גרינדונג פאַרזאַמלונג פון א ברענטש פון דעם אינדעפּ. אַרבעטער רינג היינט 8.30 אין אָוונט אין פּרץ-זאַל
אַלע פאַראינטערעסירטע זיינען איינגעלאַדן
אויפזיכט. איניציאַטיוו גרופּע

ווער זון אויפגאַנג — 6.20
זון אונטערגאַנג — 6.49

וועטער: קלאָר, ווינטיק, קאַלט.

דאָס
אידישע וואָרט
THE GATEWAY OF THE WEST
THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאַנאַדע עטאַבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 21, No. 62. Winnipeg, Fri. Mar. 27, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג
פרייטאָג ט' ניסן, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAR 31 1931

באַריכט אַז דזש. ה. טאָמאַס וועט פאַרנעמען פעספּילדס פּלאַץ

פיר אידישע קינדער אומגעקומען אין שריפה אין וואַרשע

מוטער ערנסט צעברענט, פאָטער רירט זיך פון זינען פון צער

(ספּעציעל פאַר "דאָס אידישע וואָרט")

וואַרשע, מאַרץ 27 (איטא).— פיר אידישע קינדער, אין עלטער פון 7 ביז 16 יאָר, זיינען דאָ פאַרברענט געוואָרן אויף טויט לעצטע נאַכט, ווען זייער היים אין דעם אידישן קוואַרטאַל דאָ איז פאַרניכטעט געוואָרן פון א שריפה.

די פיר קינדער זיינען פייגעלע דימאַנט, 16 יאָר; רבקה דימאַנט, 13 יאָר; יעקב דימאַנט, 8 יאָר, און אהרן דימאַנט, 7 יאָר.

די מוטער פון די קינדער, חיה דימאַנט, איז ערנסט צעברענט געוואָרן און זי ליגט איצט אין שפּיטאָל אין אַן ערנסטן צושטאַנד. דער פאָטער, וועלכער איז ניט געווען אינדערהיים ווען די שריפה איז אויסגעבראָכן, האָט זיך גערירט פון זינען פון דער טראַגעדיע וואָס האָט כמעט ווי אָפּגעווישט זיין גאַנצע פאַמיליע.

נעזעלשאַפטלאַכער קאַלענדאַר

פרייטאָג, מאַרץ 27

פייערונג פון פאַריזער קאָמ., 8.30 אוו. אין פר. טעמפּל—איד. אַרב. קולט. צענטער

גרינדונג פאַרזאַמ. פון אינדעפּ. אַרב. רינג, 8.30 אָוונט, אין פּרץ-שול.

אָפּהאַנדלונג איבער ש. לעווינס "געזאַנג פון דורות", 8.30 אוו., ביי הנוער העובד.

פאַרזאַמ. פון קאָמ. פאַר געווערקשאַפטן קאַמפּיין, 8.30 אוו., אין פּאַלקס שול.

זונטאָג, מאַרץ 29

וואַלן און פינאַנצ. באַריכט ביי אינד. בני אברהם פרי לאָאַן אסן., 12 בייטאָג אין פרייהייט טעמפּל.

דר. שאַפּירא : איבערבליק איבער געשיכטע, 8 אוו., ביי הנוער העובד.

י. א. טשערניאַק: "די מאָראַל פון ריווערסייד דרייוו" ביי פאַרזאַמ. פון בני-אברהם, 2.30 נ.מ., אין קליינער ת"ת.

מאָנטאָג, מאַרץ 30

פאַרזאַמ. פון בנות-שלום, 8 נ.מ., אין נייער ת"ת.

דינסטאָג, מאַרץ 31

נעלט קאַסירונג ביי בנות-ציון פרי לאָאַן 8.30 אָוונט, אין גרויסער ת"ת.

פרייטאָג, אַפּריל 3

ב. זאַרעצקי : "די טענצערן", פון אַפּאַטאַשו, ביי אַרב. אוידיטאָריום יוגנט ליגע פּועלי-צ., 8.30 אָוונט, אין פּרץ-שול.

זונטאָג, אַפּריל 5

טיי פון בנות שלום פאַר ת"ת ביי מרס. נאַרבעה, 522 דאָפערין עוועניו, 8.30 אוו.

טיי פאַר וויכטיקן צוועק ביי מרס. ד. פּריה, 232 גאַרפילד סט. (אָראָפּ פון שערבורן), 2.30 ביז שפּעט.

ליט.-מוז. פּסח אָוונט און טאַנץ אין ציון-זאַל, 8.30 אוו., אויפז. הנוער העובד

ליט. אוו. מיט באַטייליקונג פון אוועראַך, קאַבאַקער, כהן און לאַגינסקי, 8 נ. מ. אין נאַצ. העב. שול.

טיי לטובת א"י מאַרק אין פּאָלקס-שול, 2 ביז שפּעט.

טיי פון מוטער פאַראיין ביי א. ר. פּ. ס. שול ביי מרס. פרידמאַן, 319 סט. דזשאָנס עוועניו, 2.30 ביז שפּעט.

טעג-טאָג פאַר דער ת"ת. אויפזיכט : מוטער פאַראיין פון ת"ת.

מאָנטאָג, אַפּריל 6

דר. מייטערס וועגן נערוון קראַנקהייטן ביי קינדער, 8.30 אָוונט, אין פּאָלקס שול

מיטוואָך, אַפּריל 8

טאַנץ און קאָנצערט פאַר א וויכטיקן צוועק, אין 240 מאַניטאָבאַ עוועניו.

דאָנערשטאָג, אַפּריל 9

קאַלאַסאַלער חסידים באַל, 8.30 אָוונט, אין פּרץ זאַל.

פאַרזאַמלונג פון זעלבסטבילדונג קלוב. פאָרלעזונג פון מרס. אַלעניק.

יערלאַכער טאַנץ פון יונגע פרויען סיסטערהוד אין ראָזלענד גאַרדנס.

רעטעט 6 נפשות פון שריפה; וויל ניט אויסזאָגן זיין נאָמען

ניו-יאָרק, מאַרץ 27. — ווען א שריפה האָט אַרומגעכאַפּט א טענעמענט הויז דאָ, אין 191 דיוויזשאָן סט., איז אַן אויטאָמאָביל צוגעפאָרן און א מאַן איז פון דאָרטן אַרויס. דער מאַן איז אַרויפגעלאָפן אויף די שטיגן פון דער ברענענדיקער געביידע, אין'ם געדיכטן רויך, און האָט אַרויסגעראַטעוועט פון דאָרטן זעקס נפשות, איינשליסנדיק א פרוי.

פּאָליציסטן זיינען צוגעקומען צו דעם העלדישן יונגנמאַן און געפרעגט זיין נאָמען.

"א זאַרג האָט איר", האָט דער העלד געענטפערט. "לאָזט מיך צורו, איך מוז זיך איילן צו דער אַרבעט".

און קיינער ווייס ניט ווער דער העלד איז געווען.

—(::)—

אַרבעטער רעגירונג געזיכערט איבער פּסח

לאָנדאָן, מאַרץ 27.— די אַרבעטער רעגירונג, וועלכע איז געווען אין געפאַר צוליב דער צעשפּליטערונג אין אירע אייגענע רייען און דער שפּאַלטונג ביי די ליבעראַלן, זעט איצט אויס צו זיין געזיכערט ביז איבער פּסח.

די קריטישע אָפּשטימונג האָט געזאָלט קומען אינע רא פאַרשלאַג פון אומצופרידנהייט מצד די קאָנסערוואַטיוון, צוליב דער רעגירונגס אַרבעטסלאָזיקייט פּאָליטיק. סטענלי באַלדווין האָט אָבער נעכטן אָפּגעלייגט דעם פאָרשלאַג ביז אַפּריל 14טן.

—(::)—

זעקס אַרעסטירט אין וואַנקאָווער אין קאָמוניסטישער דעמאָנסטראַציע

וואַנקאָווער, ב. ק., מאַרץ 27.— די פּאָליציי האָט דאָ נעכטן אַרעסטירט זעקס מענשן פאַר באַטייליקן זיך אין א קאָמוניסטישער דעמאָנסטראַציע וואָס איז געווען די דריטע וואָך.

די דעמאָנסטראַציע איז אויסגעבראָכן נאָכדעם ווי די פּאָליציי האָט ניט אַריינגעלאָזן א דעלעגאַציע פון די אַרבעטסלאָזע צום סיטי קאָונסיל. די זעקס אַרעסטירטע זיינען פאַרהאַלטן געוואָרן ווייל זיי האָבן ניט אויסגעפאָלגט א באַפעל פון דער פּאָליציי צו צעגיין זיך.

אַראַבישע פירער געוואָרנט פון עקזעקוטיווע ניט צו פירן קיין שום פאַרהאַנדלונגען מיט דר. ווייצמאַן

אין ענטפער אויף רבי זאַנגענפעלדס רוף פאַר פרידן, פאָדערן אַראַבער אָרטאָדאָקסן זאָלן באַקעמפן דעם ציוניזם. — אידן פון מוצא זאָגן זיך אָפּ פון שאַנדערזאַץ תביעות פון אַראַבישע שכנים

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, מאַרץ 27 (איטא).— סטראַשענדיק צו פאַרעפנטלעכן דעם נאָמען פון וועלכן ס'איז אַראַבישן פירער, וואָס פאַר א הויכע פּאָזיציע ער זאָל ניט פאַרנעמען, וואָס וועט האָבן א וועלכן ס'איז שמועס אָדער וועט פירן פאַרהאַנדלונגען מיט דר. ווייצמאַן אויף זיין איצטיקן באַזוך אין ארץ-ישראל, — האָט די אַראַבישע עקזעקוטיווע ווידער איבערגע'חזר'ט איר שטעלונג קעגן וועלכע ס'איז פאַרהאַנדלונגען מיט'ן ציוניסטישן פירער.

אַזעלכע פאַרהאַנדלונגען, באַהויפּטעט די עקזעקוטיווע, קאָנען ניט ברענגען קיין שום נוצן צו די אַראַבער, און קאָן בלויז שאַפן דעם פּאַלשן, איינדרוק, אַז די אַראַבער אַנערקענען די באַלפור דעקלאַראַציע און דעם פּאַלעסטינער מאַנדאַט.

ירושלים, מאַרץ 27 (איטא). — קאָמענטירנדיק איבער דעם רוף פאַר פרידן צווישן אַלע פעלקער און גלויבנס אין לאַנד, אַרויסגעלאָזן פון דעם געאַכטעטן אָרטאָדאָקסישן פירער, רבי זאַנגענפעלד, פרעגט די אַראַבישע צייטונג "אַלדזשאַמעא אַל אַראַביא", אויב די אָרטאָדאָקסישע אידן "זיינען גרייט צו מאַכן אַן אויפשטאַנד קעגן דעם ציוניזם. פאַראייניקן זיך מיט די אַראַבער אין'ם קאַמף צו פאַרניכטן די דאָזיקע שעדלאַכע באַוועגונג און איינשטעלן פרידן אין'ם הייליקן לאַנד".

סיידן דאָס וועט געטאָן ווערן, זיינען סיי די אַראַבער און סיי די אידן פאַרמשפט צו ליידן פון'ם ציוניזם, זאָגט די צייטונג.

ירושלים, מאַרץ 27 (איטא). — ווי א רעזולטאַט פון'ם "אייביקן פרידן" געשלאָסן צווישן די אידישע קאָלאָניסטן פון מוצא און די אַראַבער פון קאָלאָניא, האָבן די אידן פון מוצא אָפּגעזאָגט זיך פון אַלע געלט מאָנונגען קעגן די אַראַבער פון קאָלאָניא אין פאַרבינדונג מיט די ראַיאָטן פון 1929, — ווי די אידישע אַגענטור האָט דאָ אַנאָנסירט.

—(::)—

אָפיציעלער אָנבאָט פון וויפּג. עלעקטריק קאָ. אָנגעקומען

דער שטאָטישער קלערק, מאַגנוס פּיטערסאָן, האָט נעכטן דערהאַלטן א שריפטלאַכן אָפיציעלן אָנבאָט פון דער ווינניפּעג עלעקטריק קאָמפּאַני צו פאַרקויפן צו דער שטאָט ווינניפּעג די גאַנצע טראַמוואַי סיסטעם פאַר פערצן מיליאָן דאָלאַר.

א פאַרזאַמלונג פון דער 'סיוויק טראַנספּאָרט קאָמיסיע' וועט וואָרשיינלאַך אָפּגעהאַלטן ווערן קומענדיקע וואָך, צו באַטראַכטן דעם אָנבאָט.

—(::)—

פּרעמיער ברעקען און וו. דזש. מעדזשער געסט אין קליניק

די מאָונט כרמל קליניק האָט די וואָך ביי זיך געהאַט צוויי חשוב'ע געסט — פּרעמיער ברעקען און אַטאַרני דזשענעראַל וו. דזש. מעדזשאָר. דער באַזוך איז געווען א רעזולטאַט פון דער אינפאָרמאַציע וואָס די פאַרשטייער פון דער רעגירונג האָבן לעצטנס געקראָגן וועגן דער גוטער אַרבעט פון דער קליניק.

די געסט האָבן זיך צוגעקוקט צו דער געביידע וואָס געפינט זיך אַגב אין א פּראַכטפולן פּלאַץ ביים ברעג טייך, און זיי האָבן זיך אינטערעסירט צו באַקענען זיך נעענטער מיט דער אַרבעט פון דער קליניק, מיט איר מאָדערנער איינריכטונג. צום סוף האָבן זיי שטאַרק געלויבט די מענער און די פרויען וואָס האָבן געגרינדעט אַזא פיינע אינסטיטוציע און וואָס גיבן אַוועק זייער צייט פאַר איר אויפהאַלט.

—(::)—

קאַהען-בערלין טרופּע קומט אַהער אויף באַזוך

די פאַרוואַלטונג פון קווינס טעאַטער מעלדעט, אַז עס איז איר געלונגען צו אַנגאַזשירן די גוט באַקאַנטע יעקב קאַהען (בערלין) טרופּע אויף א קורצער צייט, צו שפּילן אין קווינס טעאַטער.

די פאָלגנדע שוישפּילער וועלן קומען אין ווינניפּעג : יעקב קאַהען-בערלין, אייזאַ קאַהען-בערלין, עני ליליען, אַמאַסיע, איזי גאָלדשטיין, קלאַרא האַניקמאַן, פּיליפּ ליסאָווסקי, סאָל. דזשאָזעפסאָן, העלען אַפּעל און מילדרעד בלאָק.

די נייע טרופּע וועט אָנפאַנגען צו שפּילן פרייטאָג אָוונט, דעם 3טן אַפּריל, און די ערשטע פאָרשטעלונג וועט געשפּילט ווערן "א נאַכט אין דער באָוערי" מעלאָדראַמע אין 3 אַקטן מיט מוזיק. די באָקס אָפיס פון קווינס טעאַטער וועט זיין אָפן דינסטאָג, דעם 31טן מאַרץ.

—(::)—

יערלאַכער א"י מאַרק אַפּר. 25

דער פּועלי ציון פרויען קלוב בעט אונז צו מעלדן, אַז דער יערלאַכער ארץ-ישראל מאַרק וועט פאָרקומען דעם 25טן און 26טן אַפּריל. דער פּלאַץ וועט שפּעטער אַנאָנסירט ווערן. זיי בעטן אַלע אָרגאַניזאַציעס צו האַלטן פריי די צוויי טעג.

בעלגיע שליסט איינגאַנצן אירע טויערן פאַר אימיגראַציע

איבער 50 טויזנט אידן האָבן איינגעוואַנדערט קיין בעלגיע פאַר לעצטע 10 יאָר

(ספּעציעל פאַר "דאָס אידישע וואָרט")

אַנטווערפּען, מאַרץ 27 (איטא). — די אימיגראַציע קיין בעלגיע איז פּאַקטיש איינגאַנצן אָפּגעשטעלט געוואָרן היינט, ווי א רעזולטאַט פון דער אַרבעטסלאָזיקייט אין לאַנד. אַלע וויזעס פאַר'ן אַריינפאָרקומען איבער א פאַרשלאַג פון אומצופרידנהייט דעם אַרבעטס מיניסטעריום, וואָס דערלאָזט ניט קיין שום איינוואַנדערונג.

דער אָפּשטעל פון אימיגראַציע וועט באַזונדערס שווער טרעפן אידישע וואַנדערער פון מזרח אייראָפּע, וועלכע האָבן זיך לעצטנס שטאַרק באַנוצט מיט דער בעלגישער גאַסטפריינטלאַכקייט און זיינען געקומען אַהין אַליין אין גרעסערע צאָלן. אַזוי איז די אידישע באַפעלקערונג פון בעלגיע אין ווייניקער ווי א צענ-ליק יאָרן אויסגעוואַקסן פון 44 טויזנט צו כמעט א הונדערט טויזנט.

—(::)—

בריוו קאַסטן

ג. לערמאַן, פּאָרט-פּרענסיס.— שעצנדיק אייערע גוטע אָבזיכטן, קאָנען מיר לײַדער אָבער פאָרט ניט עפענען די שפּאַלטן פון דער צייטונג פאַר דער פראַגע. די לאַגע איז אַזאַ, אַז די בעסטע זאַך איז צו לאָזן עס אויסשטיין זיך. אַז אַלע וועלן זיך באַרואיקן, וועט מען בעסער קאָנען ריידן וועגן שלום.

קוועבעקער פרויען וועלן ניט קאָנען ווערן קיין אַדוואָקאַטן

קוועבעק, מאַרץ 27. — דער ביל צו דערלויבן פרויען אין דער פּראָווינץ צו פּראַקטיצירן אַדוואָקאַטור איז דורכגעפאַלן מיט א מערהייט פון צוויי שטימען, — מיט 34 קעגן צו 32 פאַר. די מיניסטאָרן זיינען ניט געווען איינשטימיק איבער דער פראַגע, און זיי האָבן געשטימט פון ביידע זייטן.

מיט א טאָג פריער איז אין דער לעגיסלאַטור דורכגעפאַלן א ביל צו געבן די פרויען שטימרעכט אין דער פּראָווינץ. 47 האָבן געשטימט קעגן דעם ביל צו 21 פאַר אים.

"דזשואיש קראָניקל" זאָגט, אַז פעספּילדס רעזיגנאַציע וועט פאַרעפנטלאַכט ווערן אין יוני

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאָנדאָן, מאַרץ 27 (איטא). — ווי די "דזשואיש קראָניקל" באַריכטעט, איז זי אינפאָרמירט פון ראַיעלע קוואַלן לאָרד פעספּילד האָט אָנגעגעבן זיין רעזיגנאַציע, וועלכע וועט פאַרעפנטלאַכט ווערן אין יוני.

דזש. ה. טאָמאַס, איצט סעקרעטאַר פאַר די דאָמיניאָנס, וועט פאַרנעמען לאָרד פעספּילדס פּלאַץ ווי קאָלאָניאַל מיניסטער, לויט דער באַהויפּטונג פון דער צייטונג.

—(::)—

מאַני לייב אָוונט דעם זונטאָג אין פּרץ זאַל

לכבוד דעם 25טן יובילי פון'ם אָנגעזעענעם אידישן דיכטער, מאַני לייב, וואָס ווערט איצט געפייערט אומעטום, וועט דאָ אונטער אויפזיכט פון'ם פאָרום קאָמיטעט פון דער אידישער קולטור געזעלשאַפט דורכגעפירט ווערן א "מאַני לייב אָוונט" דעם זונטאָג, מאַרץ 29טן, 8.45 אָוונט פּונקט, אין פּרץ זאַל.

י. זיפער און מ. מענאַכאָווסקי וועלן אין קורצן כאַראַקטעריזירן דעם דיכטער. רחל גאַרעליק וועט זינגען מאַני לייבס לידער, און אויך איניקע דעקלאַמאַציעס פון מאַני לייב וועלן געגעבן ווערן. איינטריט — דורך א פרייער זאַמלונג ביי דער טיר.

—(::)—

שבת הגדול אין די שולן

רבי י. י. כהנאָוויטש וועט ריידן שבת הגדול, 4.30 נ. מ. אין בית יעקב שול.

רבי הורוויץ : שבת-הגדול דרשה, 5 נ. מ., אין כנסת ישראל שול, טשאַרלס און סטעלאַ.

רבי זילבערשטיין : שבת הגדול דרשה, 5 נ. מ., אין תפארת ישראל שול.

רבי הערסאָן : שבת הגדול דרשה 4.30 נ. מ., אין חברה משניות שול.

—(::)—

אינד. יוניאָן רופט פאַריערס פאַרזאַמלונג

די אינדוסטריעלע יוניאָן פון נאָדל-פאַך אַרבעטער פאַררופט א פאַרזאַמלונג פון פוטערוואַרג אַרבעטער (פאַריערס) אויף מאָנטאָג, 8.30 אָוונט, אין פרייהייטס טעמפּל, וואו די איצטיקע לאַגע אין דעם פאַך וועט אַרומגערעדט ווערן. אַלע פאַריערס זיינען געבעטן צו קומען.

אַבציק געטויט אין געשלעגן צווישן הינדוסן און מוסולמאַנער אין קאַונפּאָר

קאַונפּאָר, אינדיע, מאַרץ 26. — אַכציק מענשן זיינען ביז היינט געטויט געוואָרן אין די ראַיאָטן וואָס זיינען דאָ נעכטן אויסגעבראָכן צווישן די הינדוסן און די מוסולמאַנער. 48 פון זיי זיינען געווען מוסולמאַנער, און 32 הינדוסן, לויט די שפּיטאָל רעקאָרדס.

אַרום 250 מענשן זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן פון ביידע צדדים.

דאָס איז געווען איינע פון די ביטערסטע שלאַכטן צווישן מאַכמעדאַנער און הינדוס, פאַר יאָרן. אַפילו קינדער זיינען אויסגעשלאַכטעט געוואָרן, און הייזער פון פרידלאַכע בירגער זיינען פאַרברענט געוואָרן ביז'ן גרונט.

די ראַיאָטן זיינען אויסגעבראָכן צוליב דעם וואָס אינדישע נאַציאָנאַליסטן האָבן געפּראָוואוט צווינגען די מוסולמאַנישע הענדלער צו שליסן זייערע געשעפטן אין פּראָטעסט קעגן דער הינריכטונג פון די דריי הינדוסן, געהאַנגען פאַר'ן מאָרד פון א בריטישן פּאָליציסט.

דעם בריטישן מיליטער איז היינט געלונגען איינצושטעלן אָרדענונג אין די צענטראַלע טיילן פון שטאָט, אָבער אין די איבעריקע טיילן פון שטאָט ברעכן נאָך אויס געשלעגן דאָ און דאָרטן.

גרויסער עולם ביים דערפאָלגרייכן י. מ. ה. א. באַנקעט לעצטן אָוונט

דער באַנקעט אַראַנזשירט פון דער י. מ. ה. א. לעצטן אָוונט אין ראָיאַל אַלעקסאַנדראַ האָטעל איז געווען א גרויסער דערפאָלג.

איבער 150 מענשן זיינען אָנוועזנד געווען. ס. ה. גרין, פּרעזיצער פון אָוונט, האָט דערקלערט, אַז דער באַנקעט באַצוועקט צו פאַרגרעסערן די צאָל "אַסאָשיאייט מעמבערס" (אונטערשטיצונגס-מיטגלידער). ער האָט אויך אַפּעלירט צו דער עקזעקוטיווע זי זאָל שיינקען מער אויפמערקזאַמקייט צו דער רעליגיעזער זייט פון אידישקייט.

דער ערשטער רעדנער איז געווען מעקס קאַהען, פּרעזידענט פון דער י. מ. ה. א., וועלכער האָט איבערגעגעבן א באַריכט וועגן דער אַרבעט פון דער אָרגאַניזאַציע און די איצטיקע לאַגע און אירע שטרעבונגען, און ער האָט אונטערגעשטראָכן דעם פאַקט, אַז די "יאַנג מענס היברו אַסאָסיאייש" נויטיקט זיך אין דער שטיצע פון די עלטערע באַלעבאַטים.

עס האָבן אויך גערעדט : מ. שינביין, רבי פרענק, אַלדערמאַן בלומבערג, וו. טאַבייעס, ה. י. ווײַלדער, הירשפעלד און דזש. אייזעקס, וועלכע האָבן אַפּעלירט צו די אָנוועזנדע צו ווערן "אַסאָשיאייט מעמבערס".

אין זיין רעדע האָט ה. י. ווײַלדער אונטערשטראָכן דעם פאַקט, אַז די י. מ. ה. א. נויטיקט זיך אין דער אונטערשטיצונג פון דער גאַנצער אידישער באַפעלקערונג אום צו פאַרדינען דעם נאָמען "היברו אַסאָסיאיישאַן" און צו אַריינטראָגן א אידישע אַטמאָספערע אין דער אָרגאַניזאַציע, אַנדערש האָט די "וואַי" קיין זין ניט, ווייל צוליב ספּאָרט אַליין איז ניט נויטיק צו האָבן א באַזונדערע אידישע אָרגאַניזאַציע.

די אָנוועזנדע האָבן זיך וואַרים אָפּגערופן. איבער 60 נייע מיטגלידער האָבן זיך פאַרשריבן, לויט דעם באַריכט פון מ. ה. נייטנזאָן און וו. קעלער, אונטער וועמעס אויפזיכט דער קאַמפּיין ווערט אָנגעפירט.

באַריכט אַז רעגירונג וועט פאַרגרעסערן דעם פאַרקויף שטייער

לויט א באַריכט צו דער "היגער טריביון" פון איר אָטאָווער קאָרעספּאָנדענט, איז דער איינדרוק אין אָטאָווא, אַז די רעגירונג, מיט'ן צוועק צו העלפן באַלאַנסירן איר בודזשעט, וועט אפשר פאַרגרעסערן דעם פאַרקויף שטייער פון 1 ביז 5 פּראָצענט, און דער פּאַרלאַמענט וועט אויפגעפאָדערט ווערן צו אַמענדירן דעם סטאַטוט וואָס האָט צו טאָן מיט דעם דאָזיקן שטייער.

ווי דער קאָרעספּאָנדענט באַריכטעט, איז די רעגירונג געצוואונגען אָנצונעמען אויסערגעוויינלאַכע מיטלען צו פאַרגרעסערן אירע הכנסות. ווי זי זאָל ניט שניידן די הוצאות, וועט זי אַלץ מוזן אָנקומען צו נייע קוואַלן פון הכנסות.

ווי עס ווערט באַהויפּטעט איז דער פּרעמיער געווען צו גונסטן פון אומזאַץ שטייער, אָבער דער פּראָיעקט האָט אַרויס גערופן גרויסע קעגנערשאַפט. דער פאַרקויף שטייער איז א סך איינפאַכער, און דערפאַר וועט וואָרשיינלאַך די רעגירונג אים אויסקלייבן פאַר איר נייעם קוואַל פון הכנסה.

אויף וויפיל די העכערונג וועט גיין קאָן מען ניט וויסן וואו דער בודזשעט וועט ניט פאָרגעבראַכט ווערן, און דאָס קאָן מען ניט דערוואַרטן פאַר מאַי.

איינער געטויט אין מאָנטרעאַל אין דעמאָנסטראַציע קעגן באַשעפטיקונג פון "אויסלענדער"

מאָנטרעאַל, קווע., מאַרץ 26.— עדוואַרד מעלבואַף, סופּעראינטענדענט פון א בילדינג סופּלאַי קאָמפּאַני, האָט דאָ געשאָסן און ערנסט פאַרוואונדעט רענע קאַרטיער, 23 יאָר אַלט, ווען א צאָל אַרבעסלאָזע האָבן היינט געשטורעמט דעם אָפיס פון דער קאָמפּאַני און זיי האָבן פאַרלאַנגט, אַז אַלע אויסלענדער זאָלן אָפּגעזאָגט ווערן פון דער אַרבעט צו מאַכן פּלאַץ פאַר לאָקאַלע אַרבעטער. קאַרטיער איז אָפּגעפירט געוואָרן אין א קריטישן צושטאַנד אין נאָטר דיים שפּיטאָל, מיט א קויל אין זיין לונג.

נאָך אַן אומאָרדענונג און געשלעג ביים פּלאַץ פון קאָנסטרוקציע אַרבעט אויף דער נאָטר דיים שפּיטאָל, מיטוואָך, און נאָך א דעמאָנסטראַציע ביי דעם פּלענט פון א טאַבאַק קאָמפּאַני היינט אינדערפרי, האָט אַן אַרמיי פון אַכט הונדערט קאַנאַדער מאַרשירט צו אַנדערע פירמעס און זיי האָבן פאַרלאַנגט אַז "פאַריינערס" (אויסלענדער) זאָלן אָפּגעזאָגט ווערן פון זייער אַרבעט און זייערע פּלעצער זאָלן פאַרנומען ווערן פון קאַנאַדער געבאָרענע.

צוזאַמענפאָר פון ווייץ וואַקסנדיקע לענדער אין רוים זוכט מיטלען צו סטאַביליזירן פרייזן

רוים, איטאַליע, מאַרץ 27.— קאַנאַדע, אויסטראַליע, אינדיע, אַרגענטינע און דרום אַפריקע זיינען דאָ פאַרטראַטן אויף דער אַלוועלטלאַכער ווייץ קאָנפערענץ, וואָס באַצוועקט צו רעגולירן די פּראָדוקציע פון ווייץ און צו סטאַביליזירן די פרייזן. די פאַראייניקטע שטאַטן זיינען דאָ פאַרטראַטן דורך אָבסערוואַטאָרן.

די לענדער אויסער אייראָפּע זיינען ניט צו גונסטן פון א פּלאַן צו באַשטימען ווייץ קוואָטעס פאַר אַלע לענדער, ווייל אַזא פּלאַן איז שווער דורכצופירן צוליב דעם וואָס די גרעסטעניש היינגט ניט אַזוי אָפּ פון'ם פאַרזייטן שטח, ווי פון די קלימאַטישע באַדינגונגען. זיי זיינען מער געניגט צו א פּלאַן פון קאָנטראָלירטן פאַרקויף אויפן מאַרק.

פּרעמיער מוסאָליני האָט נעכטן גערעדט ביי דער קאָנפערענץ, ווי א פאַרשטייער פון א לאַנד וואָס דאַרף קויפן תבואה, האָט ער זיך אויסגעדריקט קעגן פאַרקלענערן די פּראָדוקציע. ער גלויבט, אַז א שפע פון ווייץ דאַרף ניט ליגן ווי א קללה אויף דער מענשהייט, נאָר דאַרף פאַרוואַנדלט ווערן אין א ברכה. אין אַזא צייט, ווען א סך מענשן לעבן אין נויט, וואָלט געווען אַן עולה צו שניידן די ווייץ פּראָדוקציע.

די קאָנפערענץ וועט היינט אָנהויבן פאַרהאַנדלען ממשות'דיקע פּלענער.

אָנב - אורחא

פון מאַרק

דאָס יוגנט און מיר

האָבן מיר היינט אין דער דאָזיקער אויסגאַבע ווידער אַן אַרטיקל פון א פאַרשטייער פון'ם יוגנט וועגן "זיי" און "אונז".

דער אַרטיקל ("אָפּגרונטן", פון משה וואַלינער), האָט איניקע חסרונות.

ער איז, צוערשט, צו פּרעטענציעז (מילד גערעדט). אָבער דאָס איז שוין דער שטייגער פון'ם יוגנט, — צו זיין זיכער אין זיך און אָנצונעמען אייגענע הנחות פאַר וויסן. ערשט ווען מען ווערט עלטער און דערפאַרענער הויבט מען אָן פילן צווייפל און מען הויבט אָן פאַרשטיין, אַז מען פאַרשטייט ניט א סך זאַכן . . .

צווייטנס, איז דער אַרטיקל געשריבן געוואָרן פון א זייטיקן. — דער שרייבער האָט זיין גייסטיקע דערציאונג געקראָגן אויף יענער זייט ים. ווען ער רעדט וועגן היגן יוגנט, טוט ער עס אין דער דריטער פּערזאָן. און מיר וואָלטן, ווי מיר זעען אויס, מער געלערנט, ווען מיר הערן אויס דאָס היינגעבאָרענע יוגנט זעלבסט — און איך לאַד זי טאַקע איין צו שרייבן.

אָבער דאָך ווערט אין דעם דאָזיקן אַרטיקל ווידער איבערגע'חזר'ט די זעלבע טענה קעגן אונז : אונזערע קינדער קאָנען ניט באַנעמען אונזער צעשפּליטערטקייט.

און נאָך א זאַך ווערט דאָ באַטאָנט, וואָס מיר וואָלטן געמאַנט איינקריצן אין אונזער זכרון (מיר האָבן וועגן דעם ענין דאָ א סך מאָל גערעדט) :

— מיר נאַרן ניט אָפּ אונזערע קינדער מיט אונזער פאַרזעלאָזיגיע !

*

זאָלן וויסן די טאַטעס וואָס באַצייכענען זיך ווי "אָרטאָדאָקסן" און לערנען זייערע קינדער דאָס רעליגיעזע אידישקייט, אַז זייערע קינדער זיינען נאָר ניט אַזעלכע תמים, — אַז דער טאַקע ראָוונט ניט און רויכערט פּאַפּיראָסן אום שבת, און דאָס קינד לערנט ער צו זיין פרום, היבט דאָס קינד אַן באַטראַכטן אים ווי א היפּאָקריט און פאַרלירט דעם דרך-ארץ צו אים און צו זיין פרומקייט.

און זאָל דער טאַטע וואָס גיט זיך אַן פאַר א סאָציאַליסט אָדער א קאָמוניסט, און לעבט אַן אומסאָציאַליסטיש און אומקאָמוניסטיש לעבן, ניט איינריידן זיך, אַז דורך שטאָפּן אין קינדס קאָפּ סאָציאַליסטישע אָדער קאָמוניסטישע פראַזן, וועט ער מאַכן זיין קינד פאַר אַזא היפּאָקריט, ווי ער אַליין.

וואָס איר זאָלט ניט זאָגן וועגן אַמעריקאַנער קינדער, אָבער זיי ווערן דערצויגן צו זאָגן אמת. זיי קאָנען ניט דולדן קיין פאַלשקייטן, קיין צוויי-פּנים'דיקייט.

דאָס זעלבע באַציט זיך אויף די אידישיסטן, העברייאיסטן, ציוניסטן און א. וו. (אַמווייניקסטנס אפשר אויף די ציוניסטן: דער אַמעריקאַנער ציוניזם, כידוע, שטעלט קליינע פאָדערונגען,— א גוט וואָרט וועגן ציון און א ביישטייערונג צום קרן-היסוד).

מען נאַרט ניט די קינדער. מען שאַפט בלויז אַן אָפּגרונט צווישן זיך און זיי — אַן אָפּגרונט פון חשד און אומצוטרוי.

*

ס'איז דאָ אין ווינניפּעג א איד, — א לינקער שבלינקע.

האָט ער פאַר זיינע קינדער געזוכט דווקא די לינקסטע שול, און האָט דווקא געוואָלט אַז זיין קינד זאָל זיין א מיטגליד פון דער קאָמוניסטישער "פּיאָנערן" קינדער אָרגאַניזאַציע.

און ער האָט דערהאַרט נחת. זיין עלטערער זון איז געוואָרן א פּלאַם-פייערדיקער קאָמוניסט. ער האָט פאַרלאָזן דעם אוניווערסיטעט וואוהין זיין טאַטע האָט אים געשיקט און איז אַוועק אין אַן אַנדער שטאָט און איז דאָרטן געוואָרן א קאָמוניסטישער אַגיטאַטאָר.

האָט זיך דער טאַטע געפילט גליקלאַך? ס'הויבט זיך נאָר ניט אָן.

ער האָט מיט ציין און נעגל געקעמפט קעגן זיין זון, פאַר וועלכן ער האָט געפּלאַנט א דאָקטאָרישע קאַריערע.

דער זון האָט אָבער נעבאַך געמיינט אויף אַן אמת,— מען האָט אים געלערנט צו זיין א קאָמוניסט, ווייל ער איצט פון קיין דריידלאַך ניט וויסן.

דער טאַטע לאָזט איצט זיין צווייטן זון קיין מגע ומשא ניט האָבן מיט קאָמוניסטן. ער קלאַפּט מיטן פויסט אַן טיש : גענוג איינעם פאַרלאָרן !"

*

צי דאָס איז אַן אמת'ע מעשה, צי ניט (און זי איז, דאַכט זיך, אַן אמת'ע), אָבער זי איז דורכאויס כאַראַקטעריסטיש פאַר אַלע אידישע קרייזן דאָ : די קינדער פאַרשטייען ניט דעם זיג-זאַגיקן וועג פון זייערע טאַטעס.

און אַז זיי קריגן אַביסל אייגענעם שכל, איז אָדער זיי גייען אַוועק טאַקע אין דעם וועג וואָס די טאַטעס האָבן זיי געוויזן בלויז אויף צו כלומר'שט, וואָס טרעפט זיך אָבער זעלטן, אָדער, ווי אין די מייסטע פאַלן, גייען זיי אַוועק נאָך דעם רוף פון דער גאַס.

און ערגעץ צווישן ווערט זיך אויסשמידן א יוגנט וואָס וועט זוכן איר אייגענעם וועג

*

ס'איז מיין טענה אַלעמאָל :

אפשר אַנשטאָט צו טראַכטן בלויז וועגן דעם וואָס וועט זיין דער תכלית פון אונזערע קינדער (און מיר דאַרפן וועגן דעם טראַכטן), זאָלן מיר א טראַכט טאָן וואָס וועט זיין דער תכלית מיט אונז אַליין.

אפשר אַז מיר וועלן אַליין ווערן גאַנצערע מענשן, וועט פאַרשאָטן וואָרן דער אָפּגרונט צווישן די צוויי דורות, און מיר וועלן זיך מער ניט דאַרפן אַזויפיל זאָרגן פאַר די קינדערס תכלית ?

אָגב זיינען מיר נאָך אַליין אויך ניט אַראָפּ פון מאַרק. מיר זיינען עס די, וואָס לייגן דעם גרונטשטיין פאַר אונזער לעבן דאָ אין לאַנד, און אויף אונזער פונדאַמענט וועלן אונזערע קינדער דאַרפן בויען.

דעם זונטאָג, 8.45 אָוונט פּונקט - מאַני לייב אָוונט אין פּרץ זאַל

אויפזיכט פאָרום קאָמיטעט אידישע קולטור געזעלש. לכבוד דעם דיכטערס 25 יאָריקן יובילײ
כאַראַקטעריסטיק — געזאַנג — דעקלאַמאַציעס

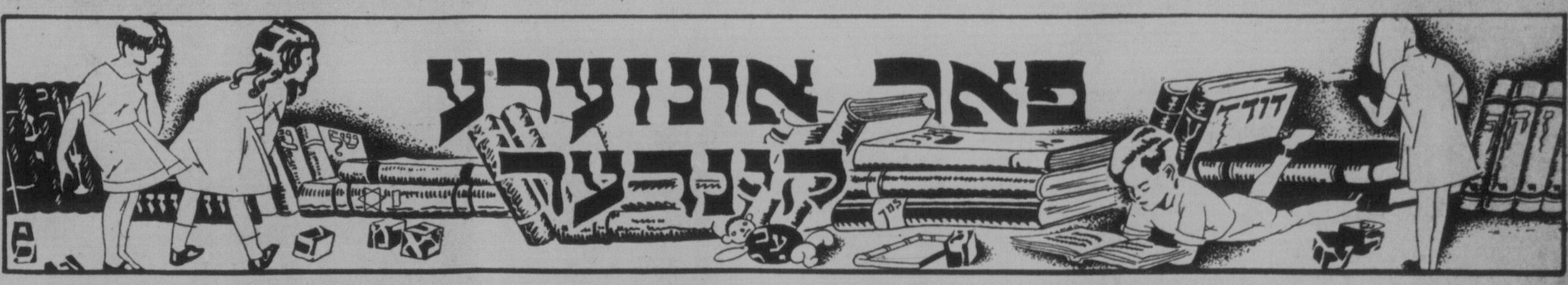

אנגעפירט פון'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין וויניפעג

די מעשה פון די דריי ::

(פון דער באבעס מעשיות)
פון יעקב זיפער

שטייט דעם עושר'ס ווייב ביים טויער פון שטאט און קוקט זיך די אויגן אויס. שוין דאס דריטע יאר ווי זי ווארט: פאר־וואס זשע קומט ער נישט? זי וויל שוין צוריק גיין אהיים. פלוצים דערזעט זי ווי איר מאן קומט אן אפגעריסן אפלעשליסן און פארוואקסן, צעוויינט זי זיך פאר גרויס שאנד:

— נאך דריי יאר זיין נע ונד ביזטו ערשט געקומען א נאקעטער, ווי אויף אונזער בראך, ווי צו אונזער שאנד!

ענטפערט איר דער מאן און זאגט אזוי:

— הער מיך אויס, וועסטו שוין נישט וויינען. אין די שמאטעס ליגט אן אוצר באהאלטן, ס'האט אן אלטער מאן מיך באַ־געגנט און מיר א מטבע געגעבן. פון דער מטבע וועלן א סך מטבעות ווערן נאר מיר דארפן אויסבויען א בית המדרש, וואו אידן וועלן לערנען טאג און נאכט... און ארימע לייט שפייזן דארפן מיר אויך. וועלן מיר אזוי טאן, וועט אונז זיין גוט.

לויפן זיי געשווינד אהיים און טוען ווי מ'האט זיי געהייסן. דערזעען זיי דעם גרוי־סן אוצר, ווערן זיי דערפרייט און באלד צומארגנס, די בעסטע ארבעטער צו זיך גערופן און אויסגעבויט א פאלאץ, לויטער מירמעלשטיין מיט חדרים פיל און רייך באצירט, פאר זיך אליין; און ארימע לייט טיילן זיי צדקה א סך ביי אלע טירן. נאר קיין בית המדרש האבן זיי נישט געבויט ווייל דער עושר האט אזוי געזאגט:

— צו וואס דארפן מיר א בית המדרש פאר בטלנים, בעסער מיט דעם געלט האנדלען גרעסער, וועט זיין מער געלט צו צעטיילן ארימע לייט. — איז ער טאקע זייער רייך געווארן און צדקה מער גע־טיילט. זיינען ארימע לייט געקומען פון עק וועלט און שיינע נדבות באקומען. זיינען די ארימעלייט נאך אין א גרעסערע צאל געקומען. קומט איינמאל אן ארימאן פון גאר ווייט אין טראנטעס אנגעטאן און בעט דעם עושר ער זאל אים מער געבן, ווייל ער איז פון ווייט. גיט ער אים. דערזעען אנ־דערע, ווילן זיי אויך. גיט ער זיי אלעמען. דינגען זיי זיך און לארעמען א לאנגע צייט און דער עושר גיט זיי אלץ מער און מער. קומט איינמאל צו אים אריין א פריץ, מאכן מיט אים א געשעפט. זעט ער ווי דער נגיד פירט זיך אויף, זאגט ער אים:

— איך זע, אז דו ביזט זייער רייך, איז טאקע שיין וואס דו צעטיילסט אזויפיל צדקה, אבער וועסט דאך מיד ווערן צו געבן איינער אליין, און בפרט אז דו אליין טיילסט, מוזן מיר, וואס ווילן מאכן מיט דיר געשעפטן ווארטן שעהנווייז. האט דער עושר זיך פארשעמט און געזאגט אזוי:

— ביזט גערעכט און מער וועט טאקע אזוי נישט זיין...

און ער האט דערציילט זיין ווייב דעם צער און די בושה וואס ער האט געהאט פונם פריץ.

זאגט זי צו אים:

— בוי זיך אויס א נייעם פאלאץ פאר דיר אליין. וועסטו דארט דיינע געשעפטן מאכן און איך וועל דא די צדקה טיילן. טוט ער טאקע אזוי.

דערזעען אבער די ארימעלייט אז די פרוי גיט זיי נישט מיטן גוטן אויג, ווי ער. פרעגן זיי אויפ'ן עושר. שרייט זי, אז ער האט קיין צייט נישט. ווילן זיי דווקא דעם עושר זען. ווערט די פרוי אין כעס און רופט צוויי פון אירע משרתים און זיי טרייבן ארויס די ארימע לייט. שרייען די ארימע לייט, שיקט די פרוי נאכ'ן מאן און זאגט אים אזוי:

— כ'קאן נישט אויסהאלטן פון די שלעפערס, זאג דעם פריץ אז ער זאל מיר געבן צוויי זעלנער, זיי זאלן היטן אונזערע טירן וועלן מיר רו האבן....

זאגט דער עושר:

— מיר האבן דאך פאר זייערט וועגן אויך... זאגט זי: אז זי קאן אפילו רואיק קיין שטיקל ברויט נישט עסן, זיי לאזן נישט די שלעפערס... צו וואס דארפן מיר אונזער גאנץ גוטס, אויב נישט הנאה האבן דערפון?...

גיט איר דער עושר גערעכט און די שומ־רים טרייבן די ארימע לייט פון טיר אוועק. דער עושר האט ווייזט אויס פארגעסן אז פון זיין רייכקייט וועט באלד זיין אנעק.

וועלן מיר אים לאזן רוען
און מירן צום למדן ציען. —

אז דער למדן איז אריין צו זיך אין הויז מיט'ן אלטן ספר, זוכט ער אויס דאס גרעסטע חדר און לייגט עס דארט אוועק. זעט ער ווי דאס חדר ווערט פול מיט ספ־רים, פרייט ער זיך זייער. און זיין ווייב פארקויפט די ספרים און ער איז זיך ווי־דער געזעסן און געלערנט. זעט ער אז די ספרים לאזן זיך נישט אויס. נעמט ער און בויט אויס א שיין הויז און משרתים מיט דינסטן שטעלט ער אן א סך. איז אים עס ווייניק נאך, קויפט ער פעלדער און וועל־דער א סך. האט ער פון פארנומענקייט אין לערנען פארגעסן און אלץ נאר ספרים פארקויפט... קומען ארעמע לייט, בעטן א נעשאנק, לאכן די משרתים פון זיי און טרייבן זיי מיט ליידיקן אוועק.

וועלן מיר אים לאזן אויף א ווייל
און צום לעצטן גייען מיר, מיט גרויס נעאייל —

אז דער ארימער איז געקומען אהיים, טרעפט ער זיין הויז פארשלאסן און פון פענסטער שרייט ארויס זיין ווייב:

— זעט נאר דער שלעפער איז געקומען! און זי שעלט אים און ווארפט אים שטיקער שארבנס ארויס. פארשעמט ער זיך און גייט אריין צו א שכן און בעט אים ער זאל אריין צו זיין ווייב אין הויז, אויפצוהענגען דעם רינג אויפ'ן וואנט. טוט דער שכן אזוי ווי דער אלטער האט געהייסן. איז באלד די פרוי אן אנדערע געווארן און לויפט ארויס מיט גרויס פרייד און בעט אריין דעם מאן מיט גרויס ליבשאפט. דערפרייט זיך דער מאן און זאגט צו איר אזוי:

— זעסט, מיין טייער ווייב, אז ס'איז גוט אזוי, וועל איך מארג זגיין ארבעטן און מיר'ן זיך לעבן ווי גאט האט געבאטן. פריידט זיך זיין ווייב און זיי טוען אזוי. ארבעט דער מאן א גאנצן טאג און ארע־מע־לייט עסן און טרינקען שטענדיק מיט זיי. הערן אלע דאס גוטס פון זיי און זיי־נען זיי מקנא.

פירן זיי זיך אזוי, א לעבן גאנג.
און מיר'ן גיין צום עושר צוריק אין איין גאנג.—

— 3 —

איז יארן ארום, קומט דער אלטער אין דער גרויסער שטאט צו די דריי. גייט ער גלייך צום עושר, לאזט מען אים נישט אריין. זאגט ער אז ער מוז, נעמען די שומ־רים און ווארפן אים אראפ פון אלע טרעפ. מאכט ער א גרויס געשריי, קומט ארויס דער עושר און דערקאנט אים. דערשרעקט ער זיך און בעט אים אריין מיט גרויס כבוד. זאגט צו אים דער אלטער אין גרויס צארן:

— האב איך דען, נאר דיר אליין געגעבן די מטבע? וואו איז דיין צוזאג? קיין בית המדרש האסטו נישט געבויט און ארימע לייט טרעטן דיין שוועל נישט אריבער. זיי ווייסן, די רייכקייט לאזט זיך אויס, גיב מיר צוריק די מטבע...

דערשרעקט זיך דער עושר און בעט זיך ביי אים. ווייל דער אלטער נישט הערן מער זיינע רייד און זאגט אזוי:

— א ווארט איז א ווארט, אזוי האבן מיר געמאכט. גיט ער אים די מטבע צוריק. איז דער אלטער באלד פארשוואונדן. איז אין איין מינוט דאס גאלד און זילבער פארשוואונדן און דער פאלאץ איז נישט געווארן. זעט דער עושר אז ר'איז ווידער ארעם, בארוועס און נאקעט. פארגייט ער זיך אין א גרויס געוויין.

לאזן מיר אים אזוי אין געוויין
און מיר'ן צום למדן גיין.—

קומט דער אלטער צום למדן. טרעפט ער אים זיצן און הנאה האבן פון אלדאס גוטס און פרייד איז אין שטוב, ווען אין דרויסן וויינען ארעמעלייט. פרעגט ער אויפ'ן בא־לעבאס, זאגט מען: ער איז אין ספרים חדר. גייט ער אהין אריין, טרעפט ער אים זיצן א פארטראכטן איבער זיינע חשבונות ביכער. זאגט ער אים אזוי:

— אז די לערן־ספרים, שימלען ביי דיר און ארימע לייט לאזטו נישט אריין גיב זשע מיר אפ מיין אלטן ספר, פאר א בע־סערן פון דיר. ווייל נישט דער למדן און מיינט ס'וועט אים געראטן און הייסט אים ארויסטרייבן... כאפט דער אלטער דאס ספר און פארשווינדט. דערזעט דער למדן אז ער זיצט אין א ליידיק הויז אליין און פון רייכקייט איז קיין זכר שוין נישטא, הויבט ער אן צו יאמערן און צו קלאגן.

לאזן מיר אים א פארקלאגטן שטיין
ווייל דער אלטער איז צום לעצטן שוין אריין.—

טרעפט ער דעם באלעבאס נישט אין הויז. ביי דער ארבעט מן הסתם. גייט אים אקעגן דאס ווייב און גרייט אים מיט דעם טיש און בעט אים עסן. פריידט זיך דער אלטער און זאגט אזוי:

— רוף דיין מאן געשווינד, ווייל איך האב נאך א סך שליחות'ן היינט.

טוט זי אזוי. און אז דער מאן קומט, דערקאנט ער דעם אלטן און פריידט זיך מיט אים.

— דער עושר און דער למדן, האבן נישט געפאלגט, נאר דו אליין האסט געהאלטן ווארט. נאזשע דיר, דעם ספר מיט דער מטבע, ווייל דו ביזט עס ווערט. זאגן צו אים די לייט:

— הער אלטער מאן, וואס מיר האבן איז פון אונזער מי, און וואס דו גיסט אונז וועלן מיר פון דעם פאר ארימעלייט, הייזער בויען. זאל אלעמען זיין גוט. זאגט דער אל־טער: אמן. און פארשוואונדט.

א שטיין אריין, א שטיין ארויס,
די מעשה לאזט זיך אויס.

— א נו קינדערלאך, טרעפט אצינד, ווער איז דער אלטער מאן? זאגט א פאר־קלערטע די באבע. שווייגן מיר פון גרויס פארטראכטקייט.

— ווער זשע איז דער אלטער מאן? — פרעגט פאר'חלומט נאך אמאל די באבע.

כאפט זיך דער קליינער יצחקל און קווי־טשעט ארויס:

— ע, באבע, האסט א קליין קעפעלע, געדענקסטו גארנישט... דו אליין האסט דאך אונז געזאגט: אליהו הנביא.

צעלאכן מיר זיך פריילאך און טוליען זיך נעענטער צו דער באבען צו. נעמט די באבע און טוט א ווייכן געניץ און זאגט ארויס א האלב פארשלאפענע:

— גייט זשע היינט שלאפן קינדער — מארגן נאכ'ן חדר וועל איך נאך דערציילן.

טוען מיר אזוי
איז אונז טאקע וואויל. —

—(::)—

ענטפערס

אהרן מארגאליס, וויניפעג

דיין מעשה'לע "די ברילן האבן מיך אפגענארט" איז נישט גענוג אינטערע־סאנט פאר קינדער, דערפאר וועלן מיר עס נישט דרוקן. די וויצן זיינען גוט.

חנה־טשעלע גיטערמאן, ליפטאן,

דאס מעשה'לע וואס דו האסט אונז צו־געשיקט איז זייער א שיינס, נאר מיר קא־נען עס ניט דרוקן, ווייל א סך קינדער הא־בען דאס שוין געלייענט ערגעץ אנדערש און מיר דרוקן נאר מעשה'לאך, וואס זאלן אינטערעסאנט זיין פאר אלע קינדער. פאר וואס שרייבסטו ניט אזוי ווי מיר שרייבן אין "אידישן ווארט"? דו דארפסט זיך אויסלערנען די נייע ארטאגראפיע (ספע־לינג). איז ביי אייך ניטא קיין אידישע שול?

—(::)—

עסן א קרענק

א שיכור'ער שניידער האט אמאל גע־רופן צו זיך אן ארימאן אויף וועטשערע. קומענדיק אהיים, האט ער זיך געווענ־דעט צו זיין ווייב:

— דוואשע, וואס האסטו געקאכט וועטשערע?

— א קרענק, האט זי אים געענטפערט.

— נו, גוט, — האט ער זיך אפגערופן צום ארימאן, וועלן מיר עס ביידע עסן.

קינדער שפאנונגען

איך האב ליב אמבעסטן גיין אין א קי־נא. איך האב שוין געזעען זייער א סך באוועגלאכע בילדער, אבער אזא בילד ווי איך האב געזעען דא ניט לאנג האב איך נאך ביז איצט ניט געזעען. עס האט אויף מיר געמאכט זייער א שטארקן איינדרוק, וואס פאר א געפארן מענשן קאנען אויס־שטיין ווען זיי ווילן עפעס דערגרייכן. פון א קינא האט מען געשיקט א מענשן אין דער ווילדער אפריקע צו נעמען בילדער פון פארשיידענע חיות. און דא זעט מען וואס פאר א טויט שרעק די מענשן לעבן אי־בער ווען זיי דארפן דערגרייכן זייער ציל. די חיות ווארפן זיך אויף די מענשן, וועלנ־דיק זיי איינשלינגען, אבער די מענשן מיט דער הילף פון געווער באזיגן די חיות און דערגרייכן זייער ציל.

הערשל זלאטניק, 9 יאר.

—(::)—

אנהייב פרילינג

עס קומט דער פרילינג. דער שניי הייבט אן פאנאנדערגיין. קליינע ריטשקעלאך לוי־פען איבער די גאסן. עס ווערט נאס און קויטיק. דאן קומט די זון און הויבט אן אביסל צו ווארימען. דאס וואסער טריקנט באלד אויס. קליינע גרעזעלאך הייבן זיך אן צו באווייזן אויף דער ערד. די בוימער באדעקן זיך מיט גרינע בלעטער. א ווארים רעגנדל מאכט פריש די לופט. די פייגעלאך קומען צופליען און פילן אן די לופט מיט געזאנג.

די קינדער קומען ארויס אויפ'ן גאס זיך שפילן און אלץ ווערט לעבעדיק, די זון ווא־רימט אלץ שטארקער. די טעג ווערן אלץ גרעסער און די נעכט אלץ קלענער. אלע פרייען זיך, אלע זיינען צופרידן. זייער שיין איז דאס אנקומען פון דעם פרילינג.

דזשעני קראסיק, 9 יאר.

—(::)—

מיין קעצעלע

איך וואוין אין פארטעדזש לא פריירי. איינמאל אין א קאלטן ווינטערדיקן פרי־מארגן, ווען מיין טאטע האט געדארפט גיין אין קראם, און ער האט געעפנט די טיר, איז אים אנטקעגן געקומען א קליין קודלאטע גרויע קעצעלע. פריער האט מיין פאפע עס ניט געוואלט אריינלאזן, אבער אז איך מיט מיין ברודערל האבן אים שטארק געבעטן האט ער עס אריינגענומען. דאס קעצעלע איז אזוי שיין, אז ווער עס זעט עס מוז עס ליב האבן. אין דער פינ־סטער לייכטן דעם קעצעלעס אויגן אזוי ווי פייער, די לאפקעס זיינען שווארץ ווי קוי־לען. אין פרימארגן עסט עס אפ און הייבט זיך אן וואשן, נאך דעם שפילט זיך עס ביז עס ווערט מיד. מורקעט עס און מור־קעט ביז עס ווערט אנטשלאפן. מיין ברו־דערל און איך האבן ליב מיט דעם זיך צו שפילן, אבער פאפא בייזערט זיך. ער זאגט: מיר וועלן ניט קאנען לערנען...

שושנה ראבקין, 7 יאר.

—(::)—

וועגן די הונגעריקע קינדער

ווערטער רעדאקטאר פון ק. וו.:—

איך האב געלייענט אין אייער צייטונג פון פרייטאג דעם 6טן פעברואר, אז איר בעט די קינדער זיי זאלן זיך פארטראכטן מיט וואס פאר א מיטל קאן מען באקעמפן די איצטיקע צרות, אז קינדער זאלן ניט דארפן ליידן קיין הונגער. אזוי ווי איך בין געבוירן און דערצויגן אויפ'ן פארם וועל איך ריידן פון די פארמערשע צרות וואס גרייפט אייך אן די שטאטישע קינדער. איר שטאטישע קינדער לייענט אין די צייטונ־גען אז קינדער פון דער גאנצער וועלט ליי־דען הונגער אין דער איצטיקער צייט. וועט איר מיר וועלן גלויבן, ווען איך וועל אייך זאגן אז ביי די פארמערס ליגן גרויסע קר־פעס ווייץ אין דרויסן אויף דער ערד; אז ברויט וואלגערט זיך אין בלאטע און אין שניי. און קינדער ליידן הונגער. איר קינ־דער פון שטאט וועט מיר ניט וועלן גלויבן. טא פרעגט אייערע לערער. וועט איר זעען ווי אמת איך זאג אייך, אז עס איז דא ברויט פאר אלע קינדער. נאר די צרה איז וואס דער פארמער איז ניט קיין בעל הבית אויף זיין ארבעט. עס איז דא אזויפיל מענ־שען וואס ווילן אליין ניט ארבעטן און לע־בען פון פארמערס ארבעט. מען נעמט היינט צו ביים פארמער זיין ווייץ פאר 25 סענט א בושל, און ביז עס קומט צו אייער מויל, קינדער, צאלט איר דערפאר איין דאלאר מיט א קווארטער א בושל, ווייל דאס ברויט וואס איר קויפט פאר א דאלאר מיט א קווארטער וואלט איר געקאנט ארויס־קריגן פון איין בושל ווייץ פאר א קווארטער. וואו קומט אהין דער דאלאר?..

נו, קאנט איר שוין זעען ווער עס איז שולדיק אין דעם, מענשן וואס ארבעטן ניט רייסן ארויס דעם ביסן ברויט פון אייער מויל. מיין מיינונג איז: אז אלע וואס ארבעטן זאלן קאנען האבן די ווערט פון זייער ארבעט. קיינער זאל ביי זיי ניט אוועקנעמען, וואלטן קיין קינדער ניט גע־דארפט הונגערן. זאלן אנדערע קינדער זאגן וואס זיי דענקען דערפון.

חיים גארדאן, 12 יאר, אידנ.

—(::)—

שאראדע נו. 22

מיין ערשטער איז אין ענג, ניט אין ברענג,
מיין 2טער איז אין ביז, אויך אין היז,
מיין 3טער איז אין רייז, ניט אין ביין,
מיין 4טער איז אין שלאס, ניט אין גראז,
מיין 5טער איז . . . ביין ניט אין ריין,
מיין 6טער איז אין שיין, אויך אין שטיין,
מיין 7טער איז אין שוויינן, אויך אין ציינן.

די אותיות וועלן צונויפשטעלן דעם נא־מען פון א אידישן שרייבער, וועלכער איז ניט לאנג געווען אין וויניפעג.

צונויפגעשטעלט
פון ברײנטשע מענאכאווסקי.

רעטענישן

99. פארוואס קרייט א האן מיט צוגע־
1000. פארוואס קויפט א גלח א שטעקן
מיט א גרויסן קאפ?
מאכטע אויגן?
101. פארוואס נעמט אראפ דער קיסר דאס היטל?
102. ווער ווייס, וואס ביי יענעם פעלט?
103. ווער גייט און שטייט היינגענדיק?
104. ווער האט נאך קיינמאל קיין ליגן געזאגט?
105. ווער קומט אלעמאל צו פרי?

די ענטפערס אויף די רעטענישן פון פרייטאג, דעם 13טן מארט, זיינען: 86 — דער גנדאנק; 87 — אן א נאמען; 88 — היינטיקער טאג; 89 — די יאר־מולקע; 90 — פראצענט.

—(::)—

שפריכווערטער

31. ס'איז גרינג צו שאפן זיך מיט יענעם.
32. מיט פרעמדע הענט איז נאר גוט פייער צו שארן.
33. ס'איז גרינג צו פארלירן אבער שווער צו געפינען.
34. קיינער נארט ניט אפ יענעם נאר זיך אליין.
35. א געפאלענער איז ניט קיין פארלא־רענער.

צוגעשיקט פון אמאליע יודאוויטש

שאראדע נומער 24

מיין 1טער איז אין פילן, ניט אין ווילן,
מיין 2טער איז אין סחורה, ניט אין מורא.
מיין 3טער איז אין חלה, ניט אין אלע.
צוג. פון דבורה באריש.

די ענטפערס און די שאראדעס 20 און 21 (פרייטאג דעם 13 מארטש) זיינען פורים און מלאך.

ריכטיקע ענטפערס האט צוגעשיקט ברײנטשע מענאכאווסקי.

דעם ריכטיקן ענטפער אויף שאראדע נומער 19 האט צוגעשיקט דבורה באריש.

שאראדע נומער 23

מיין 1טער איז אין פסח, ניט אין שבועת,
מיין 2טער איז אין סוכות,
ניט אין שמחת־תורה,
מיין דריט איז אין חנוכה, ניט אין פורים.
צוג. פון לייבל ספרינגמאן, אידענברידזש

—(::)—

צוליב טעכנישע אורזאכן

מוזן מיר היינטיקע וואך ארויסלאזן די אפטיילונג "פון וואך צו וואך" צוליב מאנגל אין פלאץ קאנען מיר אויך ניט דרוקן מאני־לייב'ס ליד, ווי צוגעזאגט.

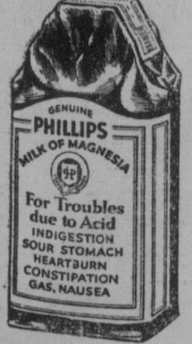

זויערער מאגן

בלויז א טעם'לאזע דאזע פון פיליפס' מילק אף מאגנעזיא אין וואסער. דאס איז אן אלקאלאי, ווירקזאם, דאך ניט שעדלאך. דאס איז דער סטאנדארד אנטי־עסיד פאר 50 יאר צווישן דאק־טוירים איבעראל. איין לעפל פול [illegible] וועט נעטראליזירן מאמענטאל א סך מאל איר פארנעם אין זויערקייט. דאס איז דער ריכטיקער מיטל, דער שנעלער אנגענעמער און עפישענט מיטל צו הרג'ענען די איבערפלוס זויערקייט. דער מאגן ווערט זיס, דער ווייטיק פארשווינדט. איר זייט ווידער פריילאך אין פינף מינוט.

פארלאזט זיך ניט אויף גראבע מיט־לען. באנוצט זיך מיט דעם בעסטן מי־טעל וואס איז אנטוויקלט געווארן אין אלע יארן פון פארשונג. דאס איז פי־ליפס' מילק אף מאגנעזיא.

זייט זיכער צו קויפן די ריכטיקע פיליפס' מילק אף מאגנעזיא צוגעשרי־בען פון דאקטוירים פאר 50 יאר אין קארעגירן איבערפלוס זויערקייט.

געדיינקט — די עכטע איז שטענ־דיק א פליסיקייט. דאס קאן ניט גע־מאכט ווערן אין טאבלעט פארם. גיט אכטונג אויפן נאמען פיליפס'. עס איז שטענדיק אויפן "רעפער" פאר אייער באשיצונג. דראג סטארס איבעראל האבן די 50 סענטיקע פלעשלאך.

געמאכט אין קאנאדע.

זיבעציג־יעהריגער יובל געפייערט פון ר' אשר הארוויץ, דער עלטסטער פון דער פאמיליע הארוויץ־מארגארעטען

צוזאמען מיט זיין געבורטסטאג איז אויך אויסגעפאלען דער 70טער געבורטסטאג פון זיין פרוי פראדעל. — ביידע זיינען קנאפע 50 יאהר אין אמעריקע. — ר' אשר איז איינער פון די שעהנסטע טיפען פון ארטאדאקסישען אידענטום. — גרויסער טייל פון פאמיליע קומען זיך צונויף און פראווען א וואונדערבארע שמחה לכבוד דעם דאפעלטען יום־טוב.

זיבעציג יאהר זיינען א מיילשטיין אין דעם לעבען פון א מענשען. דער דאזיגער עלטער איז א מין סטאנציע, ביי וועלכער מען דארף זיך אפשטעלען אויף א רגע און כאפען א בליק אויף צוריק, און באטראכטען וואס מען האט אויפגעטאן. ווי אזוי מען האט דורכ־געפיהרט דעם גרעסטען טייל פון לע־בען. און אויף וויפיעל מען איז געווען ניצליך פאר דער מענשהייט בכלל און פאר דעם איינענעם פאלק בפרט.

ניט אלע מענשען קענען מיט א רו־היגען געוויסען כאפען דעם דאזיגען

ר' אשר הארוויץ

בליק אויף צוריק. און וואויל איז צו די יעניגע, וואס קענען ביי דעם דאזיגען עלטער האבען די באפרידיגונג, אז זיי האבען זייערע יאהרען ניט פארשוואונדט. אז זיי האבען געדיענט זייער גאט און זייער פאלק, אז זיי זיינען געגאנגען אין דעם דרך־הישר, זיך געפיהרט עהרליך און מענשליך און שטענדיג געשטרעבט צו שלימות, אויף וויפיעל דאס איז גע־ווען מעגליך.

אזעלכע מענשען פאר־דיינען א האר־ציגען מזל־טוב צו זייערען א יובל און פארדינען פול די אנערקענונג ניט נאר פון קרובים און באקאנטע, נאר אויך פון גאנצען כלל.

ר' אשר הארוויץ, וועמעס 70טער יובל איז לעצטען זונטאג געפייערט גע־ווארען האט עהרליך און כשר פארדינט די אנערקענונג פון אייגענע און פונ'ם כלל, און די אלע ברכות וואס זיינען איהם געגעבען געווארען צו זיין גע־בורטסטאג זיינען געווען ברכות, וואס זיינען געקומען פון דער טיפעניש פונ'ם הארצען. אלע וואס קענען איהם ווייסען. אז ער קען מיט א רוהיגען שמיי־כעל צוריקבליקען אויף זיינע זיבעציג יאהר. איז וועלכער ער האט געלעבט זיין אידיש־עהרליך לעבען און אין וועלכע ער האט געשטרעבט צו געהן אין די וועגען וואס זיינע אבות, אלע גדולי ישראל, האבען פאר איהם אנגעצייכענט.

ר' אשר הארוויץ איז א רינגעלע פון א גאלדענער קייט וואס ציהט זיך ביז צו דעם של"ה הקדוש. און ער האלט הייליג די טראדיציע פון זיינע עלטער און עלטער־עלטער זיידעס. וואס האבען מיט זייער גרויסען גייסט אויפגעהאל־טען דעם אידישען קיום דורך די פינס־טערע גלות־טעג אין אונזער געשיכטע.

ר' אשר איז דער עלטסטער זוהן פון ר' יעקב הארוויץ ז"ל, וועלכער איז אין די ערשטע 80־גער יאהרען געקו־מען קיין אמעריקא פון אונגארן און זיך דא באזעצט. ר' יעקב איז געווען אן אור־אור־אייניקל פון ר' שמעלקע הא־ראוויץ, זכותו יגן עלינו, וועלכער איז געווען איינער פון די אנגעזעהענסטע פיגורען אין דער חסידישער וועלט. און וועלכער האט איז זיין צייט (צום סוף פון זיבעצעהנטען יאהרהונדערט) גע־שמ'ט בכל תפוצות ישראל. דער נאמען פון דעם גרויסען צדיק לעבט ביז אויף דעם היינטיגען טאג און ווערט דער־מאנט מיט די הייליגסטע געפיהלען און טיפסטען דרך־ארץ. פון ר' שמעלקע הארוויץ האט זיך אין א דירעקטער ליניע אפגעשטאמט ר' יעקב הארוויץ. וועל־כער האט אין עם יאהר 1884 אנגע־הויבען צו באקען מצות פאר אמעריקא־נער אידען ערגעץ אין קעלער אויף אטוירני סטריט.

ר' יעקב האט אבער לאנג ניט גע־קענט זעהן די ענטוויקלונג פון דער היינט־וועלט־בארימטער מצה־פאבריק. ווייל ער איז באלד געשטארבען, איבער־לאזענדיג די ארימע בעקעריי צו זיינע קינדער: ר' אשר, וועמעס 70טער גע־בורטסטאג עס ווערט איצט געפייערט. ר' לוי, משה אהרן, שמואל יצחק און צו דער טאכטער רבקה חנה מארגארע־טען. וועלכע פיהרען אלע צוזאמען ביז אויף דעם היינטיגען טאג די גרויסע מצה־בעקעריי. וואס וואקסט פון יאהר צו יאהר.

פון דעם פינסטערען קעלער דארט אויף אטוירני סטריט, פארנעהמט היינט די מצה־בעקעריי א גאנצען בלאק און די גאנצע וועלט עסט די מצות, וואס ווערען אין דער דאזיגער בעקעריי גע־באקען.

ר' אשר איז דער פרעזידענט פון דער הארוויץ־מארגארעטען קאמפאני, און איצט ביי זיינע 70 יאהר איז ער פונקט אזוי טעטיג. ווי אין די פריהערדיגע יאהרען. ער איז טאג־טעגליך אין דער בעקעריי און גיט אליין אכטונג ניט נאר אויף כשרות און ריינליכקייט, נאר אויך אויף דער גאנצער מעכאנישער אפטיי־לונג פון דער פאבריק. אזוי פעהיג איז ר' אשר אין זיין פאך, אז ער האט אליין ערפונדען כמעט אלע מאדערנע איינ־ריכטונגען און מאשינען. וואס ווערען איצט אנגעווענדעט אין דער הארוויץ־מארגארעטען בעקעריי. ער איז א מע־כאניקער פון גרויסער בעדייטונג, און קען יעדעס שרייפעלע פון די מא־שינען און יעדען ווינקעל פון דער גי־גאנטישער פאבריק.

ר' אשר און זיין פרוי פראדעל, וועל־כע איז איצט אויך זיבעציג יאהר אלט, האבען ערצויגען זייערע קינדער אין שעהן־אידישקייט, צו גאט און צו לייט. זייערע פינף קינדער: יעקב, וואלף, איטע, ניטעל און בלומה זיינען ניט נאר גערעכטע קינדער, נאר זיי פאלגען אויך נאך אין די פוס־טריט פון זייערע געהויבענע טאטע־מאמע בנוגע אידיש־קייט. דער עלטערער זוהן, יעקב, איז פארבונדען מיט דער פירמע.

זיין געלד, זיין מיה און זיין נשמה האט ר' אשר אין אלע יאהרען אפגע־געבען פאר אידישען חנוך. ער האט גע־האלטען און האלט ווייטער, אז אידישע ערציהונג פון קינדער איז דער סאמע תמצית פון אידישקייט. און פון דער דאזיגער ערציהונג הענגט אפ די צו־קונפט פון אונזער פאלק. דער דאזיגער פרינציפ זיינער האט איהם געפיהרט צו געוויסע ארבייטען. פאר וועלכע ער האט אפגעגעבען זיין גאנצע גייסטיגען קרעפטען. אזוי איז האט ער געגרינדעט די ישיבה אוהל תורה אויף דער זעקסטער סטריט און איז געווען איהר לאנג־יעה־ריגער פרעזידענט. פאר דער דאזיגער ישיבה האט ער געארבייט אונערמידליך און טאקע געהאט א סך נחת רוח, ווען ער האט געזעהן ווי פיין אידישע קינ־דער לערנען גאט'ס תורה אין דער דא־זיגער ישיבה. צווישען די פארגעניגונגען פון זיין לעבען רעכענט ר' אשר אריין די אונזעהליכע שטונדען וואס ער האט פארבראכט אין דער דאזיגער ישיבה און זיך צוגעהערט צו דעם געשמאקען לער־נען פון די קינדער. דער ניגון מיט וועל־כען די קינדער לערנען איז שטענדיג פאר איהם די זיסעסטע מוזיק פאר זיינע אויערען.

אלס וויצע־פרעזידענט און טהוער אין זיין קאנגרעגיישאן קהילת ישראל אין קראטאנא פארק איסט, האט ר' אשר געוואונען פאר זיך דעם גרעסטען רעס־פעקט. און ער ווערט דארט זעהר גע־שעצט און געאכטעט.

אויף דעם געביעט פון צדקה האט ר' אשר פונקט ווי די גאנצע הארוויץ־מארגארעטען פאמיליע געהאט איין גרויסען פרינציפ: געבען אבער ניט ליארמען. געבען אהן דעם געפילדער מיט וועלכען געוויסע מנדבים קענען זיך ניט באגעהן. געבען — ווייל מען דארף געבען און ניט דערפאר וואר־

פראדעל הארוויץ

מען דארף אומווירדיגע פובליסיטי. עס איז בכלל כאראקטעריסטיש פאר דער גאנצער פאמיליע, וואס זיי זיינען אוי־סערגעוועהנליך באשיידען, שטופען זיך קיינמאל ניט אין די הויכע פענסטער. ווייל זיי אליין זיינען די הויכע פענס־טער...

אין די פיעלע כלל־טוערישע טעטיג־קייטען פון דער פאמיליע ווערט שטענ־דיג אויסגעמידען דער נארישער געפיל־דער. און דאס איז איינע פון די שעהנ־סטע כאראקטער־שטריכען וואס באציר־בענען די אידיש־אריסטאקראטישע פא־מיליע פון די הארוויצעס און מארגא־רעטענס.

ר' אשר און זיין געטריייע פרוי האבען לעצטען זונטאג אווענט געהאט א גאר אנגענעהמע איבערראשונג, ווען די פא־מיליע האט פאר דעם פארעל ארראנזשירט א יובל־באנקעט אין דעם קאמיוניטי סענטער, וועסט 89טע סטריט. איבער הונדערט פערזאנען, אלע נאהענטסטע קרובים, האבען זיך פארזאמעלט און גע־פייערט די צוויי געבורטסטאגען אויף שעהן אידישען אופן. דער טאסטמאס־טער פון דעם אווענד איז געווען פרעד מארגארעטען, איינער פון די יונגע באלעבאטים אין דער פירמע. וועלכער איז אבער אן אויסערגעוועהנליך פעה־יגער געשעפטסמאן און א פיהרענדער גייסט אין אט דער גרויסער בעקעריי. דער יונגער מארגארעטען האט גערעדט מיט גרויס ליעבע וועגען זיין געליעבטען אנקעל. און ער האט אנגעוויזען אויף די גרויסע פארדינסטען וואס זיין אנ־קעל, ר' אשר, האט געהאט אין דער אנטוויקלונג פון דער גרויסער מצה־בע־קעריי וואס האט היינט אזא גרויסען שם אויף דער וועלט. רעדעס זיינען דאן געהאלטען געווארען פון אסיסטענט דיסטריקט אטוירני שמואל גאלדשטיין, הרב בן־ציון וועבערמאן, מרת רבקה חנה מארגארעטען, הרב אפרים הארא־וויץ און איינ־קעל פון בעל־היובל, יעקב שטיין, האט געהאלטען א רעדע אין העברעאיש.

דער עולם האט זיך שטארק משמח געווען און מען האט פארבראכט זעהר אנגענעהם. יעדער איינער מיט א האר־ציגען וואונש אויף די ליפען, אז ר' אשר און זיין פרוי זאלען דערלעבען ביז הונ־דערט און צוואנציג יאהר.

City Dairy LIMITED

אָרדערט מילך כשר לפסח

ארדערט אייער מילך און קרים כשר לפסח פון אונזער מילך סיילסמאן, אדער טעלעפאנירט 87647. און איר וועט זיין זיכער אז סיטי דיירי מילך און קרים דעליווערט צו אייך אין פארלויף פון די אכט טעג פסח וועט ניט נאר זיין בלויז כשר. נאר איז אויך די ריינסטע און רייכסטע מילך וואס מען קאן באקומען אין וויניפעג און איז שטריינג כשר לפסח לויט'ן אידישן דין.

שטריינג כשר לפסח

City Milk

הכשר פון רבי י. י. כהנאוויטש

איך באשטעטיק אז יעדע איינציקע פלעשל פון סיטי מילך און קרים וואס טראגט מיין חתימה איז כשר לפסח לויט'ן אידישן דין און עס קאן גענוצט ווערן אין פארלויף פון דער וואך פון פסח אין יעדער אידישער הויז.

אונטערגעשריבן:
רבי י. י. כהנאוויטש

CITY DAIRY LIMITED
PHONE 87-647

איר קאנט פארן פאר 50c פון אירגענד וועלכן טייל פון נארט ענד ביז צום צענטער פון שטאט
מיט א בלין בוירו טעקסי
טעלעפאנירט 24 511 און 24 521
הערי לייאן, מענעדושער

1 טאג באדינונג, אויב איר פארלאנגט
אין אלע אייערע
דריי קלינינג אדער פארבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.
ג. פ. פארטנאי, מענעדושער

עס איז ניטא קיין סאבסטיטוט פאר
אוואלטין

אוואלטין איז שוין פאר א סך יארן אויפן מארקעט און איז רעקאמענדירט פון דאקטוירים איבער דער גאנצער וועלט.

נאטור׳ס בעסטע טאניק שפייזן, רייכע פעטע מילך, צייטיקע גערשטן מאלט און פרישע אייער פון אונזערע אייגענע און ספעציעל אויסגעקליבענע פארמס, זיינען קאנצענטרירט אין אוואלטין דורך אן אויסשליסלאכן פראצעס אזוי, אז וויטאמינען, קארבאהיידרייטס, פראטעאינען און מינעראלע זאלצן זיינען צוגעשטעלט, גענוי באלאנסירט מיט אלע זייערע נאטירלאכע געזונטע און לעבנס־געבנדע גוטסקייטן, ניט באשעדיקט. אוואלטין איז לייכט צו פארדייען און ווערט שנעל סטימולירט און העלפט אין דער פארדייאונג פון אנדערע שפייזן.

לאזט זיך ניט פארפירן פון פראדוקטן וועלכע מיין "קליימט" צו זיין אזוי גוט ווי אוואלטין. קיין מאלט און שאקאלאד געפוידערטע פרעפאראציעס דארפן ניט פארגליכן ווערן צו אוואלטין. אוואלטין איז דער אריגינעלער און סופרים טאניק שפייז געטראנק.

אוואלטין ווערט פארקויפט אין אלע גוטע סטארס, אין 50ס., 75ס. $1.25 און אין ספעציעלע $4.50 פאמיליע סייז בלעכלאך: אויך סערווירט ביי סאדא פאונטענס.

'OVALTINE'
TONIC FOOD BEVERAGE
Builds-up Brain, Nerve and Body
A. WANDER LIMITED, London, England, and Peterborough, Canada 914

פריי!
1000 פלעשלאך פון הויך־קלאסיקן פארניטשור פאליש

א פלעשל פארניטשור פאליש וועט געגעבן ווערן פריי צו יעדן קאסטאמער וואס וועט עפעס קויפן ביי אונז אין סטאר פון פארניטשור—

דיינינג רום סעטס, טשעסטערפילדס, שיינע ווייסע אייוונס, פלאר אויל קלאט, לינאלעאום קארפעטס, בליינדס

איר קריגט דאס אלעס אויף לייכטע אויסצאלונגען

אויך פארשיידענע הויז זאכן:

סופ טעלער, פלאכע, א שטיק	8 סענט
ווייז און בראנפן גלעזלאך, א שטיק	5 סענט
פארשיידענע מעסער און גאפלען, א שטיק	10 סענט

פארשיידענע ווייז סעטס צו מעסיקע פרייזן

פלייש מאשינקעס	95 סענט

פארשיידענע טעפלאך און טשייניקעס

אלצדינג צו זייער ביליקע פרייזן — קומט און איבערצייגט זיך

ראבערט שטיימאן, לימיטעד
541 סעלקירק עוועניו — טעלעפאן 51 041

מודעה

איר קאנט ביי מיך קויפן צו די ביליקסטע פרייזן!

סוטס, העמדער, העטס, קאוטס, הויזן און אנדערע סחורות

ווייל איך האב עס געקויפט פון דער טריידערס טראסט קאמפאני אלס באנקראט סטאק. איך מוז צומאכן די סטאר ניט שפעטער ווי דעם 31טן מארט, ווייל איך וויל ניט האלטן אפן שבת.

נעדיינקט דעם אדרעס:

562 מיין סטריט

מיט אכטונג,
ס. גאלדמאן

הויז פוירניטשור וואס וועט באשיינען אייער היים פאר — פסח

מיר האבן איצט א קאמפליט נייעם אויסוואל פון
לינאלעאום, קארפעטס, קוירטענס און פלאר לאמפן

פאקטיש אלצדינג אין פארניטשור וואס וועט פארבעסערן דאס אויסזעען פון אייער היים צו יעדער צייט און איר קאנט זיי קויפן אויף זייער לייכטע אפצאלונגען — קומט און זעט אונזער סטאק.

GILLIES FURNITURE COMPANY LTD.
956 MAIN STREET — PHONE 53 533

איר וועט פראווען אייער סדר מיט מער פארגעניגן ווען איר וועט האבן ביי אייער טיש אונזערע געטראנקען

סקוויז

אויך די פאפולערע דרינקס

דזשוירדזי קרים, בעלס דראי דזשינדזשער איל און בעלס ארענדזש און ליים דראי

אויך בעלס קלאב סאדא און סאפאנען זעלצער וואסער

SQUEEZE

כשר לפסח
אפילו למהדרין מן המהדרין
בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

אויב אייער סטארקיפער קאן אייך ניט פארזארגן מיט אונזערע געטראנקען, זייט אזוי גוט און טעלעפאנירט אונז.

BELL BOTTLING CO. LTD.
1083-85-87 SELKIRK AVE. — PHONE 51 591

בודק חמץ

אויסראמענדיק, ערב פסח, דעם חמץ פון אייער הויז, פארענדיקט איר עס דורך פארברענען עס. אבער אום צו אויסרייניקן דעם חמץ פון אייערע סינקס, באדרום און אלע טיילן פון אייער שטוב

נוצט דעינטי ווהייט

20¢ א פלעשל

נוצט עס צו וואשן אייערע וועש, צו רייניקן אייער סינק אדער באד, אדער וועלכן עס איז טייל פון אייער הויז.

גערדיינקט דעינטי ווהייט קאסט בלויז 20 סענט און ווען איר ברייננט אייער דעינטי ווהייט פלעשל צו דעם גראסערי מאן וועט איר צוריק קריגן דריי סענט.

די דאזיקע פרייזן זיינען בלויז פאר וויניפעג.

DAINTY WHITE

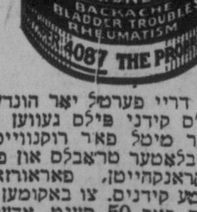

פאר איבער דריי פערטל יאר הונדערט זיינען דאד׳ס קידני פילס געווען דער אנערקענטער מיטל פאר רוקנווייטיק, רומאטיזם, בלאטער טראבלס און פילע אנדערע קראנקהייטן, פאראורזאכט דורך שלעכטע קידנים. צו באקומען פון אלע דילערס פאר 50 סענט. אדער 6 באקסעס פאר $2.50, אדער דירעקט פון די דאד׳ס מעדיצין קא., לימיטעד, טאראנטא 2. ביים דערהאלטן די סומע.

ברודער מארד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

— דו קאנסט דאך נאך אימער געפינען איינינקע צייט פאר מיר. דו ווייסט ניט, שלעכטער מענש, וואס א פרוי פילט, ווען זי ליבט. איר מענער קאנט האבן פליכטן און ליבן מיט אמאל, מיר פרויען קאנען עס ניט. ביי אונז איז די ליבע אלעס. מיר ווערן געבארן מיט ליבע, און שטארבן מיט ליבע. אונזערע פליכטן זיינען נאר ארום ליבע. נעם צו ביי א פרוי די ליבע און זי בלייבט א מאשין, אן אווטאמאט, א ליימענער גולם. וועלכער קאן זאגאר ניט טאן ריכטיג קדי ארבעט וועלכע ער דארף טאן. ליב מיך גוטער מאן! א ווארט, א בליק, א קוש פון צייט צו צייט און איך בין גליקלאך.

ווענדלאנד האט ניט געקאנט ווידער שטיין די וויינע, בייסנדע רייד פון דער פייערדיקער שפאניערן.

ער האט זי צוגעצויגן צו זיך, האט זי ארומגענומען און האט אויסגערופן:

— איצט בין איך גליקלאך! אזא ריינע הייסע ליבע קאן גליקלאך מאכן א מענשן.

אין דער דאזיקער מינוט איז פראפעסאר גרינלאנד אנגעקומען. ער איז געווען מיד פון זיין לאנגן ארומגיין אויף דער אויסשטעלונג און פון דעם הייסן טאג.

— א, איר זייט עס, הער ווענדלאנד, — האט ער אויסגירופן.

— איך בין עס פראפעסאר? — האט איר געזעען נאך אמאל גראף אלפרעד טשעזוויק?

— איך האב אים ניט געזעען.

— זייט איר געווען ביי אים אין דער היים?

— דאס איז א שאד? — האט ווענדלאנד אויסגערופן.

— איז גראף געארג שוין אנגעקומען קיין שיקאגא?

— ער דארף אנקומען היינט־מארגן.

ווענדלאנד האט זיך פארטראכט. ער האט געדארפט האבן גראף אלפרעד.

— הער פראפעסאר, איר דארפט ניט זיצן לוידיק, — האט ער ענדלאך געזאגט.

— וואס זאל איך דען טאן?

— ארומגיין אין די גאסן פון שיקאגא און זוכן באקאנטע. איר מעגט זיך באקאנען מיט יעדן מענשן. ווייסט אבער וועגן דעם דער טייוול, וועלכער האט זיך פארשטעלט פאר אייך און האט אנגענומען אייער נאמען.

— איך האב אים נאך ניט געזעען אין שיקאגא, — האט דער פראפעסאר געזאגט אומצופרידן.

— איר קאנט אים ניט באגעגענען און וועט אים געוויס באגעגענען אויף דער וועלט אויסשטעלונג. אהין קומען ניט אזעלכע מענשן ווי גראף אלפרעד און דער באנקיר דזשאנסאן. זיי האבן דארט ניט וואס צו טאן. איר מוזט ארומגיין אין די גאסן פון שיקאגא וואו עס געפינען זיך די מענשן, וועלכע זיינען געקומען קיין שיקאגא ניט וועגן דער וועלט אויסשטעלונג

— איך וועל אייך פאלגן, הער ווענדלאנד, איך מוז אייך אבער זאגן, אז אלס שטאט געפעלט מיר שיקאגא ניט.

— פאר וואס געפעלט אייך שיקאגא ניט הער פראפעסאר?

— שיקאגא איז א פארפוצטער לאקיי.

— האט דער געלערנטער מאן געזאגט. א לאקיי קאן זיך אנטאן די קליידער פון א גראף, ער קאן זיך אויספוצן ווי א גראף, מען וועט אין אים אבער שטענדיק דערקענען דעם לאקיי. יעדעס ווארט, ווי ער וועט זאגן, וועט אים פארראטן, אלס לאקיי, יעדע מינע וואס ער וועט מאכן, וועט שרייען איך בין א לאקיי.

— איך פארשטיי אייך ניט, פראפעסאר.

— פאריז לאנדאן, בערלין, זיינען אריסטאקראטן, געבארענע גראפן, אריסטאקראטיע ליגט אויף די הייזער, אויף די גאסן און זאגאר אויף די מענשן, וועלכע מען באגעגנט אין די גאסן. שיקאגא איז א לאקיי און די גאסן, די מענשן, אלעס ווייזט די מאניערן פון א לאקיי.

ווענדלאנד איז באמת ניט געווען צופרידען מיט דער מיינונג פון דעם אלטן פראפעסאר וועגן שיקאגא. ער האט אבער ניט געוואלט איבערשפארן דעם אלטן געלערנטן מאן.

— ווען וועל איך אייך ווידער זעען?

— האט דער פראפעסאר געפרעגט.

— איך קאן עס אייך איצט ניט זאגן פאר געוויס, איך וועל אבער קומען אהער יעדעס מאל, ווען איך וועל האבן צייט, אדער ווען איך וועל אייך דארפן.

ווענדלאנד האט נאך אוועקגערעדט איניקע צייט מיט׳ן פראפעסאר און זיין געליבטער און איז זיך אוועקגעגאנגען.

אין באבא יאגאס שענק

עס איז א שיינער, ווארימער טאג. דער זייגער האט נאך וואס אויסגעשלאגן עלף, אין שענק פון באבא יאגא איז געווען שטיל און רואיק. ווי פריילאך און לוסטיק עס גייט צו אין דעם דאזיקן שענק ביינאכט, אזוי שטיל און רואיק איז עס דארט ביי־טאג. זעלטן קומט אריין א ארבעטער, טרינקט אויס זיין גלאז ביר און לויפט אוועק צו זיין ארבעט. קיין אנשטענדיקער מענש קומט קיינמאל ניט אריין אין דעם דאזיקן שענק, וועלכער געפינט זיך אין יענע געגנטן.

באבא יאגא זיצט אויף איר הויכן שטול הינטער דער באר (שענק טיש) און האלט א זאק אין די הענט.

פלוצלונג איז אריינגעקומען אין שענק דער רייכער מאקארטי. באבא יאגא איז געבליבן זיצן אויף איר ארט.

— גיב מיר א שנאפס, — האט מאקארטי געזאגט.

— געלט אויפ׳ן טיש. — האט די ווירטין געענטפערט.

— וואס איז דאס, טאבסי? דו קאנסט מיך שוין ניט? דו ווייסט שוין נאך ניט ווער איך בין?

— איך ווייס גאנץ גוט ווער איר זייט און פארלאנג דאך פאראויס געלט.

— וואס איז דיר היינט, טאבסי?

— עס איז מיר היינט, וואס עס מיר געווען נעכטן.

מאקארטי האט אנידערגעלייגט אויף דעם טיש א דאלאר, באבא יאגא אדער טאבסי, ווי זי האט ווירקלאך געהייסן, האט צוגענומען דעם דאלאר און האט אנגעגאסן א גלעזל קאניאק.

— הער נאר טאבס, איך בין געקומען מאכן מיט דיר געשעפטן — האט מאקארטי ענדלאך געזאגט.

— אזוי רעד! איך ווייס, אז דו קומסט צו מיר ניט אומזיסט.

— איך וויל ביי דיר אפדינגען די צוויי צימער אויף א גאנצער נאכט.

— איר ווייסט אבער וואס זיי קאסטן. באצאלט — וועט איר זיי האבן.

— איך וויל אבער דו זאלסט מיר העלפען.

— איך זאל דיר העלפן? וואס מיינסטו דערמיט? זאל איך דיר פארשאפן א מיידל?

— יא, טאבסי, דו מוזט מיר צוהעלפן.

— איך פארשטיי דיך ניט מאקארטי, וואס מיינסטו דערמיט

ער האט זיך אנגעבויגן צו איר און האט איר געזאגט עטלאכע ווערטער שטילערהייט.

— דאס קאן ניט זיין האט טאבסי אויסגערופן, דאס איז אוממעגלאך.

— איך גיב דיר הונדערט דאלאר, — ווען דו וועסט זי מיר פארשאפן.

— איך מעגט מיר געבן טויזנט דאלאר, וועל איך עס ניט טאן. — האט באבא יאגא געזאגט פעסט און אנטשלאסן.

— פאר וואס?

— ווייל די ראזא פון שיקאגא איז אן ערלאכע מערכען און איך וויל ניט אנטאן איר אלטן בלינדן פאטער אזא שאנדע, — האט באבא יאגא געשריען.

— שריי ניט אזוי הויך, טאבסי, — האט מאקארטי געבעטן.

— וואס האט איר דען מורא? — אייער טאכטער איז דאך ניטא.

— דערמאן מיר ניט מיין טאכטער, — האט מאקארטי געזאגט בייז. איך רעד מיט דיר פון געשעפט און דו קומסט מיר אריין מיט זאכן וועלכע גייען דיר ניט אן.

— איך מעג ריידן וואס איך וויל, ווייל מיר זיינען אלטע באקאנטע און מעגן זאגן איינער דעם אנדערן וואס מיר ווילן.

— דאן זאג מיר, טאבסי, זייט ווען ביסטו אזוי פרום געווארן? וואס נעמסטו זיך אזוי אן פאר דער ראזא פון שיקאגא. זי איז אן ארימעס מיידל און א פאר הונדערט דאלאר זיינען פאר איר א סך געלט.

— איך זאג ניין — האט באבא יאגא אויסגערופן שטאלץ. איך האב געמעגט זיין וואס איך האב געוואלט, מיר הארט ניט. אבער דאס וואס דו ווילסט איצט וועל איך ניט דערלאזן . . .

— אהא, — וועלכער טייוול האט דיך געמאכט אזוי פרום?

— דו ביזט א טויגעניכטס, מאקארטי, דיין טאכטער וויל צונעמען צו זיך די ראזע פון שיקאגא און מאכן פון דעם ארימען מיידל א גאסן פרוי, — דאס וועל איך ניט דערלאזן.

— מיינסטו עס ערנסט, טאבסי.

— גאנץ ערנסט, אלטער פריינט! איך מאך געשעפטן, איך פארדינג מיינע צימער פאר אלערליי געסט, מיר הארט עס ניט, וואס זיי טוען, מיר הארט עס ניט וואס דו טוסט, אבער וואס איך וויל ניט, וויל איך ניט.

מאקארטי האט זייער גוט געקאנט די ווירטין באבא יאגא. ווען זי האט זיך עפעס איינגעשפארט, האט זי עס אויסגעפירט, ער האט פארביסן מיט די ליפן און האט אנגעהויבן צו ריידן פון עפעס אנדערש.

— איין זאך וויל איך בעטן ביי דיר, טאבסי, — האט ער ווייטער געזאגט, — ווען איך קום אריין צו דיר אין שענק רעד ניט פאר מענשן פון יענעם צימער אדער פון אנדערע זאכן, וועלכע מיר ביידע ווייסן.

— ווען האב איך דען גערעדט פון אזעלכע זאכן פאר מען שן?

מיט צוויי טעג צוריק בין איך דא געווען מיט א יונגן מאן און דו האסט מיר געפרעגט אויב איך דארף האבן דאס הינטער שטיבל. איז עס רעכט אזוי?

— מיינסטו אז איך ווייס ניט, אז דו ביזט דאמאלסט געווען מיט א פרוי אנגעטאן אין מענערשע קליידער? מיך נארט מען ניט אפ. ווען דו ביזט נאר אריינגעקומען מיט איר, האב איך באלד דערקאנט, אז דאס איז א פרוי און איך האב דיר געזאגט אז דאס שטיבל איז פריי.

מאקארטי האט זיך צעלאכט:

— ווייסטו ווער עס איז דאמאלסט געווען מיט מיר? — מיין טאכטער!

— צו וואס איז זי דען געקומען אין שענק און נאך אין די מענער קליידער.

— זי האט געוואלט זעען ווי די ראזע פון שיקאגא פארדינט איר ברויט.

— אזוי? דאן איז דיין טאכטער ווירקלאך א גוט און איידל קינד, און דו ביסט א טויגעניכטס. — האט באבא יאגא ארויסגעפלאצט.

— מיר זיינען ביידע פיינע מענשן, — האט מאקארטי געזאגט. — איך רעד דאך אבער ניט דערפון, איך בעט דיך, אז ווען איך קום אין דיין שענק מיט נאך איינעם, זאלסט מיר ניט דערמאנען קיין אלטע געשיכטע.

— איך וועל עס דיר צוליב טאן, אבער אונטער איין באדינגונג:

— דו ווילסט געלט? — דו פארלאנגסט איך זאל דיר באצאלן פאר דיין שווייגן?

— דאס מאל פארלאנג איך פון דיר קיין געלט.

— וואס דען?

— איך וויל, אז דו זאלסט אויפהערן צו פארלאנגען די ראזע פון שיקאגא. הער אויף זאגאר צו דענקען פון איר און מיר וועלן פארבלייבן אלטע גוטע פריינט, ווי מיר זיינען געווען ביז אהער.

(ווייטערעס קומט)

באזייטיגט פארשטאפונג אויף אן אנגענעהמען אופן

אמאל האבען מענשען געמיינט אז פילען און דראגס זיינען די איינציגע מיטלען צו באזייטיגען פארשטאפונג. אבער די מאדערנע, מעהר זיכערע מעטאדע איז אריינצוגעבען גענוג קרעפטיגקייט אין דעם דייעט.

קעללאגג׳ס אלל־ברען, א מחיה׳דיגער פארטיג־צום־עסען סיריעל, גיט אייך דיעזע קרעפטיגקייט, און באקעמפט פארשטאפונג אויף א נאטירליכען אופן. לייענט דיעזען ענטוזיאסטישען בריף:

"איך האב געליטען פון א שארפער אטאקע פון פארשטאפונג. איך האב כמעט אויפגעגעבען אלע האפנונגען אויסגעהיילט צו ווערען.

"אין א געוויסען טאג האב איך אנגעטראפען אייער אדווערטייזמענט, האב איך באשלאסען צו פראבירען אלל־ברען. עס האט מיר גלייך געגעבען ערלייכטערונג און זינט דאן לייד איך מעהר ניט; דאס איז שוין א געשיכטע פון אונגעפעהר דריי מאנאטען".
מרס. ע. ע. לעסלי. (אדרעס ביי פארלאנג).

מחיה׳דיג ווען עס ווערט סערווירט מיט מילך אדער קריעם. ביי אייער גראסער אין דעם רויטען־און־גרינעם פעקעדזש. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטעריא. קעללאגג׳ס אלל־ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאראנטא.

Kellogg's
ALL-BRAN

ביי דער בני ברית לאדזש אין וויניפעג

די עקזעקוטיווע פון דער בני ברית לאדזש פון היינטיקן יאר פארדינט א יישר כח פאר דער אויסצייכענונג פון אירע אינטעלעקטועלע פראגראמען וואס זי האט דורכגעפירט ביז היינט.

דער ערשטער רעדנער פון היינטיקן סעזאן איז געווען רעוו. מר. פילקי, וועלכער האט געהאלטן א פארטראג וועגן ברידערלאכקייט און גוטן ווילן.

* * *

דער צווייטער רעדנער, י. א. טשערניאק, אין זיין פארטראג: "וואוהין פירט ריווערסייד דרייוו?" האט אנאליזירט ל. קאברינס דראמע און ער האט דערוויזן, אז דער דראמאטורג שילדערט דארט ניט, ווי מען דיינקט, דעם תהום צווישן דעם אלטן און דעם נייעם דור: ווייל אייגנטלאך קומט ניט פאר קיין קאמף צווישן ראביי שלעזינגער און זיינע אייניקלאך, וועלכע שטעלן מיט זיך פאר אויך פארשיידענע דורות, אבער זיי פארשטייען זיך איינער דעם צווייטן: זיי זיינען דערצויגן געווארן אין דער זעלבער סביבה, און גענאסן פון דער זעלבער קולטור, די אמעריקאנער קולטור.

גאנץ אנדערש אבער איז מיט׳ן אלטן שטאלצן אידישן יאפע. דער "איירעפייער" זיידע קוקט אויס אזוי פרעמד דא און איז פארלאכטעט. דערפאר וואס ער, יאפע, האט זיך איינגעזאפט מיט דער ריין אידישער קולטור, און האט שווער געליטן צוליב זיין אידישקייט. פאר זיינע אויגן שוועבט דאס שרעקלאכע בילד פון די פאגראמען, און אין זיין הארץ ליגט איינגעפאסט דער טיפער ווייגעשריי פון א גאנץ פאלק: צו טייער האט אים געקאסט זיין אידישקייט ער זאל זי אזוי גרינג פון זיך אפווארפן — און דערפאר קאן ער קיין שלום ניט מאכן ניט מיט די שלעזינגערס און ניט מיט זיינע אייגענע אייניקלאך — אין אמעריקע.

טשערניאקס פארטראג איז געווען זייער אינטערעסאנט און די אנוועזנדע האבן אים נאכגעפאלגט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט.

* * *

לעצטן מאנטאג אוונט האט מ. שטיינקאפ, וועלכער האט זיך לעצטנס צוריקגעקערט פון וויטן מזרח, געהאלטן זייער אן אינטערעסאנטן פארטראג וועגן זיינע דערפארונגען וואס ער האט דארטן געהאט.

פארנדיק אלס א פארטרעטער פון דעם קאנאדער טשעמבער אף קאמערס וואו ער האט שטודירט די פראגע פון האנדלס באציאונגען, האט ער פארמולירט די פרינציפן פון אינטערנאציאנאלן און אינטערראסן גוטן ווילן. אין דער זעלבער צייט האט מר. שטיינקאפ געפונען צייט אריינצוטראכטן זיך אין דעם אידישן לעבן פון די לענדער וועלכע ער האט באזוכט.

אין כינע האט ער זיך באגעגנט מיט א אידישן אנגעזעענעם סוחר פון באגדאד וועלכער האט זיך דארטן דערפאלגרייך עטאבלירט. מר. שטיינקאפ האט דערציילט אז וואו נאר אידן האבן זיך באזעצט האבן זיי געגרינדעט געמיינדעס, שולן און זיי האבן געשאפן א אידיש לעבן און האבן געזוכט דעם אלגעמיינעם וואוילזיין פון אלע אידן. די אידן אין כינע, האט ער דערציילט, טוען גוטע ארבעט לטובת דער בילדונג פון די קינדער פון אידישע אימיגראנטן וועלכע זיינען אנגעקומען קיין כינע צו שאפן פאר זיך דארטן א היים. אין זיין פארטראג האט מר. שטיינקאפ געמאלן א לעבעדיק בילד. ער האט מיטגענומען מיט זיך קיין כינע א פילנדע אידישע הארץ, ער האט איבערגעלאזט זיין איינדרוק דארטן און ער האט צוריקגעבראכט א גרוס פון דארטן, און די פארזאמלטע ביי דעם בני־ברית מיטינג האבן אים אויסגעהערט מיט גרויס אינטערעס.

* * *

א גרויסע צאל מיטגלידער זיינען געקומען באגריסן דעם פרעזידענט פון דער לאדזש, דר. טשוירטשיל, ווען ער האט דערעפנט די לאדזש.

דער קאסירער האט אפגעגעבן א באריכט, אז די מיטגלידער רופן זיך אפ לאנגזאם אבער זיכער אויף דעם אפיל פאר׳ן קעמפ, וואס איז אן צווייפל איינע פון די פיינסטע אונטערנעמונגען וואס איז אינדארסירט געווארן פון דער וויניפעגער לאדזש אין יארן.

* * *

מר. הערי שטיינבערג האט זיך לעצטנס צוריקגעקערט פון א רייזע אין דער איסט. אזוי ווי שטענדיק איז ער געקומען פול מיט מוט און ענערגיע און ער האט פארגעשלאגן צו פרעזענטירן א בוך.

אלע האבן געווארט מיט אומגעדולד, גלוויבנדיק, אז ער האט מיט זיך געבראכט א ניי (נאך ניט געדרוקט) בוך פון דעם אומשטערבלאכן שלום־עליכם אין וועלכן הערי שטיינבערג איז שטערבלאך פארליבט. אדער אפשר א בוך פון שלום־עליכמ׳ס קורצע דערציילונגען און אפשר שלום־עליכמ׳ס ניי אנטדעקטע בריוו. א קשיא אויף הערי שטיינבערג? ווייל אויב עס האנדלט זיך נאר וועגן שלום־עליכם איז ער דאך גרייט צו פליען מיט א לופט באלאן אזש אויפ׳ן [illegible]ארם אבי צו באקומען עפעס א ניי [illegible] פון זיין שלום־עליכם אבער —

ניין, ניט דאס איז געווען דער בוך וואס ער האט מיטגעבראכט. נאר ער האט געגעבן צו מר. ארקין ראפאיל סאבאטיניס "טארקוואמאדא".

וואו וועלן זיי נעמען פלאץ?

וואו וועט מען געפינען פלאץ פאר דעם גרויסן עולם וועלכער ווארט מיט אומגעדולד אויף דעם שבת פון אלע חסידים בעלער, דעם זיבעטן קאלאסאלן חסידים באל? דער קאמיטעט האפט, אז מיט דעם רבי׳נס כח וועט שוין דער פריזאל ווערן גענוג גרויס צו זיין באקוועם באזעצן אלעמען. פונדעסטוועגן רעקאמענדירט מען שטארק מען זאל זיך פארזארגן מיט קוויטלאך וואס שנעלער, ווייל בלויז א באגרעניצטע צאל וועט פארקויפט ווערן, אזוי אז אלע וואס וועלן האבן דעם זכות (און דעם פרייז פון א קוויטל...) וועלן זיין באקוועם באזעצט, אדער באשטאנען . . .

דער חסידים באל וועט דעם יאר פארקומען דאנערשטאג אוו. אפריל 9 (אחרון של פסח). די געוויינלאכע פראגראם וועט דאס יאר שטארק פארענדערט און פארבעסערט ווערן. נייע חסידישע קרעפטן און אידייען זיינען געשאפן געווארן, און די געוויינלאכע חסידישע יום־טוב׳דיקע התלהבות וועלן זיכער מיטרייסן דעם עולם מיט שטורעם. ווי געוויינלאך ווערט דער באל דורכגעפירט אונטער דער השגחה פון איד. נאצ. ארב. פארבאנד קלייזל כ׳, און די פראגראם ווערט אנגעפירט פון באוואוסטן ר׳ ב. שעפס. דעם יאר וועט דער חסידישער כאר זיין גרעסער און פארזיכטיק טרענירט. א גרויסע קאפעליע קלעזמער וועט אקאמפאנירן און נאך דער פראגראם וועלן פארקומען טענץ ביז׳ן טאג אריין.

מושב זקנים דווינניפעג

ווען איר וועט זיצן פסח ביים טיש און איר וועט פארברענגען מיט אייער פאמיליע און איר וועט זיך דערמאנען אז איר האט גארניט ארייננגעשיקט אין מושב זקנים, וואו עס ווערט געגעבן פאר פופציק אלטע לייט א גוטע היים, וועט אייך געוויס פארדריסן.

דארום געפינען מיר פאר נויטיק אייך צו דערמאנען, אז עס איז געבליבן בלויז פיר טעג צו פסח, און מיר נויטיקן זיך אין אייער, הינער און מצות.

מיר ווינשן אייך א כשר׳ן און פריילאכן פסח.

באורד אף דירעקטארס פון מושב זקנים,
א. גרינבערג, פרעזידענט

מען זאגט, אז די דאזיקע צוויי שטאמען פון קאלאמייער געגנט.
אידישע נייעס

בית המדרש הגדול
דחברה משניות

לאזט וויסן אז מיר האבן ניט צוריקגעצויגן מר. וו. סילווער פון דעם פריערדיגן ועד העיר

ביי ארדער, פרעזי'

דעם מאקאריווער רבינ'ס

איז 413 באיד עווע. דארט דאווי... במנין כל יום בבוקר, 8 אזייגער פונקט. ווי אויך אין אוונט. טעלעפאן 56 591

צוויי אידן, מלחמה קרבנות, זיינען איצט געבראכט געווארן צו קבר ישראל

פון מיקוליטשין, גאליציען, שרייבט מען:

ביי אונז אין שטאט זיינען ביז היינט אויף פיל ערטער געלעגן באהאלטן פארשיידענע מתים, וואס זיינען נאך בעת דער וועלט קריג געפאלן און זיינען דערוויילע פראוויזאריש באגראבן געווארן.

דאס קריעגס־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבן א פארארדענונג, אז אלע קריגס־געפאלענע, וואס געפינען זיך אין פראוויזארישע קברים זאלן אויסגעגראבן און איבערגעפירט ווערן אויף דעם שטאטישן בית עולם. אויך דא זיינען די דאזיקע קריגס קרבנות איבערגעפירט געווארן אויפ'ן שטאטישן בית־עולם.

צווישן די טויטע האט מען געפונען 2 אידן, און איצט זיינען זיי געבראכט געווארן צו קבר ישראל אויפ'ן היגן בית עלמין.

די נעמען פון די דאזיקע צוויי אידן איז ניט געלונגען צו דערגיין, מען ווייסט אבער אז זיי זיינען ניט געווען קיין געפאלענע זעלנער. דאס זיינען צוויי ציווילע מענשן וועלכע זיינען אין יאר 1914 אנטלאפן קיין אונגארן דורך מיקוליטשין, דא זיינען זיי קראנק געווארן און געשטארבן. אזוי ווי זיי זיינען געשטארבן אין מיליטערישן שפיטאל, האט מען זיי דערפאר באגראבן פראוויזאריש צווישן די געפאלענע סאלדאטן.

דער אינדעפענדענט ארבעטער רינג

(צו דער גרינדונג פון א ברענטש אין וויניפעג)

פון בענצעזאר

ביז מיט א דרייסיק יאר צוריק האט מען ניט געוואוסט וואס עס הייסט או אינשורענס ארדן, אן ארדן וועלכער זאל גאראנטירן זיינע מיטגלידער זייערע אינשורענס פונקט ווי די פריוואטע אינשורענס קאמפאניס טוען. אלע ארדנס, ספעציעל די אידישע, האבן זיך געפירט אויפן אלטן שטייגער צעטיילן די חודש פארלוסטן פון טויט־פאלן צווישן די מיטגלידער. אזא סיסטעם איז ניט געווען קיין געזיכערטע, ספעציעל דאן, ווען די מיטגלידער הייבן אן ווערן עלטער און די טויטן פאלן גרעסער. רעזולטאט — גרויסע צאלונגען פאר די מיטגלידער און שווועריקייטן אריינקריגן נייע, ווייל א יונגערמאן וועט דאן ניט אריינגיין אין אן ארדן וואו עס זיינען דאס א סך אלטע מיטגלידער, די טויט פאלן זיינען הויכע און די צאלונגען גרויסע און אפטע. דער סיסטעם האט געבראכט דערצו אז א סך אזעלכע ארדנס זיינען מיט דער צייט אונטערגעגאנגען.

חוץ דעם זיינען נאך די אלטע ארדנס געווען באזירט אויף דעם סיסטעם פון צדקה. די ארגאניזאציע איז צום מיטגליד ניט געווען פארפליכטעט, נאר האט באזירט איר טעטיקייט אויף פרייוויליקייט און הומאניטארישקייט. צו רופן צו פאראנטווארטלאכקייט אזא ארגאניזאציע איז ניט מעגלאך געווען, ווייל פארן געזעץ איז זי געוועזן קלאסיפיצירט ניט אלס א קארפאראציע, נאר אלס א נאציאנאלע פראטערנאלע צדקה אינסטיטוציע, א מיטגליד, וועלכער האט שוין געקענט באקומען זיין קראנקן בענעפיט און טויטן בענעפיט האט ער זיך אפט צוריקגעהאלטן פון דעם, ווייל אים איז געווען דערווידער צו נעמען דאס וואס אים האט זיך אויסגעדוכט איז געווען צדקה.

אויך די געזעלשאפטלאכע הילפס ארבעט פאר אירע מיטגלידער וואס אזא ארגאניזאציע האט געהאט אין איר פראגראם איז געווען א פרייוויליקע.

דאס האט געפירט דערצו אז אין אייניקע שטאטן האט מען זיך גענומען צו דער גרינדונג פון פראטערנאלע ארדנס, אזעלכע ארדנס, וואס זאלן אנגעפירט ווערן אויף א מער געזיכערטן און געשעפטמעסיקן אופן און די מיטגלידער זאלן זיין געזיכערט. מיט א געוויסער סומע טויטן בענעפיט אין דער פראפארציע צו די צאלונגען, ד. ה. ווערן אז אינשורענס קאמפאני, וועלכע זאל אין אירע ארבעטן אויך אריינעמען דערציאונגס, הילפס און געזעלשאפטלאכע ארבעט.

איינער פון די שטאטן אין אמעריקע איז געווען מאסאטשוזעטס סטייט. דער סטייט האט נאך אין 1901 געפאדערט אז די פארזיכערונג פון די מיטגלידער אין די ארדנס זאל זיין באזירט אויף וויסנשאפטלאכע צאלונגען (פראטוירנאל רייטס) ווייל אנדערש האט מען אין דעם סטייט ניט געקענט ארבעטן אויף א געזעצלאכן אופן.

דער ניו־יארקער ארבעטער־רינג האט אין יענער צייט די וויסנשאפטלאכע צאלונגען ניט געהאט, און ווען דער פארלאנג פון דעם מאסאטשוזעטס סטייט איינצופירן אזעלכע צאלונגען איז דאן אפגעזאגט געווארן, האט דער סטייט (אין אקטאבער 1906) באשלאסן צו גרינדן דעם אינדעפענדענט ארבעטער רינג.

דער אינדעפענדענט ארבעטער רינג האט זיך אנגעהויבן פאנאנדערוואקסן און קריגן מער איינפלוס אויף דער אידישער ארבעטער גאס. מיט זיין פאנאנדערוואקסן זיך אין צאל איז אויך געוואקסן זיין טעטיקייט. איז דער ארדן געווען דער ערשטער, וועלכער האט ניט נאר איינגעפירט די וויסנשאפטלאכע צאלונגען אין דער אידישער "אינשורענס" וועלט בכלל, און אין ארבעטער "אינשורענס" ארדענס בפרט, נאר אויך דער ערשטער צו באזארגן זיינע מיטגלידער מיט גרעסערע "אינשורענס" אין קראנקן בענעפיט, און דער ערשטער צו מאכן עקספערימענטן פון קאאפעראטיווע אונטערנעמונגען.

ווער קאן ווערן א מיטגליד אין דעם אינדעפענדענט ארבעטער רינג? לויט דער קאנסטיטוציע קאן "אין אינדעפענדענט ארבעטער רינג ווערן א מיטגליד יעדער קערפערלאך געזונטער מענש אין עלטער פון 18 ביז 44 יאר, וועלכער איז פאר די אינטערעסן פון ארבעטער קלאס. ס'מאכט ניט אויס פון וואס פאר א ריכטונג ער זאל ניט קומען אזוי לאנג ווי ער פארפליכטעט זיך צו העלפן איבערבויען די איצטיקע אומגעזיכערטע סאציאלע ארדנונג אויף א מער יושר'דיקע, מער גערעכטערע און ווערט ניט באשעפטיקט אין שיפבולוער, פיראלעכנעסע פאבריקן; ביי אויפרייס מאטעריאלן; סוויטשמען ביי אייזנבאנען; מאטראסן; קוילן מינען אינזשינערן; סטרייק ברעכער, פאליציסט; פראפעסיאנעלער פערד רייטער; מיטגליד פון דער מיליץ און ארמיי סאלדאטן".

וועלכע מאטעריעלע און גייסטיקע בענעפיטן גיט דער ארדן? "דער אינדעפענדענט ארבעטער רינג פארזיכערט זיינע מיטגלידער מיט 7, 10 און 15 דאלאר א וואך קראנקן בענעפיט און 15 דאלאר א וואך קאמסאמפשאן בענעפיט. ער פארזיכערט די פאמיליע פון דעם מיטגליד מיטן טויטן בענעפיט פון 150 דאלאר ביז פיר טויזנט דאלאר". ער לערנט זיינע מיטגלידער דורך בראשורן, ביכער און א שטענדיקע מאנאטלאכע צייטונג "דאס נייע ווארט", ווי זיך אויסהיטן פון קראנקהייטן, און ווי־צו געניסן א רייכערן גייסטיקן לעבן". (זע די בראשורקע ארויסגעגעבן פון דעם ארדן).

חוץ דעם שטיצן די ברענטשעס פון ארדן זייערע אייגענע מיטגלידער אין צייט פון נויט. דער ארדן שטיצט דעם האיאס. די ברענטשעס פון ארדן שטיצן די קאמפאניעס פאר די פאלעסטינער ארבעטער און די קאלאניזאציע אין סאוועטן פארבאנד. דער ארדן שטיצט די לאס־אנדזשעלעס, דענווער און דעבארא סאניטאריומס און א. וו. די גרעסטע צאל ברענטשעס פון ארדן האבן ביי זיך איינגעפירט לייי־קאסעס, וועלכע העלפן ארויס די מיטגלידער מיט הלוואות.

ביז איצט האט דער ארדן אויסגעצאלט פון דער אלגעמיינער קאסע טויטן בענעפיט צו יורשים $188,532.42, קאנסאמפשאן בענעפיט — 130,250.50 און קראנקן בענעפיט $298,049.75 — צוזאמען — $616,832.17.

דאס זיינען דריי קארדינאלע הויפט פאנדן וואס דער ארדן אפערירט אין דער פארם פון פארזיכערונג. דאס איז בלויז דער חשבון פון די בענעפיטן. דא גייט ניט אריין די הונדערטער־טויזנטער דאלאר וואס דער ארדן האט געשאפן אלס הילף פאר מיטגלידער און אינסטיטוציעס און ארגאניזאציעס, לאקאלע, נאציאנאלע און אינטערנאציאנאלע.

אויסער די אלע ארבעטן פלאנט דער ארדן אויך איינצופירן א נעץ פון אידישע שולן.

דער אינדעפענדענט ארבעטער רינג

Enter this Exciting Letter-Hunt and Acrostic Contest!

100 CASH PRIZES TOTALLING $1,000.00

טרעט אריין אין דעם רייצנדן אותיות יאגד און אקראסטיק קאנטעסט! 100 קעש פריזן וואס באטרעפן $1,000 פאנגט אן איצט

די אותיות א־י־ק־ל־י־פ־ס פעלן פון זיבן ווערטער אין דעם דאזיקן אדווערטייזמענט.

ערשטנס לעזט דורך אינגאנצן דעם אדווערטייזמענט און געפינט אויס די פעלנדע ווערטער און פילט אויס די פעלנדע אותיות. (שרייבט מיט טינט און מיט גרויסע אותיות).

נאכדעם נוצט די איינטריט פארמע וואס איר זעט דא אונטן אפצומאכן אייער אקראסטיק. אט זיינען מוסטערן וואס ווייזן אן ווי אזוי עס דארף געארבעט ווערן. זיי טארן אבער ניט גענוצט ווערן אין דעם קאנטעסט.

אן "אקראסטיק" איז א שיר מיט ראשי חרוזים; דאס הייסט, אז ווען איר לעזט די ערשטע אותיות פון יעדער שורה ארונטער, שטעלן די ערשטע אותיות מיט זיך פאר א געוויסן ווארט: ווי צ. ב.:

אידן זיינען	יעדעס	Every
'חסנים און	קינד	Child
קויפן	האט ליב	Likes
ליטער	זיין	Its
'ענע זאכן וואס	פודינג	Pudding
פאסן פאר	באזיסט מיט	Sweetened by
סעודות מלכות.	איקליפס דזשעלי פאודער	Eclipse Jelly Powder

(די ערשטע בוכשטאבן פון יעדער שורה שטעלן צוזאמען דאס ווארט "איקליפס". די אקראסטיקס דארפן געשריבן ווערן אין ענגליש).

דער דאזיקער קאנטעסט ווערט אנגעפירט מיט דעם ציל צו פארשטעלן די איקליפס ליין פון ריינע שפייז פראדוקטן צו דער ב פעלקערונג פון מערב קאנאדע . . . און צו מאכן עס ווערטפול פאר אייך איר זאלט קויפן א פראוו פעקל פון יעדן פראדוקט אין דער איקליפס ליין.

כדי אריינצוטרעטן אין דעם קאנטעסט מוזט איר ביילייגן ווייניקסטנס איין איקליפס קופאן. עס איז דא א פארשיידענער נר מערירטער קופאן מ ט יעדן איקליפס פראדוקט. אויב איר לייגט ביי קופאנען פון צוויי איקליפס פראדוקטן קוואליפיצירט איר זיך פאר א פריז פון העכערן ווערט. דער ווערט פון די פריזן פארגרעסערט זיך מיט יעדן צוגעגעבענעם קופאן וואס איר לייגט ביי צו אייער איינטריט. אויב איר לייגט ביי אלע קופאנען פון 1 ביז 7, קוואליפיצירט איר זיך פאר דעם העכסטן פריז — $250 אין קעש.

איידער איר שי ט אריין אייער איינטריט (ענטרי), גייט צו אייער גראסערימאן און קויפט א פעקל איקליפס בעקינג פאודער וואס אנטהאלט קופאן נומ. 1; איקליפס קאפע, קופאן נומ. 2; איקליפס איסט קייקס, קופאן נומ. 3; איקליפס ספייסעס, קופאן נומ. 4; איקליפס עקסטראקטס, קופאן נומ. 5; איקליפס דזשעלי פאודער, קופאן נומ. 6, און איקליפס פיקלס, קופאן נומ. 7. אויב ער האט ניט איקליפס אין סטאק, שרייבט צו אונז.

די עקסטרא דאלארן וואס איר קאנט געווינען, דורך ביי יינן אלע קופאנען פון 1 ביז 7 צו אייער איינטריט, וועלן מער ווי באצאלט די קליינע אויסגאבן . . . און אייער קיך וועט זיין אנגעפילט מיט די פיינסטע שפייז פראדוקטן פון זייער סארט וואס איר קאנט קויפן.

100 פרייזן

	מיט 1 קופאן	מיט 2 קופאנען	מיט 3 קופאנען	מיט 4 קופאנען	מיט 5 קופאנען	מיט 6 קופאנען	מיט 7 קופאנען
1st PRIZE	$100.00	$125.00	$150.00	$175.00	$200.00	$225.00	$250.00
2nd PRIZE	$ 40.00	$ 50.00	$ 60.00	$ 70.00	$ 80.00	$ 90.00	$100.00
3rd PRIZE	$ 20.00	$ 25.00	$ 30.00	$ 35.00	$ 40.00	$ 45.00	$ 50.00
4 PRIZES	$ 10.00	$ 12.50	$ 15.00	$ 17.50	$ 20.00	$ 22.50	$ 25.00
25 PRIZES	$ 4.00	$ 5.00	$ 6.00	$ 7.00	$ 8.00	$ 9.00	$ 10.00
50 PRIZES	$ 2.00	$ 2.50	$ 3.00	$ 3.50	$ 4.00	$ 4.50	$ 5.00
18 PRIZES	$ 1.00	$ 1.00	$ 1.00	$ 1.00	$ 1.00	$ 1.00	$ 1.00

איינטריטן מוזן געמאכט ווערן אין דער פארמע. איר קאנט מאכן אזויפיל "ענטרים" וויפיל איר ווילט, אבער יעדע "ענטרי" מוז זיין באגלייט מיט איינעם אדער מער איקליפס קופאנען. עקסטרא פארמעס קאנט איר באקומען פון אייער גראסער, אדער ווענדעט זיך צו אונז.

קאנטעסט שליסט זיך דעם 15טן מאי

די ריכטער זיינען: גארדאן אי. האנטער, וויצע פרעזידענט און וועסטערן מענעדזשער, דזש. דזש. גיבאנס לימיטעד; סי. א. סמיט, אדווערטייזינג מענעדזשער, מאניטאבא פרי פרעס, און א. וו. מאסקארעלא, אסיסטאנט ביזנעס מענעדזשער, וויניפעג טריביון. זייערע באשלוסן עס וועלן זיין ענדגילטיק.

דער קאנטעסט איז אפן פאר יעדן איינוואוינער צווישן די גרעיט לייקס און די ראקי מאונטענס, אויסער די באשעפטיקטע פון וועסטערן פיור פודס, לימיטעד.

פארלאנגט עקסטרא פארמעס, און זעט אז די גאנצע פאמיליע זאל ארבעטן אויף דעם אינטערעסאנטן און פראפיטאבלען קאנטעסט.

שניידט אויס דעם גאנצן אדווערטייזמענט, שרייבט אן די פעלנדע אותיות, און מעילט, ווען איר האט אויסגעפילט די אונטערשטע פארמע, צו.

Western Pure Foods Ltd.
Winnipeg, Man.

I have filled in the letters missing in this advt.
I attach Eclipse Coupons No.........No.........No.........
No.........No.........No.........No..........
My Acrostic entry is:

E ... ...
C ... ...
L ... ...
I ... ...
P ... ...
S ... ...
E ... ...

Name ....
Address ....

WESTERN PURE FOODS
Limited
WINNIPEG, MAN.

Phone 26 992

פאר א גוטן, אפעטיטלעכן, היימישגעקאכטן מאלצייט
כשר לפסח
און צו יעדער צייט
קומט צו
מרס. העסטרינ'ס
Greenwich Coffee Shop
279 FORT ST.
נעקסטע טיר צו וויניפעג טעאטער

לכבוד פסח

מאנישעוויטץ
מצה
מצה־מעהל
מצה־פארפעל
קעיק־מעהל
אייער מצה
סיריעל
היידזשיעניק מצות
האול וויט מצות

א כבוד פאר'ן סדר א תענוג גאנץ פסח

אין מיליאנען אידישע הייזער אין אמעריקא און אין דער גאנצער וועלט פייערט מען דעם יום טוב פסח מיט מאנישעוויטץ מצה און מצה־פראדוקטן. דיזע מצה איז וואונדערליך אויסגעבאקען, אויווען־פריש, מחיה'דיג־געשמאק און פארשאפט הנאה מיט יעדען ביסען. די פסח'דיגע מאכלים פון מאנישעוויטץ מצה־פראדוקטען קומען שטענדיג ארויס גוט און געראטען. אט דערפאר פארלאנגט מען אלץ מעהר און מעהר פון יאהר צו יאהר מאנישעוויטץ מצה און מצה־פראדוקטען.

די מאנישעוויטץ מצה קאמפאני האט באריי כערט דעם היינטיגען ערב פסח־סעזאן מיט צוויי נייע פראדוקטען "מאנישעוויטץ היידזשיעניק מצות" און "מאנישעוויטץ סיריעל — דער איינציגער סיריעל אין מארקעט וואס איז כשר לפסח".

מאנישעוויטץ מצה
"די מצה מיט אלע מעלות"

דער באוואוסטער

חזן ראזענבלום

ווערט דאווענען דעם פסח

אין אשכנז'ער שול

(טשארלס און באראוס)

חזן ראזענבלום

טיקעטס צו באקומען יעדן טאג אין שול ביי דער קאמיטע
ווי אויך ביים שמש און סעק. מענעזין

מיט אכטונג,
מ. דארפמאן,
פרעזידענט

יצחק אייזנבערג,
וויים־פרעזידענט
און קאמיטע

פארזיכערט זיך היינטיקן פסח
מיט באטעמ'טע כשר'ע מאלצייטן, און עסט אין
סטאנ'ס כשר רעסטאראן
בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש
אלע מאכלים ווערן געמאכט פון פרישע, הויכע קוואליטעט פראדוקטן און זיינען היימיש געקאכטע.
ליכטיקע לופטיקע צימערן פאר אויסערשטאטיקע געסט.
ספעציעלע אראנזשירונגען פאר חתונות, פארטיעס און א. וו.
STONE'S RESTAURANT
66 LILY STREET, WINNIPEG, MAN. PHONE 25 444

אפטע ווייטיקן?

לאזט קיינמאל ניט א צעווייטיקטן קאפ שטערן אייך איינקויפן! אדער אנדערע ווייטיקן צו וועלכע אספירין מאכט אזוי שנעל א סוף. די דאזיקע ניט שעדלאכע טאבלעטס זיינען א סעגען־גיפט פאר דעם סאמע שטארקן ווייטיק. הילף קומט כמעט מאמענטאל. ווען גענומען אין צייט, וועלן זיי איבערברעכן א פארקילונג און זיי וועלן אפשאפן אומבאקוועמלאכקייט. זיי וועלן אפשאפן אייערע ליידן פון ניוראלדזשיא, ניורייטיס, אדער ענלאכעס, צו י ע ד ע ר צייט. טויזנטער פרויען פארלאזן זיך אויף אספירין טאבלעטס יעדן מאנאט צו אפהיטן זיי פון יענע ווייטיקן פון וועלכע זיי ליידן באזונדערס. די דאזיקע טאבלעטס דריקן ניט דאס הארץ; זיי קאנען גענוצט ווערן אזוי אפט ווי עס איז נויטיק פאר זייער שנעלער באקוועמלאכקייט. אזוי, אז ס'איז נאריש צו פארלייכנערן יעדן ווייטיק פון וועלכן אספירין טאבלעטס קאנען באפרייען אזוי שנעל. קויפט די עכטע, וועלכע מען קאן שטענדיג באקומען אין יעדער דראג סטאר.

BAYER ASPIRIN
TRADE-MARK REG.

געמאכט אין קאנאדע.

זינדיק בלוט

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע

פון א. ר.

(פארזעצונג)

זיין רחמנות צו קיידין איז אויך געקומען פון זיין ווילדן כעס אויף בענדזשאמינען. זי איז אים שטארק נאענט געווארן מיט דעם, וואס אויך זי ליידט. וואס אויך זי איז געווארן מיאוס אפגענארט און אויסגעלאכט דורך די זעלבע, דורך וועלכע ער ליידט און ווייטאגט. און דערפאר האט ער אויף דעם צווייטן טאג נאך בענדזשאמינס ארעסט געשיקט נאך איר . . .

דערמיט געמאכט טיפער דעם תהום צווישען זיי, אויף דעם, וואס זי האט אזוי רואיק אים געלאזט ארעסטירן . . . אבער עפעס טאן פאר אים — דאס האט זי נישט געוואלט און נישט געקאנט . . . דער כעס האט נאך אלץ געהאלטן געפאנגען איר הארץ. זי האט פון צייט צו צייט שווער אפגעזיפצט און אמאל פלעגן זיך פלוצלונג באווייזן טרערן אין אירע אויגן . .

אויך ביטרים איז ארומגעגאנגען שטארק פאראומערט. אויך איר האבן געפייניקט אירע אייגענע ליידן, וואס נאר זי אליין האט פון זיי געוואוסט. אויך איר הארץ איז געווען צענויפגעדריקט פון ווייטאג און זי האט געטראכט: צו וואס האט זי זיך דערוואורט? דער יונגער גאלד איז פארשווינדן געווארן און זי ווייסט נישט וואו ער איז. און געפילט האט זי — אז זי אליין איז שולדיק אין דעם. זי האט אים א שטיק צייט אויסגעמידן, ער איז געוועזן לעבן זייער הויז. האט זיך דארט ארומגעדרייט און זי האט זיך פאר אים נישט געוויזן. ער האט איר א פאר מאל געשריבן און זי האט אים נישט געענטפערט. פון גרויס פארצווייפלונג איז ער אוועק פון איר. און וואס איז עס געווען מיט איר? פארוואס האט זי עס געטאן? זי האט זיך געשעמט פאר אים! ריכטיק, אבער פארוואס האט זי זיך געדארפט שעמען מיט דעם, וואס איר פאטער האט חתונה געהאט? איר איז נישט געפעלן געווארן זיין פראגע, וואס ער האט איר געפרעגט: "איז עס אמת דאס אייער פאטער גייט חתונה האבן און אז ער שרייבט אפ זיין גאנצן פארמעגן?" — איר איז דאמאלסט אויסגעקומען, אז אויך ער, גאלד, האט אין זינען איר רייכקייט . . . אבער עס קאן דאך אויך זיין אז ער האט עס בלויז אויס נייגעריקייט געפרעגט . . .

די לעצטע צייט האט זי דערפילט אז איר הארץ וויינט נאך אים. דאס גאנצע לייב ציט צו אים. זי האט אים ליב־שטארק ליב. זי טראכט כסדר פון אים, ער שטייט איר שטענדיק פאר די אויגן — אבער ער ווייזט זיך נישט מער. וואו זשע זוכט מען אים? וואו געפינט מען אים?

זי האט שוין א פאר מאל פרובירט אים רופן אויפן טעלעפאן. נאר אומזיסט. מען האט איר כסדר געזאגט אז ער איז נישטא. לעצטנס האט זי זיך געטראפן מיט א חבר'טע, יענע האט אויך געקאנט דעם יונגן גאלד. זי האט פארפירט מיט איר א געשפרעך, און פון איר האט זי זיך דערוואוסט, אז דער יונגער גאלד איז אוועק פון שטוב.

"אוועק פון שטוב"? — האט זי זיך געוואונדערט.

— יא, — האט די חבר'טע געענטפערט — שוין עטלאכע וואכן אז ער איז אוועק פון שטוב און קומט נישט אהיים.

— פארוואס?

— ווער קאן וויסן? מען האט מיר געזאגט אז ער האט זיך צעקריגט מיט זיינע עלטערן.

— פארוואס? ער איז דא געווען אזא שטילער, אזא גוטער?

— ס'איז מיר אויך א וואונדער!

— וואוהין איז ער אוועק?

— ער איז ערגעץ אנגעקומען אויף א שטעלע.

— צו וועמען?

דאס האט שוין די חבר'טע אויך נישט געוואוסט.

און דאס האט ביטרים'ן נאך מער פאראומערט דאס לעבן. ביי איר קיין צווייפל נישט געווען, אז אוועק איז ער פון זיינע עלטערן, צוליב דעם, וואס ער ליידט שטארק, וואס ער בייענקט נאך איר . . . און זי האט איצט חרטה געהאט אויף דעם, וואס זי האט אים אויסגעמידן.

און אזוי האבן אלע אין הויז געשוויגן און אלע זיינען געווען פאראומערט. ס'האט אויסגעזען ווי אלע וואלטן זיך געפינען אין א הויז, וואו דער דאך שאקלט זיך און קאן יעדע ווייליע אראפפאלן אויף די קעפ פון די איינוואוינער און אלע וועלן אומקומען.

פון סילוויא'ן האט מען גארנישט געהערט. מר. וואלף האט פונדעסטוועגן אלץ געווארט, אז די מוטער אירע וועט קומען און וועט וועלן פארענטפערן איר טאכטער. זי וועט אים דערקלערן אז סילוויא האט חרטה, אז זי זיצט און וויינט — אז זי איז נישט שולדיק — אז בענדזשאמין האט זי פארפירט — ער האט יעדן טאג געווארט אויף דעם. און וואס וואלט דאן געווען? וואלט ער זיך דאן איבערגעבעטן מיט איר? — געטראכט האט מר. וואלף אז ניין! בשום אופן נישט! ער איז געווען ביי זיך זיכער, אז איינמאל פאר אלע מאל! — ער וועט זיך ארויסרייסן פון איר נעץ. ער מוז פון איר פריי ווערן. גענוג איז ער אויסגעלאכט געווארן. ער קאן דאך נישט וואוינען מיט א ווייב, וואס איז זיין זונס געליבטע — ניין, ניין! אבער דאך: אין אים האט געלעבט א שטילע און פארבארגענע האפענונג, אז ער וועט זיך מיט איר צוזאמענקומען. זיין לייב האט געברענט נאך איר און ער האט געווארט אויף איר, קעגן זיין ווילן, קעגן זיין שכל.

ער איז געלעגן א שטילער אין בעט, האט כסדר געקוקט מיט טרויעריקע אויגן צו דער סטעליע און ער האט אפט געזיפצט פון בייענקשאפט, כעס און חרטה. ער האט צו דער זעלבער צייט געקוקט מיט גרויס רחמנות אויף קיידין. ער האט יעדן טאג געוואלט זי צורופן און זאגן:

— הער קיידי — זאל זיין גענוג — ציה זיך צוריק אריין אין מיין הויז, ווער צוריק די באלעבאסטע.

אבער ער האט עס נישט געטאן. ער האט זיך אפגעהאלטן דערפון, ווייל אין אים האט נאך אלץ געטליעט די האפענונג, אז סילוויא וועט צוריק קומען. אדער זי אליין וועט קומען, אדער זי וועט שיקן איר מוטער אז זי זאל אים בעטן אז ער זאל איר מוחל זיין. מער וועט שוין אזעלכעס נים פאסירן — זי איז געווען נאריש. זי בעט פארצייאונג.

אזוי זיינען פארביינגעגאנגען עטלאכע טעג, א גאנצע וואך. אין שטוב האט מען געשוויגן. מר. וואלף האט געקרעכצט, געלעגן אין בעט און געווארט, אבער אומזיסט: קיינער האט זיך נישט געוויזן, נישט סילוויא און נישט איר מוטער.

ס'איז געווען פארנאכט. ביטרים איז געזעסן אין פראנט צימער לעבן פענסטער. זי איז געזעסן א פארזארגטע, א פאר'צער'טע און זי האט ארויסגעקוקט אין דרויסן.

פארן פענסטער זיינען געלעגן שארטענס. דאס גראז האט גרין געוואונקען און אויף דער גאס האבן אלע ווייליע דורכגעשפאצירט יונגע פארלאך, זיי האבן שטיל און גליקלאך געשמייכלט איינער צום אנדערן, זיך אנגעקוקט מיט פארליבטע און געטרייע אויגן און זייערע פנים'ער האבן געשיינט. ביטרים האט זיי מקנא געווען און זי האט אלע ווייליע אפגעזיפצט. זי האט די לעצטע טעג ניט אויפגעהערט צו טראכטן פון דעם יונגן גאלד און אין איר האט זיך דערוועקט א ווילן זיך ארויסצולאזן איבער דער שטאט אים אפצוזוכן. זי האט איצט אויך אפט געטראכט, אז זי דארף זיך אננעמען מיט מוט און געפינען סעמ'ען. נאר ווי אזוי טוט מען דאס? אויף וועמען וועט זי איבערלאזן דאס הויז מיטן קראנקן פאטער? וואלט זיך קיידי צוריק אריינגעצויגן צו זיי אין הויז — וואלט זי געקאנט זיך נעמען אויסצופירן אירע פלענער . . . זי האט שוין א פאר מאל געוואלט רעדן מיטן פאטער וועגן דעם, נאר עפעס האט זי נישט געוואגט. זי האט געווארט אויף א געלעגנהייט.

דערווייל האט זיך געהערט א קלונג פון דער טיר גלעקל. זי איז אויפגעשטאנען פון איר ארט און זי האט געעפנט די טיר און ס'איז אריינגעקומען מרס. שטיינבעק — סילוויא'ס מוטער.

זי איז געבליבן שטיין א ווייליע און זי האט נישט געוואוסט, וואס צו זאגן. זי איז געווען צעטראגן און זי האט געקוקט מיט צעטומלטע אויגן. ביטרים האט זיך אויסגעגלייכט און זי האט אויף איר געקוקט ווי זי וואלט איר נישט דערקאנט. מרס. שטיינבעק האט טאקע אויסגעזען אביסל פארענדערט. זי איז געווען בלייכער און עפעס געעלטערט.

ענדלאך האט מרס. שטיינבעק ארויסגעזאגט:

— גוט אוונט, ביטרים.

זי האט עס ארויסגעזאגט אזוי שטיל קוים וואס ביטרים האט די ווערטער געהערט, און זי האט איר געענטפערט נאך שטילער.

— גוט אוונט . . .

— איז מר. וואלף אין דער היים?

— דער פאפא? ער איז כסדר אין דער היים.

— וואס הייסט עס?

— עס הייסט: אז ער גייט נישט ארויס פון שטוב, אז ער ליגט אין בעט.

— איז דער פאפא קראנק?

ביטרים האט צוגעשאקלט מיטן קאפ.

— וואס איז אים?

— וואס ווייס איך? איך רעכן, אז איר ווייסט עס אליין.

מרס. שטיינבעק האט אראפגעלאזט די אויגן, האט אפגעזיפצט און א ווייליע געשוויגן. זי איז אלץ געווען צערודערט און דערשראקן. און זי האט עפעס נישט געוואוסט, וואס זי דארף ווייטער טאן. אז ער איז קראנק — האט זי זיך גארנישט געריכט. זי הערט עס ערשטן מאל, און עפעס האט זי שוין מורא געהאט אים צו זען. ווארום, וואס? וואס קאן זי אים זאגן? וואס וועט זי אים ענטפערן?

זי האט געוואוסט פון סילוויא'ן, אז זי האט זיך צעקריגט מיטן אלטן, אז דער אלטער האט איר נאכגעשפיאנירט, איר כסדר חושד געווען, און אז ער האט אומיסטנע געזאגט אז ער פארט אוועק קיין שיקאגא, און זי, וואס האט זי געזאלט טאן איינע אליין? איז געקומען בענדזשאמין, נו, איז זי מיט אים אביסל ארויסגעגאנגען . . . האבן זיי געשפאצירט . . . . אז זיי זיינען צוריקגעקומען — האט בענדזשאמין געוואלט עפעס נעמען זיינס א זאך וואס ער האט געהאט אין צימער, וואס איז געווען איבערן גאראדזש — און דא האט זיך אויסגעלאזט אז ער היט זיי — איז ער געקומען און ער האט פארמאכט דאס קייטעל פון דער טיר און אונטערגעצונדן. ווען ניט בענדזשאמין, וואלט זי שוין געווען איצט א פארברענטע.

די מוטער האט עס אויסגעהערט און זי האט געפילט, אז דאס איז נישט דער גאנצער אמת. אבער זי האט געשוויגן. זי האט נאר שטיל געוויינט, און געטראכט, אז עס האט געקאנט זיין זייער לייכט, אז איר טאכטער זאל פארברענט ווערן...

איז וואס זשע וועט זי איצט ריידן מיט מר. וואלפ'ן? וואס וועט זי אים זאגן?

אבער זי איז דאך שוין דא. זי דארף מיט אים רעדן. זי מוז דאך וויסן ווי עס האלט אין דער וועלט.

— איך וואלט געוואלט זעען דיין פאפא . . . קאן איך אים זעען?

ביטרים האט געענטפערט:

— איך ווייס ניט . . . איך וועל גיין פרעגן.

און זי איז ארויף אפסטעירס.

מר. וואלף איז געלעגן אין בעט און ער האט געקוקט מיט פארפרוירענע אויגן צום בלייכן פענסטער. אין דער מינוט האט ער ווידער איבערגעלעבט די סצענע, וואס ער האט זיך אונטערגעהערט שטייענדיק אונטער דער טיר פון דעם צימער וואו סילוויא מיט בענדזשאמינען האבן זיך געפונען. און דער כעס אין אים האט ווידער אויפגעקאכט און ער האט געפילט ווי די כחות גייען אים אויס פון ווייטאג. ער האט נישט געהערט ווי ביטרים איז אריינגעקומען און ער האט זיך דעריבער נישט אומגעקוקט.

— פאפא, פאפא! — האט ביטרים ארויסגעשעפטשעט.

ער האט לאנגזאם אומגעקערט דעם קאפ און ער האט נאר געקוקט מיט א פראגע.

(ווייטערס — קומט)

וואס צו טאן פאר אייער בייבים קאלד

ווען די פארקילונג איז אין דער בייבים קאפ, קאנט איר מאכן איר אטעמען לייכטער דורך אריינגעבן עטלאכע טראפנס פון "ליקוויד אלבאלין" אין אירע נאזלעכער עטלאכע מאל א טאג. אבער כדי צו פטור ווערן אינגאנצן פון דער פארקילונג, האלט זי ווארעם, און מאכט איר שטולגאנג פריי. פאר דעם צוועק רעקאמענדירן דאקטוירים פלעטשער'ס קאסטאריא, ווייל עס איז פון ריינע־גרינצייג און איז אומשעדלאך. עס ארבעט אזוי שנעל ווי קאסטאר אויל און עס מאכט ניט דעם קינד פילן שלעכט. מיליאנען מוטערס ווייסן ווי לייכט קאסטאריא לאשטשעט ווייגענדיקע, שרעקעדיקע בייבים און קינדער צום שלאפן; ווי שנעל עס פארטרייבט די דאזיקע קראנקהייטן, אזעלכע ווי קאליק, געז, פארשטאפונג, דייעריא און א. וו. צו באשיצן אייך פון אימיטאציעס, געפינט זיך דער פלעטשער אונטערשריפט אויף יעדער פלעשל פון ריכטיקער קאסטאריא.

היימאן און העסטרין
באריסטערס, סאליסיטארס און א. וו.
216 — מעקאינטייר בלאק — 216
טעלעפאן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאנס עוועניו, טעל. 53 133

שינביין, מאראזניק און ראבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטאריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאן 21 345—6

טשערניאק, קאפשטיין און ספיוואק
Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאן 24 591 און 24 666

א. ע. קאנטאר
אדוואקאט און נאטארי
A. E. CANTOR
211 קוירי בילדינג, 233 פארטעדזש עווע.
טעל, 225 89—937 29
רעזידענס:
103 בענערמאן עווע., טעל. 51 353

ה. שולמאן
אדוואקאט און נאטארי
געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט
Schulman & Nitikman
213 קאנפעדערייישאן לייף בילדינג
457 מיין סטריט, אנטקעגן סיטי האל
טעלעפאן 88 462

ש. מילער
B.A., L.L.B.
באריסטער, סאליסיטאר א. א. וו.
709 גרייט וועסט פערמאנענט בילדינג
356 מיין סטריט
טעלעפאן 24 688 און 24 963
רעז. 152 בארום עווע., טעל. 51 652

מ. אווערבאך
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי א.א.וו.
8—824 ראיאל בענק בלדג.
טעלעפאן 86 200
רעז. 435 אבערדין עוועניו, טעל. 53 354

ל. א. מ. פייקאף
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליס
L. A. M. PEIKOFF, L.L.B.
201 McIntyre Block, Main at Portage
Phone 86 802 Res. 52 173

Doctors' Directory — דאקטוירים
IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	דר. ס. דזש. בערמאק, 834 מיין סטריט אפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. ברענער, 402 סעלקירק עוועניו אפיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאן, 714 טאראנטא דזשענ. טראסט בלדג. 283 פארטעדזש עווע., קאר. סמיט אפיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אפאינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאוויש, 404 באיד בילדינג שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אפאינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	דר. וו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאר. אלעקסאנדער עוו. אפיס שטונדן: 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. ב. א. וויקטאר, קאר. סעלקירק און סאלטער (איבער דער באנק) אפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
	52 376	דר. דזשא. בי. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער קראנקהייטן 500 קאלעדזש עווע., רעז. 504 קאלעדזש עווע. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	דר. י. פערלמאן, 291 בארום עווע., קאר. טשארלס אפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאברינסקי, סוויט 2 קראמפ בלאק (מיין און דאפערין עוועניו) אפיס שטונדן: 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי, (עקס רעי) 283 פארטעדזש, קאר סמיט (100 טאראנטא דזשענ. טראסט בלדג.) לעבן איטאנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אפאינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראדין, ראיאל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפיס שטונדן: 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אפיס: בענק אף קאמערס בלדג., מיין און אלעקסאנדער רעזידענס: 375 מאקריי עווע. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאז און האלז
29 110	51 848	דר. י. ה. בעקמאן, 613 באיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאף, 2-830 סאמערסעט בלאק DR. D. M. GENOFF
		קינדער קראנקהייטן
88 013	53 320	דר. ה. מעדאווי, 904 באיד בלדג. 3—5; 332 מאניטאבא עוו. 11—12 DR. H. MEDOVY
22 446	51 801	דר. דזשא. ה. שאפירא, 604 באיד בילדינג שטונדן: 3—5 און ביי אפאינטמענטס DR. GEO. H. SHAPERA

Dentists Directory — דענטיסטען
IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סטריט, קאר. סעלקירק. DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאן, סוויט 1 סט. דזשאנס בלק. 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
52 744	39 829	דר. א. גארדנער, 409 סעלקירק עווע., קאר. סאלטער. (איבער דער ראיאל באנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשוירטשיל, סוויט 1, טריק בלאק. 972 מיין סט. DR. S. H. CHURCHILL

צוליב אייער געזונט

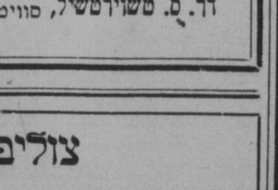

ווען איר דארפט מעדיצינען, קומט אדער שרייבט צו אונז. מיר האבן א פולשטענדיקן סטאק פון פרישע דראגס און מעדיצינישע מיטלען צו מעסיקע פרייזן. מיר האלטן אויך א פולשטענדיקן סטאק פון פעטענט מעדיצינען און אלע נויטיקע ארטיקלען וואס פאדערן זיך פאר קראנקע. מיר ספעציאליזירן אין דאקטארס פרעסקריפשאנס.

שיינעם דראג סטארס
842 MAIN STREET cr. Dufferin PH. 56213 | 410 SELKIRK AVE. Cor. Salter PH. 55 888
קאנטרי ארדערס פינקטלאך אטענדעט

כשר

גוט מיט יעדן מאלצייט

פאלין'ס כשר פירלעס קרים סאדאס זיינען געמאכט געווארן ספעציעל פאר אייך אין אנקלאנג שטריינג לויט די אידישע דינים. זיי זיינען געמאכט אונטער דער השגחה פון רבי י. י. כהנאוויטש.

דער דאזיקער הכשר דערשיינט אויף יעדן פעקל. גיט אכטונג אויף דעם.

איך מאך באקאנט אז די פירלעס סאדא ביסקעטס געבאקן ביי די פאלין טשעמבערס קאמפאני זיינען כשר פאר דעם אידישן געברויך. זיי ווערן געבאקן אונטער מיין השגחה. ישראל יצחק כהנאוויטש

אייער גראסערימאן וועט מיט צופרידנהייט באזארגן אייך מיט די דאזיקע געשמאקע, שטענדיק פריש־פון־אויוון, סאדאס. פארלאנגט זיי פון אים היינט.

THE PAULIN CHAMBERS CO. LTD.
WINNIPEG
Regina Saskatoon Calgary Edmonton Vancouver

בלויז עטלאכע טעג פארבליבן צו פסח
מיר האבן זיך שוין צוגעגרייט צוצושטעלן

מילך און קרים
שטריינג כשר לפסח
בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

מיר גאראנטירן אונזער מילך און קרים צו זיין הונדערט פראצענט כשר

בען לעווינסאן

אונזער אידישער פאסטעריזירער וועט אליין אכטונג געבן אויף די פסח'דיקע מילך.

ספעשל פאר פסח נעמען מיר אונזער מילך און קרים פון דער אידישער פארם

— פון —

מ. מאסארסקי, וועסט קילדאנען

גיט אריין אייערע ארדערס צו אונזער דרייווער אדער טעלעפאנירט 201 101

MODERN DAIRY LTD.
St. Boniface

"איר קאנט אויפשלאגן אונזער קרים, אבער איר קאנט ניט "ביטן אונזער מילך".

שיינע קליידער ציען צו די אויפמערקזאמקייט

. . . וויניפעגער בעסט - געקליידעטע פרויען נוצן הומפארד'ס קלינינג באדינונג רעגלמעסיק . . . זיי ווייסן אז אונזערע סטייל עקספערטן האלטן יעדן גארמענט רייצנד און שיין.

איר וועט זיין זיכער מיט שיין אויסזעענדע קליידער אויף פסח דורך האבן זיי אויסגערייניקט מיט אונזערע הויך־קלאסיקע מעטאדן.

זעט אונזערע פרייזן

פרויען
פליין סילק און קלאט דרעסעס און קאוטס,
$1.00 דראי קלינד און פרעסד

מענערשע
$1.00 סוטס און אווערקאוטס דראי קלינד און פרעסד

אלע ארדערס אריינגעשיקט דעם וואכענד וועלן דעליווערט ווערן פאר פסח

טעלעפאנירט
86 311
Rumford's LIMITED

נוצט דעם דאזיקן כשר'ן פראדוקט מיט זיכערקייט
ROYAL CROWN CLEANSER

כשר כשר
וויניפעג, מאניטאבא. נאוועמבער 2, 1927
איך האב גענעזען די ראיאל קראון קלענזער פאבריצירט און איך געפין, אז עס איז כשר און עס קאן געברויכט ווערן אין דער באלעבאטישקייט פון יעדער אידישער היים און עס טראגט דעם כשר לייבל אויף יעדער קען.
ישראל יצחק כהנאוויטש

זאמלט די קופאנען פאר ווערטפולע פרעמיעס

מאכט ליכטיק די היים

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

אידיש אויף דער ראַדיאָ

אין א בריוו אין רעדאקציע פון "דאָס אידישע וואָרט" האָט א לעזער למאי גאָרנישט ווערט ניט געטאָן ביי אונז צו האָבן עטוואס אידי־ין די פראָגראמען פון אונזער רעגירונגס ראדיאָ בראָדקעסט סטאנציע. . וויי.

די טענה זעט אונז אויס צו זיין א גערעכטע. אונזער איינדרוק איז, אז מען וואָלט געקאָנט האָבן פון צייט צו צייט אידישע פראָגראמען אויף אונזער פּראָווינציעלער ראדיאָ, ווען מען וואָלט זיך באמת דאָס צו קריגן.

די סי. קיי. וויי. פראָגראמען, ווי די פראגראמען פון די מייסטע ראַ־דיאָ בראָדקעסט סטאנציעס, זיינען ניט אלעמאָל פון ערשטן קלאס, — און זיכער איז די באשיידנקייט פון אונזערע לאָקאלע אידישע זינגער און קינסט־לער א ניט־בארעכטיקטע : זיי קאָנען זיך אויסגלייכן און אפט איבערטרעפן דעם דורכשניט פון די ראדיאָ פראָגראמען.

די אידן דאָ אין שטאָט שטעלן מיט זיך פאר א גאנץ באדייטנדיקן פּראָצענט פון דער באפעלקערונג. — פאקטיש זיינען די אידן אין וויניפעג די צווייטע גרעסטע נאציאָנאלע גרופּע אין שטאָט נאָך דער אנגלאָ־סאַקסי־שער. זיי זיינען דערפאר בארעכטיקט צו האָבן, וועלן מיר זאָגן, כאָטש א האלבע שעה אין וואָך, פאר אידישע פראָגראמען.

אונזער איינדרוק איז, אז די ראדיאָ סטאנציע פארוואלטונג וואָלט מסכים געווען אויף אידישע פראָגראמען פון צייט צו צייט. ערשטנס, וואָלט זי אנערקענט די גערעכטיקייט פון אזא פארלאנג; צווייטנס, קאָנען פון א גוטן אידישן פּראָגראם הנאה האָבן אויך ניט־אידישע צוהערער (דער אוק־ראַינער כאָר זינגט גאנץ אָפט אויף דער ראדיאָ און ער ווערט גערן געהערט), און, דריטנס, וואָלט די ראדיאָ פארוואלטונג דערמיט אביסל ארויסגעהאָלפן געוואָרן אויסצופילן אירע פּראָגראמען. וואָס קומט איר ניט אלעמאָל אן אזוי לייכט מיט אירע באשרייקנטע מיטלען : א ראיה, אָפט פארפילט זי טאקע דאָס פּראָגראם מיט זאכן וואָס זיינען פון א גאנץ נידעריקן מוסטער.

די וויניפעגער אידן, און די אידן פון דער פּראָווינץ, האָבן הונדער־טער ראדיאָס אין זייערע היימען, און די אידישע ראדיאָ צוהערער פארדינען מען זאָל שיינקען אביסל אויפמערקזאמקייט צו זייערע ספּעציפישע וואונשן. אגב וואָלטן אידישע פּראָגראמען אויף דער ראדיאָ געווען א מיטל צו פאר־שפּרייטן מער ראדיאָס צווישן די אידישע איינוואוינער. אמווייניקסטנס די ראַדיאָ פארקויפער וועלן דערפאר זיין פאראינטערעסירט צו העלפן אינ'ם איינפיר פון אידישע פּראָגראמען אויף דער ראדיאָ.

מיר האָבן דאָ דעם אידישן געזאנגס פאראיין און א היבשע צאָל אי־דישע זינגער און זינגערנס, וואָס קאָנען אויפטרעטן אויף דער ראדיאָ און פארשאפן פארגעניגן צו די צוהערער בכלל און צו די אידישע צוהערער בפרט. עס איז בלויז נויטיק אז וועלכע ס'איז קערפּערשאפט זאָל זיך פאראינטע־רעסירן דערמיט, קריגן די צושטימונג פון דער ראדיאָ פארוואלטונג און ארגאניזירן די קרעפטן.

ניכער פון אלץ וואָלט עס אפשר געדארפט טאָן דער אידישער גע־זאנגס פאראיין.

ווידער די סקול פראגע אין מאָנטרעאל

גאָר ניט לאנג צוריק האָט עס אויסגעזעען, אז די אידישע סקול פּראַ־גע אין מאָנטרעאל איז געלייזט. — ניט ווי דער אידישער נאציאָנאלער עלע־מענט האָט געוואונשן, דורך דער גרינדונג פון באזונדערע שולן, אָבער פארט געלייזט. אמווייניקסטנס, האָט עס געהייסן, אז די פּראָטעסטאנטן וועלן ווי־טער נעמען די אידישע שול שטייערן און וועלן דערפאר לאָזן די אידישע קינדער לערנען אין זייערע שולן.

די אידישע שול קאָמיסיע (באשטימט פון דער רעגירונג) האָט אליין איינגעוויליקט אָפּצוזאָגן זיך פונ'ם געזעץ אָנגענומען פריער אין דער קוועבעקער לעגיסלאטור, וואָס האָט דערלויבט די אידן צו עפענען אייגענע שולן, אויב זיי וועלן זיך ניט קאָנען צוזאמענריידן מיט די פּראָטעסטאנטן. די קאָ־מיסיע איז געגאנגען ווייט אויף הנחות און איז איינגעגאנגען אויף א סטאַטוס פון מינדערווערטיקייט פאר די אידן אין די שולן, אבי צו האָבן די זכיה צו שיקן ווייטער די אידישע קינדער אין די פּראָטעסטאנטישע שולן.

איצט ווייזט זיך אָבער ארויס, אז די פראגע איז נאָך גאָר ניט געלייזט. דאָס הייסט, אויף אזוי פיל איז זי יאָ געלייזט : די פּראָטעסטאנטישע שולן וועלן נעמען די אידישע שטייערן און וועלן לערנען מיט די אידישע קינדער. אָבער קיין סטאַטוס וועלן די אידן אין די שולן ניט האָבן, אפילו ניט יענעם מינדערווערטיקן סטאַטוס, אויף וועלכן די אידישע שול קאָמיסיע איז איינ־געגאנגען.

ווי עס ווייזט אויס, וועט דער נייער שול ביל אָנגענומען אין דער לע־גיסלאטור נאָך דעם געשלאָסענעם אידיש־פּראָטעסטאנטישן אָפּמאך, אין זיין ענדגילטיקער רעדאקציע, איגנאָרירן ניט דערמאָנען דעם אידישן צד אין דער שול פראגע. עס רעדט זיך דאָרטן בלויז וועגן "געוויסע קינדער פון מאָנטרע־אל", וואָס באלאנגען ניט צו דער קאטוילישער און ניט צו דער פּראָטעסטאנ־טישער קירך.

עס איז קלאָר, אז די דאָזיקע רעדאקציע איז געמיינט אוועקצונעמען פון די אידן וועלכן ס'איז ניט סטאַטוס אין דער שול פראגע, און באַרויבן זיי אפילו פון דער מעגלאכקייט צו האָבן טענות ווען זיי וועלן געקריוודעט ווערן.

וואָס זשע פארבלייבט פאר די אידן צו טאָן איצט ? גאָרנישט. עס פארבלייבט פאר זיי מצדיק זיין דעם דין און מקבל באהבה זיין דאָס וואָס זיי האָבן אליין אויף זיך געבראַכט.

דער "קענעדער אדלער" פאָדערט אויף די אידישע שול קאָמיסיע צו רעזיגנירן אויס פּראָטעסט. באלד ווי זי קאָן אלצאיינס מער גאָרנישט ניט אויפטאָן. אָבער די קאָמיסיע האָט געקאָנט שטארבן מיט א סך א חשוב'ערן טויט. ווען זי וואָלט ביז'ן סוף באשטאנען אויף אידישע סעפּעראַטע שולן און וואָלט ניט איינגעגאנגען אויף אן אָפּמאך מיט די פּראָטעסטאנטן, סיידן יענע וואָלטן אריינגענומען די אידן ווי גלייכע שותפים.

די קאָמיסיע וואָלט ביידע נאכן ניט דערגרייכט, ווי אירע מיטגלידער באהויפטן. אָבער וואָס האָט זי אזוי דערגרייכט ? וואָלט זי דאן כאָטש גע־לאָזן נאָך זיך א שענערן אנדיינק . . .

מיט דער גאנצער שטרענגקייט פון געזעץ

דער הויבער געריכט פון אָנטעריאָ האָט צוריקגעוואָרפן דעם אַפּיל פון ראָבערט קיטאָווסקי. דעם 16־יאָריקן אינגל פאראורטיילט אין פּאָרט־פרענסיס צו פינף יאָר טורמע און 20 שמיץ מיט'ן בייטש. פאר באַרויבן א באנק. — אן אורטייל, וואָס האָט מיט זיין הארבקייט ארויסגערופן דעם שטאַרקסטן ווידערווילן אין אלע קרייזן פון דער געזעלשאפטלאכער מיינונג.

דער הויכער געריכט האָט געאורטיילט, אז דאָס יונגע אינגל האָט פולשטענדיק פארדינט די הארבע שטראָף. אָבער די געזעלשאפטלאכע מיי־נונג גלויבט, אז צי ער האָט פארדינט צי ניט, איז אָבער אזא שטראָף צו הארב פאר אזא יונגן אינגל. און דער געזעלשאפטלאכער געוויסן רעוואלטירט קעגן דעם אורטייל.

עס פארבלייבט איצט צו ווענדן זיך צום יוסטיץ דעפּאַרטמענט אין אָטאַווא מיט דער בקשה צו מילדערן דעם אורטייל. און האָפנטלאך וועט די רעגירונג אין אָטאַווא ניט האנדלען מיט דער גאנצער שטרענגקייט פונ'ם געזעץ און זי וועט זיך רעכענען מיט דער געזעלשאפטלאכער מיינונג.

צוריק צום קרופּניק

(א בריוו פון פּוילן)
פון מ. לובארסקי

פאר דער מלחמה פלעגן צירקולירן ווי־צען, וועלכע פלעגן כאראקטעריזירן די אידישע ארימקייט, די אידישע השגות. אין ווילנע — פלעגט מען דערציילן — קאָן מען אָפּעסן א מיטאָג פאר דריי קאָ־פּיקעס — פון ברויט, פיש און קאָמ־פּאָט : פאר א קאָפּיקע קויפט מען ברויט, פאר א גראָשן דעם עק פון א הערינג (פיש), פאר א קאָפּיקע א האלב פליישיקישקעלע (פלייש) און פאר א גראָ־שן א זויערן קולאָס עפּל (קאָמפּאָט). אין סעמיאַטיטש פלעגט מען פרעגן יע־נעם, וואָס פלעגט אין מיטן וואָך קויפן א ווייסע בולקע : "ווער איז דאָס ביי זיי קראַנק, וואָס איר דאַרפט 'נעבאָך' קויפן א בולקע" און אין בריסק — אויף א גרויסע קבצנ'ישע שטאָט — פלעגט מען זאָגן אויפ'ן שטאָט גביר "אז ער איז אזוי רייך, אז ביי אים שטוב שטעלט מען אפילו אין מיטן וואָך טשאָלענט" . .

דאָס אלץ האָט געדארפט כאראקטע־ריזירן אידישע ארימקייט, באשיידנהייט און דאָס באנוגענען זיך מיט א גאָרניט. און ווירקלאך, ווער געדיינקט ניט די גרוי־סע ארימקייט אין וועלכער א טייל פון דעם רוסישן אידנטום האָט זיך געפונען הויפּטזעכלאך אין ליטע, וואו א קנאבל און א ציבעלע איז געווען א באלעבאטיש עסן און הערינג מיט קארטאָפל — א גאנ־צער יום־טוב. וויפיל פאמיליעס פלעגן אָפּלעבן מיט טרוקענע קארטאָפל און זאלץ אדער אביסל ליאַק פון הערינג. נאָר א גרויסן ארט פלעגט פארנעמען דער קרופּ־ניק — א זופּ פון גרויפּן מיט ביינער האָט פארנומען דעם פּלאץ אי פון זופּ און אי פלייש. און ווער עס האָט געגעסן קרופּ־ניק איז געווען פאררעכנט צו דער באַ־לעבאטישער ספערע. אָבער פּוילן, פון אייביק א רייכער ווינקל, האָט ליב גע־האַט די פרעס. געגעסן לעבערלאך, פּר־פּיקלאך, העלזלאך געפילטע, גריישע־לאך (א פּוילישע נאציאָנאַל מאכל "פלאַ־קי") וואָס אידן האָבן דאָס אויפגענומען אין זייער עס־צעטל. געבראָטענע גענזע־לאַך — דאָס אלץ האָט אין פּוילישן אידנטום פארנומען א וויכטיקן ארט. קרופּניק איז געווען א מאכל פון די גאָר גרויסע קבצנים. יעדער באלעבאָס האָט געוואוסט אז זיין אשת־חיל וועט אים צו מיטאָג שוין געבן וואָס ער וויל : געהאַקטע לעבערלאך, געפילטע קישקע וכדומה. און אין דער צייט פון דער אינ־פלאציע אין די יאָרן 1922־1925 ווען געלט איז געווען בלאָטע האָט דאָס פּוי־לישע אידנטום געגעסן אויף וואָס די וועלט שטייט. עס האָט געפעלט אין זיין "מעניו" דאָס דעליקאטע, ער איז ניט קיין גרויסער ליבהאָבער פון פּרוכטן. דערפאר אָבער איז געגעסן געוואָרן פיש און פלייש אין דעם אומגעהערט קוואנטי־טעט. ווער עס מאכט נאָך היינט אפילו א שפּאציר אין די מארק פּלעצער און זעט די מענגע קאטשקעס, גענז, הינער, פיש, וואָס ווערן פארקויפט, דער קאָן האָבן א באגריף, וואָס עסן באדייט פאר דעם פּוילישן אידנטום.

נו ,איז געקומען דער גרויסער קריזיס. אין אנהויב אין יאָר 1927 האָט קיינער ניט געגלויבט, אז ער וועט אנהאַלטן לאנג און דעריבער האָט מען זיך צום הארצן ניט גענומען. דערוויילן איז "חי גע־לעבט". זיינען דאָס שווערע צייטן וועלכע מען דארף "דורכשטופּן". האָט מען זיי "דורכגעשטופּט" מיט פּופּקעס און לע־בערלאך. אלץ איינס צי פאר אייגן געלט, צי פאר געבארגטס. דער עיקר "ניט נעמען זיך צום הארצן !" — האָט מען געהאנ־דעלט און געשווינדלט, געבארגט און אָנ־געזעצט. אָבער דער טיש איז געווען צו־געגרייט ווי אין די גוטע יאָרן. און יאָר נאָך יאָר איז דער דלות געוואָרן גרעסער און דער טיש איז — בעל כרחו — גע־וואָרן מאָגערער. וויינציקער א פּאטראָוועץ, קלענער די פּאָרציע ביז מען איז געקומען צו דער מדרגה פון . . . פון קרופּניק..

און איצט עסט פּוילן קרופּניק. און זייערע אויסגעדארטע גופים'לאך און פּיי־ערדיק גלאנציקע אויגעלאך פון האלב הונגער. ווער רעדט פון פּרוכטן — דאָס איז א מאכל פון גבירים . . .

עסט מיט א קרעכץ : ווער ווייסט צי אויף דער דאָזיקער מאכל איז ניט א צייטווייליקער און מען וועט מוזן ארי־בערגיין צום ווילנער דריי קאָפּיקן מי־טאָג און די דריי קאָפּיקעס (היינט אין גראָשנס) וועלן אויך ניט זיין.

קרופּניק — ביינער פון פלייש איז היינט אין דער פּוילישער פּראָווינץ "א מאכל מלכים" — אזוי פאראָרימט איז דאָס פּוילישע אידנטום, ווייל אויב צען זלאָטעס א וואָך איז פארדינסט איז קרופּניק ווירקלאך א רייך מאכל. איך קאָן פּראָווינץ שטעטלאך, וואו באלעבאטי־שע אידן ווינשן זיך צו פארדינען 20־30 זלאָטעס א וואָך. איך קאָן א אידענע אן אלמנה, וואָס דערנערט זיך פון פאר־קויפן הערינג און איר אומזאץ קאפּיטאל באטרעפט פינף זלאָטעס (יעדן טאָג קויפט זי פאר פינף זלאָטעס הערינג און טראָגט דאָס צו באלעבאָסטעס) און איר רווח איז זיבעציק גראָשן און א הערינג א טאָג. אָט אזא אידענע קאָן זיך אויף קרופּניק אויך ניט דערלויבן. א צווייטע אידענע "ציט" איר חיונה פון פארקויפן קנאבל. איר אומזאץ קאפּיטאל באטרעפט נאָך ווייניקער ווי פינף זלאָטעס און אירע פאר־דינסטן זיינען נאָ קלענער. דער מיטעלער סוחר, וואָס פארדינט שוין מער, מוז קודם כל באצאָלן שטייערן און ער איז צופרידן, אז ער קאָן אָפּקומען מיט א קרופּניק.

און מערקווירדיק : אין פּוילן איז איצט א גוואלדיקער זול און מען קאָן זיך היינט צו טאָג וויניקער דערלויבן ווי מיט דריי יאָר צוריק, ווען אלץ איז געווען הונדערט פּראָצענט טייערער. "וואָס קומט ארויס, אז דער אָקס קאָסט א קאָ־פּיקע, אז די קאָפּיקע איז ניטאָ". לעבט דאָס פּוילישע אידנטום אין גרויס דח־קות און קינדער וואַקסן קליינע און ראַ־כיטישע. עס כאַפּט אן א שרעק אָנצוקוקן אידישע קינדער אין ווילנער ראיאָן, מיט זייערע אויסגעדארטע גופים'לאך און פּיי־ערדיק גלאנציקע אויגעלאך פון האלב הונגער.

בלויז ווארשע און טיילווייז לאָדז וויל זיך ניט שנעל אונטערגעבן דעם הער־שאַפט פון קרופּניק. אויף ווארשעווער אידנטום מעג מען רואיק זאָגן, אז עס עסט זיך אליין אויף. געלטלאָזיקייט און שטייער שרויף הערשט אין ווארשע און דער שרעקלאכסטער מאס און ווארשע־ווער אידן ווילן ניט וויסן דערפון. נאַ־טירלאך איז אויך אין ווארשע זייער גרויס די נויט און אין הייזער פון ניט לאנג געוועזענע גבירים פייפט דער דלות און הונגער מיט זייער גאנצער קראַפט, אָבער דער וואָס איז נאָך בכוח צו באָרגן און צו שווינדלען, דער טראכט ניט וועגן דעם שווארצן מאָרגן: נאָר עסט דאָס דער־ווייל אויף.

די גרעסטע טראגעדיע ביי א ווארש־ווער איד איז ווען ער זאָל חלילה דארפן בלייבן אויף שבת אָן פיש. איך קאָן א שטוב, וואו דאָס גאנצע מעבל איז שוין צען מאָל "אָפּגעשריבן" געוואָרן דורך פארשיידענע בעל חובות, קיין איין ביינ־קעל געהערט ניט צו זיי, אָבער שבת מוז זיין פיש און דעם גאנצן דאָנערשטאָג־דיקן טאָג לויפט ארום דער דאָזיקער אומ־גליקלאכער מענש זוכן א גמילות חסד אויף פיש, ווייל אויב פיש אויך ניט — איז שוין א סוף פון דער גאנצער באַלע־באטישער חשיבות . . . ווארשעווער מארק פּלעצער ברעכן זיך פון פּראָדוקטן און אויב אלע געשעפטן מאכן די ערגסטע "ביזנעס" שטייען די עס־געשעפטן שטאַרק און מערן זיך פון טאָג צו טאָג.

וואו נעמען אידן געלט אויף עסן ? עס בלייבט א רעטעניש. מען לעבט אויף וועקסלען, איך נעם א וועקסל און דער וועקסל נעמט מען אויף א וועקס און ניט איך צאָל און ניט ער צאָלט און עס דרייט זיך דאָס רעדל. אָבער וואו איז דער מקור פון דאָס ביסל געלט, וואָס מען דארף דאָך האָבן — דאָס ווייס קיי־נער ניט.

איך קאָן א משפחה, וואָס האָט זיך גע־ווענדעט צום ווארשעווער רעטונג־קאָמי־טעט נאָך א הלוואה פון צוויי הונדערט זלאָטעס. די צוויי הונדערט זלאָטעס האָבן לויט דער ביטע געדארפט שטעלן דעם באטרעפנדן הלוואה בעטער אויף די פיס און אים געבן די מעגלאכקייט צו עק־זיסטירן. האָט די דאָזיקע פּערזאָן באַקר־מען די צוויי הונדערט זלאָטעס — און וואָס האָט זיך אויסגעלאָזט — ער האָט באצאָלט אין די קרעמלאך די אָנגעזאמל־טע חובות פאר עסנווארג, כדי ער זאָל ווייטער קאָנען עסן מיט דער האָפענונג, אז גאָט וועט ווייטער העלפן.

ווארשעווער אידן פארשטייען צו לעבן אין יאָרן פון וואוילטאָג אָבער ווילן ניט אויפגעבן זייערע "געוואוינהייטן" אין צייט פון קריזיס. איז דאָס אפשר גרויס בטחון" אדער סתם לייכטזיניקייט אדער תאווה צום לעבן — ווער ווייס ?

עס רוקט זיך אָבער מיט שנעלע טריט די הערשאַפט פון קרופּניק אויך אויף וואַר־שע, ווייל נאָך א שטיקל צייט און עס וועט ניט העלפן די גאנצע האנדל פּע־איקייט פון ווארשעווער דרייקאָפּ. דאָס לעבן ווערט שווערער און שווערער און עס איז נישטאָ ביי וועמען צו באָרגן און קיינער גלויבט ניט.

עס קומט א תקופה ווען קארטאָפל וועט זיין א גליק. און הערינג דער הויפּט גע־ברויך פון אידישן "מעניו". סיידן עס וועט געשעען א נס, דאַן . . . וועלן וואַר־שעווער אידן שנעל פארגעסן דעם קרופּניק און צוריק אריין אין "טראַנס" פון זייער אכילות'דיקן שוואונג, דערוויל שטייען מיר אין דער תקופה פון א קרופּניק־דיק־טאַטור.

פעברואר, 1931.
("איטא")

אָפּגרונטן...

(ארום דער פראגע : וואָס איז דער "מער" מיט דער אמעריקאנער אידישער יוגנט)
פון משה וואָלינער *)

ס'איז ניט קיין וואונדער, וואָס די 20 יאָריקע יובילי פייערונג פונם אמעריקאַ־נער שול וועזן איז דורכגעגאנגען ביי אזא געדריקטער, געפּאַלענער שטימונג: ס'האָט געפעלט דער הויפּט־מחותן, דער רעזול־טאַט פון דער דאָזיקער ארבעט, — די יוגנט אליין.

אָט ליגן זיי, די 20 יאָר. אָפּגעבראָטענע מיט טיפע קארבן אויף זייערע געזיכטער, מיט אויסגעזויגענע גלידער פון טרוקענע ווינטן, קאַלטע זונען, און ווי אין אנהויב אזוי איצט, עלנטע, פארטרויערטע, מיט ווייטע גרויע האָריזאָנטן רונד ארום. אומ־זיסט געארבעט. פון אלע האָפענונגען איז בלויז געבליבן שווארצע פּוסטקייט, וואָס שאָטנט זיך אויף וועגן.

זיצן ערגעץ געצייילטע צדיקים אין זיי־ערע הדרי הדרים און פרעגן זיך : "יוגנט, קערנדלאך אונזערע, ציטריק געפּלאַנצטע אינם באָדן פון אונזערע שולן, — וואו זייט איר עס ? וואָס פאר א בייז האָט אייך פארטריבן ? ענטפערט, ענטפערט..."

און זי, די אנטרונענע יוגנט, א פאַרטיי־עטע ליגט זי אין איר אן אייגן ווינקל און מיט גרויסע שרעקעדיקע אויגן קוקט זי מורא'דיק ארום זיך. קאָרטשעט זיך איין אין פירן מיט יעדער דערנעענטערונג פון דער רופנדער שטימע, אָטעמט אָפּ גרינגער מיט יעדער דערווייטערונג און דורך ליפּן פארביסענע סיקעט זי צווישן די ציין : "ניט ענטפערן, ס'א פ ר ע מ ד ע שטים, ניט..."

א טיפער אָפּגרונט, איבער וועמעס פינ־סטערניש עס הענגט דאָס וואָרט "פרעמד־קייט", טיילט אָפּ די אמעריקאנער עלטערן פון זייערע קינדער. זאָל עס איינמאָל פאר אלעמאָל קלאָר ווערן ! קיינמאָל איז דאָס ניט געווען אזוי בולט, שארף און ארויסטאַרטשענדיק, און קיינמאָל האָט מען זיך ניט געדארפט אזוי פארקלערן אי־בער דעם, ווי איצט. פארענטפערונגען זיי־נען דאָ ניט מעגלאך און פּערספּעקטיוון זיינען בלויז מיראַזשן; האָפענונגען, זיי־נען זייף־פּוכירן און די ניט אנערקענונג פון דעם דאָזיקן פאַקט — בלינדקייט.

צוויי בערג און אין מיטן אן אָפּגרונט, —דאָס איז דאָס בילד וואָס יעדער איינער דארף זיך פארשטעלן דענקענדיק וועגן די היגע עלטערן און זייערע קינדער. צוויי בערג אויף אייביק ,צעטיילטע, און קומט א לערער, שול־טוער, צי א פּאָטער און פּראָוווט פאראייניקן די דאָזיקע בערג, מוז קלאָר זיין : דער אָפּגרונט וועט ניט דער־לאָזן.

אָט אין דעם אָפּגרונט ליגן די ענטפערס אויף די פראגן : "פארוואָס קומען ניט די קינדער אין אונזערע אָרגאניזאציעס", "פארוואָס העלפן זיי ניט" א. א. וו. פון דאָגען רעדט ארוים דער אָראַקל. און וויל אימעצער פארשטיין דעם פּלאָנטער פון זאַ־כען, די סיבות פון דער פרעמדקייט, מוז ער זיך שטעלן פאר דעם דאָזיקן אָפּגרונט און אראָפּבליקן אין דער שווינדלענדיקער פינסטערניש, אראָפּ, אראָפּ...

* * *

אויף דריי מערקבארע דורות טיילן זיך די עלטערן פון די אמעריקאנער קינדער : דעם פּרומען הארעפּאשנעם און דעם "1905" דור. יעדערער פון די דאָזיקע דורות האָט זיין באזונדערע אנטוויקלונגס־געשיכטע, באזונדערן פּלאץ אין היגן לעבן און דער־פאר טאקע אן אייגענעם "שער" אין דער קינדער־פרעמדקייט.

ס'לוינט דאָ ניט אָפּצושטעלן זיך געגוי אויף די ערשטע צוויי דורות. סכעמאַטיש, בלויז אנרירנדיק דעם סקעלעט, קאָנען אָנ־געוויזן ווערן די אורזאכן וואָס האָבן גע־פירט צום צעשטערטן שלום בית ביי די דאָזיקע צוויי דורות. דער פּרומער האָט דערוויטערט זיינע קינדער פון זיך, ווייל : 1) פרעמד געוועזן צום היגן לעבן, 2) קאָנ־צענטרירט זיינע אינטערעסן ארום שול און רב, 3) זיך אויסגעלעבט אין בענקשאפט נאָך דער אלטער היים, 4) געווען אלטמאָ־דיש און קליינשטעטלדיק, און 5) געוואָלט איינוואָרצלען זיך אינם אמעריקאנער באָדן מיט א דאָגמאַטישער תלמוד־תורה. פאר־שטייט זיך, די היגע קינדער, שטאָטיש גע־בוירענע, פרייע, געזונטע, אן ענגלישע סקול דורכגעגאנגענע און געקניפּטע מיטן ארום, האָבן געמוזט זיך אָפּזונדערן פון זייערע עלטערן.

דאָס זעלבע איז געשעען מיטן הארע־פּאשנעם דור. דאָס זיינען געווען די פּראָס־טע, מוסקולאַרע אידן וואָס זיינען געקומען אהער און געגומען זיך איינבירגערן אינם נייעם לעבן מיט אלע גלידער פון זייערע קערפּערס. ניט האָבנדיק קיין פעסטע טראַ־דיציעס הינטער זיך, איז זיי גרינג געווען צו פארגעסן דעם "עבר". געזונטע, האָט די ארבעט געזונגען אונטער זייערע הענט, ארימע, האָט מען געקליבן א דאָלאַר צו א דאָלאַר (וואָס האָט מען געדארפט חוץ עסן), און פון פריער פארזעענע, האָט מען מיטאַמאָל דערפילט די אייגענע חשיבות — א דאנק דעם אָנגעקליבענעם דאָלאַר — און מ'האָט אָנגעהויבן זיך "ארויפארבעטן", קלעטערן צום "אַלרייטניקיזם". און פון דאַנען — א שפּאַן ווייטער : פּוסטקייט, קאָרטן, כבוד־זוכעניש, "גודטיימס"... דעם דאָזיקן דור איז אפילו אויבנאויפיק געלונ־גען צובינדן צו זיך די אמעריקאנער קינדער, — ווייל מ'האָט ליב דאָס היגע לעבן, — אָבער דער פארלאנג צו געבן די קינדער דאָס, וואָס מ'האָט אליין ניט באַ־קומען, (גוטע דערציאונג, בילדונג) האָט ווידער געפירט צו דער פארפרעמדונג : קינדער האָבן אָנגעהויבן לאַכן פונם "ענגאַ־ליש" וואָס טאַטע־מאַמע בראָקן אויף שריט און טריט, יונגע לאַיערלאך, דאָקטוירימלאך האָבן גענומען קוקן אראָפּ צו אייגענע על־טערן, זיך גענומען שעמען מיט זיי און וואָס א טאָג ווייטער איז מען געוואָרן פרעמדער.

א סך ערנסטער, אָבער, זיינען די מאָ־טיוון, וואָס האָבן געפירט צו דער צע־טיילונג צווישן די עלטערן פונם "1905" דור און זייערע קינדער. דאָ, ביי מענשן אינטעליגענטע, מאָדערנע, ביי מיטגלידער פון א היינטיקער וועלט, האָבן געמוזט זיין טיפערע אורזאכן, ווי ביי די ערשטע צוויי.

אמת'ע אידעאַליסטן זיינען געווען די מענשן פונם 1905 דור. פון די יונגסטע יאָרן האָט מען געארבעט אלס אַקטיווע טוער אין פארשיידענע רעוואָלוציאָנערע אָרגאניזאציעס און ווען די ערשטע רוסי־שע רעוואָלוציע האָט זיך דורכגעטראָגן אי־בער רוסלאַנד, האָבן די דאָזיקע יונגעלייט אויפגעכאַפּט דעם גליענדן רוף צו באַפריי־אונג און זיינען געווען גרייט אויף אמת'ן קידוש־השם. נאָכן דורכפאַל פון דער רע־וואָלוציע פאַנגט זיך אָן די שווארצע רע־אַקציע. דעם צאַרס טעראָר בושעוועט אינם גאנצן לאַנד, יעדע מינדסטע ווידערשטע־לונג ווערט בלוטיק אונטערדריקט, טורמעס ווערן איבערגעפילט מיט פּאָליטיש־ארעס־טירטע און צענדליקער זובאַטאָווס ראַיען דעם באָדן ,זוכנדיק רעוואָלוציאָנערן.

אָט אין אזא צייט דערטראָגט זיך קיין רוסלאַנד די לעגענדע וועגן דער ווייטער, פרייער אמעריקע. און, ווי פיל אנדערע וואָס האָבן דאַן גענומען אויסוואנדערן קיין אויסלאַנד, פּלאַצט אויף א נייער שטראָם פון אידעאַליסטישע אידישע יונגעלייט, וועלכער ציט צום אומבאַקאַנטן קאָנטי־נענט. דאָ קומען אויך צו די אנטלאָפע־נע פון סיבירער קאַטאָרגע.

פון דאַנען פאַנגט זיך אָן א קייט פון קאָנפליקטן וואָס וויקלט זיך ביז די היינ־טיקע טעג. די פריש אריבערגעקומענע פּרוּ־ווען געפינען אין היגן לעבן א באָדן פאר זייערע אידייען און אימפּעטיקע, צעהיצטע, נעמט מען זיך צו דער ארבעט. ניט קאָנענדיק דאָס ארומיקע לעבן, ניט האָבנ־דיק די קלענסטע באַגריפן פון די באזונדער־רע אמעריקאנער אומשטענדן ווערט גע־פירט די ארבעט מיט הענט און אויגן פון רוסישע דערפאַרונגען און דאָס ברענגט צו שווערע דורכפאַלן. ווערן ז'י אידעאַליסטן מאָמענטאַל געפּאַלענע ביי זיך, הענט לאָזן זיך אראָפּ, פּעסימיזם פאַנגט אָן צו שפּריי־טען זיינע נעצן און די פריערדיקע ליכטנ־דע נשמות ווערן פאַרוואָלקנטע.

זונדערט מען זיך אָפּ פונם גאנצן ארום, מ'איזאָלירט זיך. ליידנדיק פון די שווערע פיזישע ארבעטן, פונם ניט קאָנען די ענגלי־שע שפּראַך, כאַפּט מען זיך אָן אָנם פאר־בליבענעם "אַמאָל", וויקלט מען זיך איין אינם צעפּאַלענעם מאַנטל פונם ,פּיצל "רו־סיש", מ'גרינדעט זיך קליינע גרופּקעלאַך, ווארימע קרייזעלאך און אין די ווונטן קלייבט מען זיך צוזאַמען עלנטע, פאַר־פרוירענע, מיט צעבראָכענע געמיטער און מ'הויבט אָן : "או נאַס וו ראָסיאַי..." (ביי אונז אין רוסלאַנד).

זיצט מען אזוי אין די קרייזעלאך. דאָס לעבן אָבער גייט זיך אַן אייגענעם גאַנג. ווערט מען נאָך ווייטער פונם ארום, אַב־סטראַקטער, אָפּגעריסענער.

אָבער לאַנג אזוי אָנגיין האָט מען ניט געקאָנט. פּראַקטישקייט גנב'עט זיך אריין דורך א שפּעלטעלע. און אויב עקשנים האָבן פאַר צען יאָר ניט געוואָלט זיך אויס־לערנען די ענגלישע שפּראַך מורא האָבנדיק צו פאַרלירן די אייגענע אָריגינאַליטעט, האָבן זיי ממילא אויפן עלפטן יאָר דאָס גע־מוזט טאָן. און עלטער איז מען דאָך גע־וואָרן פון טאָג צו טאָג. האָט מען אויסגע־צופּעט איין גרויע האָר, איז א צווייטע גרוי געוואָרן. האָט מען אָנגעהויבן קלערן פון תכלית, תכלית, תכלית...

איז מען זיך צעקראָכן שטילערהייט און גענומען ארומקוקן. די אַלטע אידייען, פּרינציפּן זיינען פאַרצויגן געוואָרן מיט שפּינוועבס און אָנגעפאַנגען טרוקענען. פּראַקטיש געוואָרענע האָט מען מיט אַמאָל דערזען פאַר זיך א ים מיט עקאָנאָמישע מעגלאַכקייטן און די שוואַכערע אידעע־אַליסטן, צוערשט, האָבן ניט אויסגעהאַלטן דעם נסיון און גענומען בויגן זיך צום גינ־גאָלדענעם פּייערל. האָבן דאָס דערזעען די מער אויסגעהאַלטענערע, איז מען נאָך מער געפּאַלן ביי זיך און יעדע ווײַלע זיך ארומ־קוקנדיק האָט מען געגומען ש וו א ר צ ן די גרענעץ.

איז אוועק די ראָד רווישנדיק. אינטעלי־גענטערע ווי אַנדערע, האָט מען מיט אַמאָל זיך געכאַפּט, אז צו די "ביזנעס" דאַרף מען קאָנען די ענגלישע שפּראַך, דאַרף מען שטודירן דאָס ארומיקע לעבן און וואָס ס'איז פריער, אין די ערשטע אידעאַליסטי־שע יאָרן, געווען מיאוס, איז מיט אַמאָל געוואָרן שיין. און מעגלאכקייטן האָבן זיך ממש געבעטן : "נעמט אונז, נעמט אונז," איז מען ווייטער געקראָכן ביז "חברים" זיינען געוואָרן "מיסטערס."

האָט מען זיך איינגעבירגערט. באַוויי־בעלט. איצט שוין, עקאָנאָמיש פאַרזיכער־טע, האָט מען גענומען בענקען נאָך אן אומבאַשטימטן עפּעס... געוויסנס האָבן אין די נעכט געפּלאַגט, האָט מען געפּראָוווט זיך פאַרשרייען, אייגענע לאַקאַלן דער־עפנט, ווידער גענומען טומלען, — נאָך מערער ווי צוערשט, — אָבער אָן פריער־דיקן אידעאַליזם. מ'איז שוין ניט געזעסן ביז "15" ביינאַכט, ווייל "ביזנעס בעפאַר פּלעזשור", און מ'האָט שוין ניט גערעדט, ווי אַמאָל, מיט ציטער פון נשמה, — די איצטיקע רייד זיינען געפאַלן ווי קאַלטע, טויטע ווערים.

נאָר אָט איז צוגעקומען א גרויסע אומ־רו : קינדער. פאַרהיטונגס אינסטינקטן האָבן אָנגעהויבן מאָנען, און אליין געפּאַ־לענע האָט זיך געגלוסט כאָטש אין די קינ־דער איינפּלאַנצן א שטיקל פון פאַרלאָרע־נעם "איד", געבן זיי א געוויסן אינהאַלט. מ'האָט דערעפנט די מאָדערנע סאָציאַליס־טישע און אַנדערע שולן, כדי אָבער די קינדער זאָלן ניט דערזען די ארומיקע גע־שפּאָלטנקייט, האָט מען אינסטינקטיוו אַרומגערינגלט די דאָזיקע שולן מיט'ן בעסטן רעשטל פאַרבליבענע אידעאַליסטן, מ'האָט געבראַכט לערער וועלכע זיינען ריין פון חשדים און מיט אמת'ער איבערטריבנ־קייט האָט מען גענומען לערנען די גאַנ־צע סדרה "אידעאַליזמוסן". און וואָס מע־רער מ'איז אַליין געפאַלן אין דער ווייכ־קייט פונם זומפּיקן ארום, אלץ שטאַרקער האָט מען געציטערט פאַר די קינדער, אלץ בעסערע לערער האָט מען אָנגעשטעלט בעטנדיק זיך : "ראַטעוועט, פאַרשטעלט אונזער בראָך".

האָבן לערער מיט מסירות נפש זיך אריינגעוואָרפן אין דער ארבעט. מיט בלוט געלערנט (איצט אויך). קינדערשע הער־צעלאך האָבן געקוקט אויף זייערע דערצי־ער, דערפילט די ריינקייט פון זייערע גלוי־בענס, פאַרשטאַנען זייער אויפריכטיקייט און מיט צוטרוי אריינגעלייגט אייגענע הענטעלאך אין לערערישע הענט. איז גע־גאַנגען גלאַטיק. די לערער האָבן געפירט די קינדער, געפירט אזוי לאַנג אזוי ברייט ביז מ'איז צוגעקומען צו די טירן פון די על־טערן אָרגאַניזאַציעס; געפירט אזוי גוט, ביז מ'איז אריבער די שוועלן, ביז מ'האָט דער־הערט די ערשטע רייד, און... — הוהא — ווי ווילדע גענז, צעפּלאַשעטע, אַנטלאָפן צוריק מיט שרעק הינטער זיך...

* * *

אזוי איז דער אריבערגאַנג פון דער טע־אָרעטישער ארבעט וואָס די קינדער האָבן געלערנט ביי זייערע לערער אין די שולן, צו דער פּראַקטישער ארבעט פון די עלטערן געווען א דורכפאַל.

20 יאָר שול ארבעט !

דאַרף ניט זיין קיין וואונדער, וואָס די היגע יוגנט וויל ניט און קאָן ניט מיטאַר־בעטן מיט זייערע עלטערן. די אמעריקאַ־נער יוגנט דולדעט ניט אָרגאַניש די פּאַלש־קייטן וועלכע הערשן אין אַלע פּאַרטייען, אָנהויבנדיק פון דער ציוניסטישער ביז דער קאָמוניסטישער. זי האַסט די זידלערייען און בייסערייען צווישן פּערזאָנען, די אומ־טאָלעראַנץ פון איינעם צום צווייטן, זי שוידערט אויף פון א מינדסטער ציניש־ער באַמערקונג און וואַרפט זיך אָפּ א דער־שראָקענע פון יעדער ניט אויפריכטיקייט.

א צאָל קינדער האָבן געפּראָוווט מיט־אַרבעטן מיט זייערע עלטערן. אייניקע האָ־בען לאַנג זיך געראַנגלט מיט זיך אַליין, גע־וואָלט פאַרבלייבן און דאָך ניט אויסגעהאַל־טען. די קינדער פּילן ניט קיין אינטערעס און רייץ צו קיין שום ארבעט, ווייל חוץ דעם פּריערדערמאַנטן איז אלץ וואָס ווערט דאָ געטאָן אַבסאָלוט ניט פאַרבונדן קאָנ־קרעט מיט זייער לעבן. אויך אייניקע באַ־גריפן זיינען פרעמד דער אמעריקאנער יוגנט : היגע קינדער ווייסן כמעט ניט וואָס הייסט אומגלייכהייט. א רייכערע מיידל חבר'ט זיך מיט אן ארימערע, טיילט זיך מיט איר געלעגער, זאַקן, קליידער; א פאַרמעגלאַכער חבר "טריט" דעם ניט פאַר־מעגלאַכן אין א "שאָו". מ'וועט אויך איינעם דאָס צווייטע ניט פאַרראָטן. — חס־וחלילה ! — מ'איז גראַדליניק און וואָס מ'דענקט זאָגט מען. און דאָס וויכטיקסטע, — אַז אמת'ער געפיל פון סאָציאַלן יושר איז אַנטוויקלט אין יעדן איינעם.

ווייל מען, איז עס פּונקט דאָס, וואָס פעלט זייערע עלטערן...

דאָס ערגסטע איז אָבער, וואָס די אמע־ריקאנער יוגנט האָט פאַרלאָרן יעדן צוטרוי צו די גלויבנס פון די עלטערן. שוין זייענ־דיק דערוואַקסענע סטודענטן זעען זיי, אַז די וואָס פּרעטענדירן צו זיין סאָציאַליס־טען, ציוניסטן אדער אידישיסטן, זיינען דאָס ניט.

זאָל קיין סאָציאַליסט אדער ציוניסט ניט פרעגן : "פאַרוואָס". דער ענטפער איז אין זיי. און אויב אידישיסטן וועלן טענה'ן : "דאָס קאָן אויף אונז ניט געזאָגט ווערן, מיר זיינען ניט פּאַרטייאיקער" — איז דאָס בלויז פּראַזע. קינדער זעען בעסער, ווי מ'שטעלט זיך פאַר. קינדער ווייסן, אז בי־כער שטייען ניט קיין צעשניטענע, אז פּרץ איז בלויז א שטיקל "פוירניטשור", אז די בעסטע אידישיסטן לייענען בלויז דאָס, וואָס מ'דאַרף פאַרן טאָג־טעגלאַכן געברויך, אז אין שטוב פעלט די טיפע ליבע צו דער אידישער קולטור. זאָל מען ניט פאַררעדן, אז דאָ איז שולדיק די ווירקונג פון גאָס. די אוקראַינער, פּאָליאַקן, דייטשן, לעבן פּונקט אונטער אזעלכע — און אפשר נאָך ערגערע — באַדינגונגען, ווי די אידן, און דאָך זיינען זייערע קינדער אַנדערע. די אוקראַינער כאָרן, מאַנדאָלין און האַרמאָניק אָרקעסטערס, טענץ קלובן, באַשטייען פון דאָ הי געבוירענע. דאָס איז דערפאַר, וואָס די עלטערן זיינען מיט טיפער ליבע צוגע־בונדן צו זייערע קולטורן און די דאָזיקע ליבע האָט זיך אריינגעזויגן אין די קינדער מיט דער מאַמע־מילך.

אויב אין רוסלאַנד זיינען געוואַקסן אי־דישע דורות איז עס בלויז דערפאַר, וואָס די "משה'לאך־שלמה'לאַך" פלעגן זעען ווי זייערע מאַמעס וויינען אויפן בית עולם מיט אַזוינע ווארימע, פּראָסטע אידישע ווערטער, וואָס די טאַטעס פאַרגייען זיך אין שול מיט אזא טיפן אומעט, וואָס די באַבע זינגט ביים ווינגל א אידיש לידעלע און וואָס אירע ליפּן מורמלען אין אויערל "אַמאָל, אַמאָל..." — דאָס האָט געמוזט ווירקן. פאַרשטייט זיך, דערצו פלעג נאָך צוקומען די צעבראָכענע שאָפּע מיט'ן צע־קריצטן שפּיגל, דאָס שוואַרצע ברויט אויפן טיש א. א. וו. די אמעריקאנער עלטערן האָבן דאָס ניט געגעבן זייערע קינדער. אַנ־שטאָט דער שאָפּע— א ניט־ריר־מיך־אָן

(שלוס אויף זייט 7)

*) ציילנדיק א גאַנצע ריי חברים און פריינט צווישן דער אמעריקאנער געבוי־רענער יוגנט פיל איך פאַר מיין חוב צו קומען מיט מיין איצטיקן אַרטיקל. מעג־לאַך, כ'וועל אימעצן וויי טאָן. למען האמת אָבער זאָל דאָס מיר פאַרגעבן ווערן.

אַנדערש!
דער שבת פון אלע חסידישע בעלער.
דער 7טער קאַלאָסאַלער

חסידים באַל
וועט איבערשטייגן אלע געוועזענע בעלער מיט דער
פייערדיקע יום־טוב שטימונג
מיט די מיטרייסנדע בילדער און נגונים מיט דעם גרעסטן טרענירטן
חסידישן כאָר
מיט הונדערטער איבערראַשונגען!
אַזוינס האָט איר נאָך ניט געזעען !
גרייט זיך צו דער גרויסער פּאַסירונג
יום ה' אחרון של פסח
דאָנערשטאָג אַפּריל 9
8.30 אָוונט
אין גרויסן קלייזל פון
פּרץ שול
השגחה: פאַרבאַנד קלייזל כ'
האָט איר שוין א קוויטל?

ווי מען האט געברענט אין שפאניע אויף די שייטערהויפנס

די מענשן וואס האבן געלעבט אין פופצנטן און זעכצנטן יאר הונדערט — זיי האבן אויסגעטראגן אויף זייערע פלייצעס דעם יאך, וואס ברוטאלע חיות האבן אויף זייערע העלזער ארויפגעשרויפט.

זיי, די דאזיקע ליידנדע, וועלן אלע מאל האבן אונזער באוואונדערונג און אונזער באדויערונגס טרער וועט פאלן אויף זיי, וואס זייער גורל האט זיי פאראורטיילט צו לעבן אין אזעלכע אומגליקלאכע צייטן.

דארטן, אין יענעם ווינקל פון אייראפע, וואו די אינקוויזיציע האט אזוי ווילד געבושעוועט, מיר מיינען שפאניע, האבן געלעבט אידן זייט יארהונדערטער, געווארן בירגער פון לאנד און געקעמפט אירע קאמפן.

אידן זיינען געווען טריי דעם לאנד, זיי האבן זיך געשעצט גליקלאך, וואס זיי זיינען בירגער פון דער מעכטיקער שפאניע, האבן געליבט די שפראך און די קולטור פונם לאנד.

אז די ליבע צו דער שפאנישער שפראך און קולטור איז געווען באמת טיף איינגעווארצלט אין די אידישע הערצער, קאן מען זעען פון דעם, וואס אפילו ווען שפאניע האט זיי ארויסגעטריבן און זיי געצוואונגען צו זוכן א היים ערגעץ אנדערש, כאטש וויניק לענדער האבן געהאלטן זייערע טויערן אפן פאר זיי — און ניט קוקנדיק דערויף האבן די ארויסגעטריבענע און די פארפאלגטע מיטגעפירט מיט זיך די שפאנישע שפראך און טאקע ביז היינט צו טאג רעדן זייערע אור אייניקלאך די שפראך פון זייערע בלוטיקע שונאים.

מיר וויסן אויך וועגן די שמערצן און פיין וואס עס האבן איבערגעלעבט די אידן פון די אינקוויזאטארן, אונזער געשיכטע באפלעקט פון בלוט, דערציילט אונז וועגן דעם און מיר פרעגן זיך אליין: קאן דער מענש טאקע ווערן אזא חיה? שעמט זיך ניט די וועלט מיט אזעלכע ווילדע באשעפענישן?

זי שעמט זיך בפירוש ניט, ווייזט אויס, אז דאס געוויסן פון דער וועלט איז ניט אזוי וואכזאם אויף אומרעכט, און עס דערוועקט זיך ניט אזוי אפט, ווען מען דארף.

דאך, כאטש מיר וויסן די פאקטן, קאנען מיר זיך אבער אזוי לייכט ניט פארשטעלן דעם גורל פון אזא צייט, די טראגישקייט פון אזעלכע מאמענטן ווערט פארלוירן ווייל מיר זיינען ניט נאענט צו יענע מענשן.

וועלן מיר דעריבער לאזן רעדן אן עד־ראיה, דאס מיינט, א מענש, וואס האט געלעבט אין יענער צייט און דורך זיינע ווערטער וועלן מיר קאנען דאס שוידערלאכע בילד פון דער אינקוויזיציע זעען קלאר פאר אונזערע אויגן.

די "נייע פרייע פרעסע" פון ווין האט ניט לאנג צוריק געדרוקט א דאקומענט וועגן דער שפאנישער אינקוויזיציע, וואס איז געפונען געווארן אין די ארכיוון אין שפאניע און מיר וועלן דא איבערגעבן אין קורצן דעם אינהאלט פון דעם דאזיקן דאקומענט.

ווי אזוי איז דורכגעפירט געווארן אן אורטייל פון דער אינקוויזיציע אויף דער אויט־דע־פע?

אט אזוי:

דעם 21טן מאי, 1559, האט געדארפט פארקומען אזא משפט. דער פארצייכענער פון די פאקטן איז דעריבער געקומען פריער פון אלע אויפן פלאץ, כדי צו קאנען זעען אלעס און ער האט פארצייכנט מיט אלע פינקטלאכקייטן, וואס ער האט געזען און געהערט.

פון אוונט אן — ווערט דערציילט אין דאקומענט — זיינען אויפן פלאץ אויפגעשטעלט געווארן ניט ווייניקער פון צוויי הונדערט גרויסע און שטארקע בריקלאך, און אלע זיינען געווען באזעצט מיט צושויער נאך פון ביינאכט, מענשן האבן זיך געאיילט, כדי צו זיין נעענטער צום שייטערהויפן.

אויף די דעכער, אין די פענסטער פון די הייזער, אומעטום זיינען געווען מענשן. פאר די בעסערע פלעצער האט מען געצאלט א סך געלט, פונקט ווי מען גייט זעען א ספעקטאקל.

דער פרינץ, דאן קארלאס איז דאן אלט געווען ניט מער ווי פופצן יאר און די פרינצעסן דאניא כוואנא זיינען אנגעקומען אין דער באגלייטונג פון גראנד עפיסקאפן און פון דעם גרויסן אינקוויזיטאר. די דאמען פון דער פרינצעסנס סוויטע זיינען געווען אנגעטאן אין אומגעוויינלאכע קליידער.

ווען דער פרינץ און די פרינצעסן האבן זיך געזעצט אויף זייערע ערטער האט מען געבראכט די פאר'משפט'ע.

דער עפיסקאפ מעליניאר קאנא האט אנגעהויבן צו לייענען די פרעדיקטן נאר מען האט זיי ניט געהערט צוליב דעם טומל און די געשרייען אויפן פלאץ.

דערנאך האט זיך אויפגעהויבן דער עפיסקאפ פון וואלענסיא. עס איז געווארן שטיל. אויפהויבנדיק א גאלדענעם קרייץ האט דער עפיסקאפ הויך געזאגט:

— זאלן דער פרינץ און די פרינצעסן שווערן, אז זיי וועלן תמיד פארטיידיקן די הייליקע אינקוויזיציע.

דער פרינץ און די פרינצעסן האבן געזאגט "אמן" און געענטפערט, אז זיי וועלן זיך תמיד אזוי פירן.

דער ריכטער ווארנאדא האט, אויסדרייענדיק זיך צו דעם פאר'משפט'ן, אנגעהויבן צו לייענען דעם פסק דין.

דער ערשטער פאר'משפט'ער: דאקטאר אויגוסט דע קאזאל, א פרעדיקער פון זיין מאיעסטעט דעם קעניג קארל דעם פינפטן, אן אפיקורוס און אנהייגער פון דער פארשאלטענער סעקטע פון לוטערן, זאל ער ווערן פארברענט און צוריקגעקערט אויף דער שוים פון דער קריסטלאכער רעליגיע אין דער קאטוילישער קירך, האבנדיק תשובה געטאן פאר זיינע זינד.

דער צווייטער פאר'משפט'ער: פראנץ טשעסקא דע וויווערא, א ברודער פון דעם דערמאנטן דר. דע קאזאל, אן אפיקורוס און בייזווייליקער פארברעכער.

דער דריטער פאר'משפט'ער: דאניא בעאטריסא דע וויווערא, בעאטא, די שוועסטער פון דעם דערמאנטן דר. דע קאזאל, א בייזוויליקע אפיקורוס'טע און אנהייגערן פון לוטערס סעקטע, זאל זי פארברענט ווערן נאכדעם ווי זי וועט תשובה טאן.

דער צעטל פון די פאר'משפט'ע האט אנטהאלטן חוץ דעם נאך 31 נעמען: 17 פון זיי זיינען באגנאדיקט געווארן און און פאר'משפט צו אייביקער געפענגעניש, פערצן זיינען פאר'משפט געווארן צום טויט.

פון די פערצן פאר'משפט'ע צום טויט זיינען דרייצן דערשטיקט געווארן און דערנאך פארברענט געווארן און איינער באקאלאווער הערסילא — איז פארברענט געווארן לעבעדיקערהייד.

די פאר'משפט'ע דאניא קאטאלינא דע ארטענא, צוואנציק יאר אלט, האט געבעטן דעם תליון, אז ער זאל זי ניט לאנג פייניקן. זי איז אבער געווען אזוי אומגליקלאך — דערציילט דער שרייבער — אז איר טויט איז ניט געקומען אזוי שנעל, ווי דער טויט פון די אנדערע פאר'משפט'ע.

דער סאמע העכסטער זייל איז געווען באשטימט פאר דר. דע קאזאל, דעם אנפירער פון די לוטעראנער.

דער אימפעראטאר קארל האט אים זייער געליבט. ער האט אים מיטגענומען מיט זיך אויף רייזעס, געווען צוזאמען מיט אים אין דייטשלאנד, וואו דר. קאזאל איז אויך געווארן א לוטעראנער. ער האט ביז דער לעצטער מינוט געהאפט אז מען וועט אים באגנאדיקן, ער איז אבער דערשטיקט געווארן.

דער תליון האט ארומגעוויקלט דעם האלז פון דעם פאר'משפט'ן, וואס איז געווען צוגעבונדן צו א זייל און האט געווארגן. ווען אלע פאר'משפט'ע זיינען שוין געווען דער'הרג'עט, האט מען אונטער זיי אונטערגעצונדן א פייער. הערסילא וואס איז פארברענט געווארן לעבעדיקערהייד, האט אויך אויפן זייל ווייטער געשליידערט זלזולים קעגן דער אינקוויזיציע. איינער פון די וואך לייט האט אים דורכגעשטאכן מיט דער אלבארדע. באגיסנדיק זיך מיט בלוט און ארומגענומען מיט פלאמען — איז הערסילא געשטארבן ניט ארויסלאזנדיק קיין איין קרעכץ אדער געשריי.

פון קבר האט מען לויטן אורטייל פון דער אינקוויזיציע אויסגעגראבן די ביינער פון דע קאזאל און מוטער דאניא לעאנארא דע וויווערא און זיי פארברענט אויפן שייטערהויפן.

אט דאס איז דער דאקומענט, וואס דערציילט מיט קלארע שטריכן וועגן דער מורא'דיקער ברוטאליטעט וואס די גלחים האבן ארויסגעוויזן אין נאמען פון דער רעליגיע, פון ליבע און פרומקייט.

קאנען מיר זיך פארשטעלן נאך עטוואס ערגערס? האט דער מענשלאכער מוח נאך געקאנט אויסטראכטן עטוואס מער, וואס זאל זיין אזוי מעפיסטאפעליש גרויזאם, ווי אט דאס בילד, וואס ווערט דא אויבן געשילדערט.

מען מוז צווייפלען צו עס איז מעגלאך אויסצוטראכטן אזוי פיל גרוילאכע בילדער.

בלויז 5 טעג פארבליבן צו פסח

אײלט זיך צו מיט אייערע ארדערס אויף

אינדעפענדענט מצה

געבאקן אין וויניפעג

בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

אינדעפענדענט מצות זיינען פריש געבאקן און א מחיה צו עסן

קומט און איבערצייגט זיך

אינדעפענדענט מצה קאמפאני

מ. נאראוועי,

פרעזידענט און דזשענעראל מענעדזשער.

510 SELKIRK AVE., WINNIPEG, MAN.

QUALITY at Low Prices!

קוואליטעט צו נידעריק'ן קאסט

ווילסאנ'ס ווערטן זיינען איבעראל באוואוסט, אונזערע סחורות זיינען פון הויכער קוואליטעט, פארזיכטיק אויסגעקליבן פון די אנגעזעענסטע מאנופעקטשורערס און מען קאן זיך אויף זיי פארלאזן צו געבן פערפעקטע צופרידנהייט צו זייער נידעריקע פרייזן.

טשעסטערפילד און טשער

פראכטפול אפהאלסטערד, געדעקט אין אימפארטירטער פיינער טייפעסטרי. רעווערסיבל קושאנס. אונזער אייגענע געמאכטע — $110.00

טשעסטערפילד און צוויי טשערס

אפהאלסטערד אין מארשאל ספרינג קושאנס. דער סעט איז געדעקט אין הויך־קלאסיקן מאהעיר מיט פריזעט סיטס. פרייז — $125.00

פינף שטיק קאלאניאל בעדרום סעט

פראכטפול ענעמלאך אין א שיידער באף. עס איז דא א פיר פאסט בעד, גרויסער הרעסער, דרעסינג טישל, שיפאניר און בענטש. פרייז — $189.00

פיר שטיק בעדרום סעט

עכטער שווארצער וואלנאט, גרויסער דרעסער, דרעסינג טישל, בעט און שיפאניר. זייער שיינער דעזיין. פרייז — $135.00

דיינינג רום סעט

סאליד שווארצע וואלנאט. גרויסער בופעט, טשיינא קעבינעט, עקסטענשאן טיש, פינף קליינע און איין ארם טשער. פרייז — $197.50

דיינינג רום סעט

שיינער דעזיין, געמאכט ביי מעקלאגאנס, גרויסער בופעט, דאבל פעדעסטאל עקסטענשאן טיש, טשיינא קעבינעט, פינף קליינע און איין ארם טשער. פרייז — $215.00

סאן רום סעט

געמאכט פון הויך־קלאסיקן פייבער, פראכטפולער פיניש, פול ספרינג קושאנס, געדעקט אין שיינעם טשינטז — $49.50

דרייפערי און קארפעט דעפארטמענט

דער דאזיקער דעפארטמענט האט ערשט דערהאלטן א פולן סטאק פון דאס נייעסטע אין הויז פורנישינגס צו זייער נידעריקע פרייזן. עס וועט זיך אייך באצאלן צו זעען דאס איידער איר גייט ערגעץ אנדערשוואו.

מיר האבן א צאל רעקאנדישאנד פיאנאס פון גוט באקאנטע סארטן און זיי זיינען אין ערשט קלאסיקן צושטאנד, צו זייער נידעריקע פרייזן, $95 און העכער. און זיי קאנען געקויפט ווערן אויף זייער לייכטע טערמינען.

"איר וועט מאכן בעסער אין ווילסאנס"

Wilson Furniture Co. Ltd.

352 MAIN STREET

Telephone 21 341

מיר פארריכטן, רעפינישן און ציען איבער און מיר וועלן זיין צופרידן צו געבן אייך אן אפשאצונג צו יעדער צייט.

מיר מופן, סטארעדזשען, פאקן און שיקן הויז ארטיקלען און פיאנאס צו אלע הויפט פונקטן.

בייט אויס אייער אלטע פארניטשור אויף נייע

אפגרונטן...

(שלום פון זייט 6)

"סעט", אנשטאט דער באבעס לידל, — קארטן טישלאך, "ברידזשעס", זילבערנע חתונות, קיצלדיקע וויצן. און ווי לאנג עלטערן וועלן זיצן און שפילן אין קארטן, אזוי לאנג וועט די יוגנט ארומלויפן און טאנצן. אין שטוב איז ניטא וואס זאל צוהאלטן. עס פעלט דער גייסטיקער אטעם, עס פעלט דאס, וואס ציט דיך צו דיין צימערל, עס פעלט פיינפולע אומרו.

...צוויי בערג צעטיילט מיט אן אפגרונט שטייען איצט איינס קעגן צווייטן און קיין פאראייניקונג וועט ניט קומען. דא און דארטן וועלן איינצעלנע ריזיקאנטן איבער וואנדערן הין אדער צריק. די בערג אבער אלס גאנצעס וועלן זיך ניט פאראייניקן.

און מ'דארף געדענקען: וואס מערער היגע עלטערן וועלן פרואוון ווירקן אויף קינדער מיט אוטאריטעט און קולאק, שרייענדיק: "איך אין דיינע יארן...", אלץ גיכער וועט ארויסקומען די יוגנט מיט איר אייגענעם שארפן ענטפער.

ס'איז כאראקטעריסטיש: שטענדיק זיינען עלטערן געווען די רעגרעסיווע און בלויז דא אין אמעריקע קומען זיי ווי די מאנערס. אזא דערשיינונג איז אוממעגלאך. די פאזיציעס וועלן זיך גיך בייטן.

אפילו אין סאוו. רוסלאנד, אין א לאנד וואו אוטאריטעט איז אפגעמעקט, איז דאך אויך שיעור ניט געקומען צו א קאנפליקט. וואס איז דער 5־יאריקער בוי פלאן — אין טיפערן זין — אויב ניט די אומצופרידנקייט פונם יונגערן דור קעגן עלטערן? די יוגנט האט געפילט, אז דער נעפמאן, קולאק רייסן ארונטער זייער גלויבן. וואס די עלטערן האבן דערלאזט האט די יוגנט ניט געוואלט. טראצקי, שטייענדיק ביים שפיץ פון דער יוגנט, די רויטארמייער, האט עס דער ערשטער דערזעען. איז טאקע דער איצטיקער פינף־יאר פלאן אן אומדירעקטער ענטפער אויף די פאדערונגען פונם סאוועטישן יוגנט און וועמעס פייערן עס ווערן געשמידט אלע דניעפראבוים. וואס 1917 איז געווען פאר די עלטערע, איז 1929 פאר די יונגערע.

ס'איז קיינמאל ניט געווען קיין שלום צווישן אפגייענדע און קומענדיקע. שוין טורגעניעוו האט דאס געגעבן אין זיין "פאטער און קינדער". איבסענס "נארא" איז אויך דער רעוואלט פון דער יוגנט קעגן די אמת'ן פון אן עלטערער וועלט. און ווען זי, די וועלט, אין פנים פון העלמער, שטייט שוין אפילו א צוגעשפארטע צום וואנט און בעט פארגעבונג ביי דער "טאנצנדיקער" נארא, קומט די פארגעבונג ניט. און וואס איז רעמארקס "אויפ'ן מערב פראנט קיין נייעס" אויב ניט דער צארנדיקער אויסגעשריי פון דער בעסערער דייטשער יוגנט — אדער אלוועלטלאכער — קעגן די הויל־קעפיקע טאטעס וואס זיינען פאראנטווארטלאך פאר'ן פארגאסענעם בלוט? און אויך די אידישע ליטעראטור האט אונז ניט פארשעמט. אין "ריווערסייד דרייוו" איז ניט אזוי וויכטיק די יפה־שלעזינגער קא., ווי דער יונגער דייוו. דייוו שרייט אוז דורך אים די גאנצע בעסערע אמעריקאנער איד. יוגנט. "ריווערסייד דרייוו" איז ניט די דראמע פון דער ניו־יארקער יאהודימשער געגנט (אפשר איינגאנצן ניט), נאר די דראמע פון אלע "איסט סייד'ס", "נארט סייד'ס". און פונקט ווי דייוו איגנארירנדיק די עלטערן שטרעקט אויס זיין האנט צום אלטן יפה, פונקט אזוי ציט זיך שוין די היגע אידישע יוגנט איבער די קעפ פון ז יי ע ר ע טאטע־מאמעס צום ריינעם און שיינעם פונם אידישן גייסטיקן פארמעגן, — צו אנסקי'ס "דיבוק" אדער הירשביינס "גרינע פעלדער".

אן אומרואיקע ווארפט זיך איצט די היגע יוגנט. זי מוז געפינען אן אייגענעם זין פארן לעבן. ניט רוסלאנד, ניט פוילן אדער ארץ־ישראל קאנען דאס איר געבן. מ'מוז זויגן די בלוטן פון אייגענעם לאנד. און אויך דער מארש צו סאציאליזם קאן ניט גיין אויף דעם וועג, וואס די 1905 אידעאליסטן האבן געוואלט. האט מען דען געקאנט אויף רוסלאנד אנווענדן די דערגרייכונגען פון־פראנקרייך? רוסלאנד האט געמוזט האבן אייגענע פוגאטשאווס, ראזינס, דעקאבריסטן, "נאראדאוואלצעס" א. א. וו. מוז אמעריקע אויך האבן איר אייגענעם גאנג. קיין בוים פלאנצט מען ניט הענדום־פענדום, נאר מ'צעבראקט א שטיקל ערד, מ'באמיסטיקט עס, מ'ווארפט אריין א קערנדל און ווען דאס בוימל וואקסט אויס איז די ערשטע פרוכט נאך אלץ סם ביז מ'מישט ניט אויס די בלוטן פון דעם בוימל מיט בלוט פון אן אנדער בוים. דער 1905 דור האט ניט געקוקט אויף דעם (האט א שטיינער ניט גענומען אין אנבאטראכט, אז אין אמעריקע פעלט א דור־דורות'דיקער ארבעטער קלאס). איז דערפאר ביי זיי געוואקסן מיט די ווארצלען ארויף און מיט די בלעטער צו דר'ערד.

דאס אמעריקאנער לעבן מוז האבן אן אייגענעם וועג. און ס'איז גאנץ מעגלאך, אז דער בעסערער אידישער יוגנט וועט זיין באשערט צו זיין די ערשטע וועג־זוכער. ס'איז ספעקולאציע צו זאגן: — פון דאנען און דאנען דארף מען אנהויבן גיין. אט דוכט זיך גאר, אז מ'וועט מוזן צוערשט ארוים אין קאמף קעגן אונזער קולטורלאזן לעבן, אז דער קאמף וועט זיך דארפן ציען פונם "גאס" ביז דעם פראפעסארס קאטעדרע. צי, אפשר גאר, וועט מען מוזן אנפאנגען קעמפן קעגן דער באליידיקונג פונם מענשלאכן אינם מענשן. וואס די פארטייען האבן מיטגעבראכט. אבער דאס אלץ זיינען היפאטעזעס. דאס לעבן וועט אליין לערנען וואס צו טאן.

צום סוף, רעזיומירנדיק, גלוסט זיך זאגן: די אמעריקאנער בעסערע אידישע יוגנט וועט מוזן, ווי יעדע יוגנט, אויסטרעטן אן איינן שטעגל אין דער ארומיקער וויסטעניש. זי טוט עס שוין. און אויב אייניקע "ווייט־זעער" וועלן א דריי טאן מיט דער נאז און זאגן: "די היגע יוגנט איז ניט קאמפס־פעאיק, זי וועט ניט גיין אויף באריקאדן מורא האבנדיק צו צעקנייטשן דעם פרעס פון די הויזן," — איז דער ענטפער: די זעלבע יוגנט, ווען נויטיק, טוט אן די שמוציקסטע "אווערא לס" און ארבעט ביי די שווערסטע פיזישע ארבעטן. דאס ווערט געטאן, ווען מ'שטרעבט צו א ציל וואס איז נאענט. און מ'וועט עס געווים טאן, ווען מ'וועט געפינען אן אייגענעם, אליין אויסגע'חלומ'טן אידעאל.

איך גלויב אין דעם.

הרב אברהם צבי בר' דוב בלאשטיין

רב בראקסבורי מאסאטשוזעטס

ע"ה

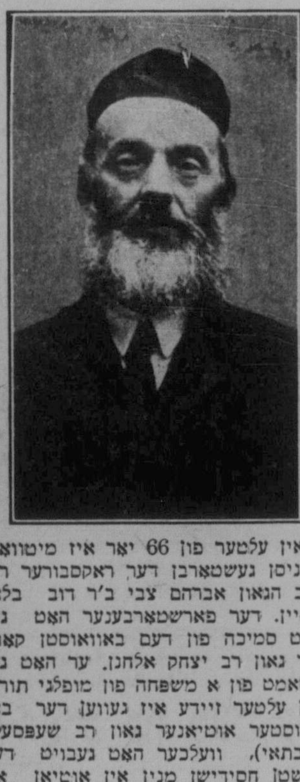

אין עלטער פון 66 יאר איז מיטוואך, ז' ניסן געשטארבן דער ראקסבורער רב, הרב הגאון אברהם צבי ב'ר דוב בלאשטיין. דער פארשטארבענער האט געהאט סמיכה פון דעם באוואוסטן קאוונער גאון רב יצחק אלחנן. ער האט געשטאמט פון א משפחה פון מופלגי תורה. זיין עלטער זיידע איז געווען דער באוואוסטער אוטיאנער גאון רב שעפסעלע (שבתאי), וועלכער האט געבויט דעם ערשטן חסידישן מנין אין אוטיאן און איז געווען פון די נאענטסטע מיטקעמפער פאר חסידות פונם הרב שניאור זלמן שניאורסאן מליובאוויטש. דער פארשטארבענער האט גע'שמ'ט פאר א גרויסן למדן און מתמיד, פלעגט ביז צוואנציק שעה אין טאג זיצן על תורה ועל עבודה.

ער האט איבערגעלאזן פעק מיט יתומים וועלכע די זין האבן בדעה צו פארעפנטלאכן. ער לאזט איבער פיר זין: יוסב דוב (טראנסקאנא), משה מרדכי (פרינציפאל ארבעטער רינג פרייהייט טעמפל שול, וויניפעג), חיים (פלין פלאן) מיכל דוד (חיפה, ארץ־ישראל), פינף טעכטער: בתיה רבקה באנקס (מאלדן מאסאטשוזעטס), מערי קאפל, טילי באנקס, שיינע אסתר בלאשטיין (ראקסבורי מאסאטשוזעטס),ביילע קייץ (טראנסקאנא), א שוואגער צבי אליה בערקאל (אושפאל, ליטע), א שוועסטער חיה הינדע ליוושיץ (אושפאל, ליטע), פיר שניה, פיר איידימס, זיבעצן אייניקלאך און אן אור־אייניקל, און א פרוי הרבנית שרה עטע רייזע (ראקסבו, מאס.).

(..)

רעגירונג וועט ניט דערלויבן שניידן שכירות

אטאווא, מארץ 27.— די רעגירונג איז אנטשלאסן צו זעען, אז אין אלע געזעלשאפטלאכע ארבעטן אנגעפירט מיט דער שטיצע פון דער דאמיניאן רעגירונג, זאלן די ארבעטער קריגן די געוויינלאכע שכירות, לויט די עקזיסטירנדיקע ארבעטס פרייזן, — האט מר. גארדאן, ריידנדיק פאר'ן ארבעטס דעפארטמענט, דערקלערט.

זאל עס אויסגעפונען ווערן אז די ארבעטער קריגן ניט אין וועלכן ס'איז פאל די געהעריקע שכירות, וועט די רעגירונג אפשניידן איר שטיצע, האט דער מיניסטער דערקלערט.

ניסל ראזנבלאט ע"ה

צו דער פרוי און קינדער און צו דער גאנצער משפחה דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט צו וויסן.

מוטער פאראיין פון ת"ת

א פייער פארלוסט סייל

איר קאנט מאכן זיין פסח פרייליך אזוי לייכט!

ביי דעם גרויסן

פייער פארלוסט סייל

פון הויך קלאסיקע קליידער, העטס און פורנישינגס אין טשעוועריערס

פייערס ברייננען אזוי פיל טראבל, אז זיי מוזן פאר אימיצן זיין א גליק. דער פייער נעקסטע טיר צו טשעוועריערס, 271 פארטעדזש עוועניו, קאן ברייננען גליק צו אייך

אויב איר זייט קלוג און איר וועט קויפן שנעל

מענס און יאנג מענס סוטס און אווערקאוטס

אווערקאוטס — טונקל גרעי פריז, רעגולאר $25, פאר — $7.95

אווערקאוטס — נייווי, טשינטשילא. רעגולאר $35, פאר — $17.50

אווערקאוטס — פיין ווארסטעדס. רעגולאר $60, פאר — $30.00

סוטס — 2 פאר הויזן. רעגולאר $30, פאר — $14.95

סוטס — 1 און 2 פאר הויזן. רעגולאר $35, פאר — $19.50

סוטס — 2 פאר הויזן. רעגולאר $40, פאר — $24.95

מענס פורנישינגס

וואלענע סוועטערס — רעג. $4.50, פאר — $1.95

וואלענע סוועטערס — רעג. $8.00, פאר — $2.95

מענערשע שיינע העטס — רעגולאר $5.00 ביז $6.50, פאר — $3.95

טוויד קעפס — רעגולאר $1.45, פאר — 75c

פיינע העמדער — רעגולאר $1.95, פאר — 95c

פיינע העמדער — רעג. $2.50 און $3 — $1.45

באים און יונגוואוגס סוטס און אווערקאוטס

אווערקאוטס — באים ריווערסיבל ענגליש קאטינגס. רעג. $15.00, פאר — $7.50

אווערקאוטס — בארימאר נארד, אווערקאוטס — בארימאר נארד מאדעלן. רעג. $22.50, פאר — $11.25

באים לאנגע הויזן — רעג. $2.50, פאר — 95c

באים סוועטערס — עקסטרא אל וואול רעג. $3.00 ביז $4.00, פאר — $1.45

סוטס — באים, 7 ביז 16 יאר. רעגולאר $12.50, פאר — $5.95

סוטס — יונגווארגס, 4 שטיק, 13 ביז 18 יאר. רעג. $27.50, פאר — $12.95

באים טוויד קעפס, רעגולאר $1.25, פאר — 45c

באים פיינע אוויאיישאן דזשערזיס, רעגולאר $2.50, פאר — 95c

קיין סחורה אויף בארג אין דעם סייל. קיין פארקויף אויף פראבע קיינע אומבייטונגען

Chevrier's

"THE BLUE STORE"

רעאל זינט 1872

271-73 PORTAGE AVE.

אפן שבתים ביז 10 אזייגער אין אוונט

פילע אנ־ערע ניט אדווערטייזטע ליינס צו האלבע פרייזן און ווייניקער

הרב אברהם צבי ב"ר דוד בלאשטיין ע"ה

אונזער הארציקער טרייסט צו חבר משה בלאשטיין און דער גאנצער פאמיליע אינם פארלוסט פון זייער ליבן פאטער, וועלכער איז געשטארבן דינסטאג דעם פיר־און־צוואנציקסטן מארץ.

זאל אייער פארלוסט באלוינט ווערן און אייער קאמף פאר א סאציאליסטישער וועלט.

ארבעטער רינג פרייהייטס טעמפל שול

ארבעטער רינג ברענטש 169

פרייהייטס טעמפל געזעלשאפט

מוטער פאראיין פון דער אר. ר. פר. ט. שול

ארבעטער הילפס געזעלשאפט

פרויען ברענטש ארבעטער רינג

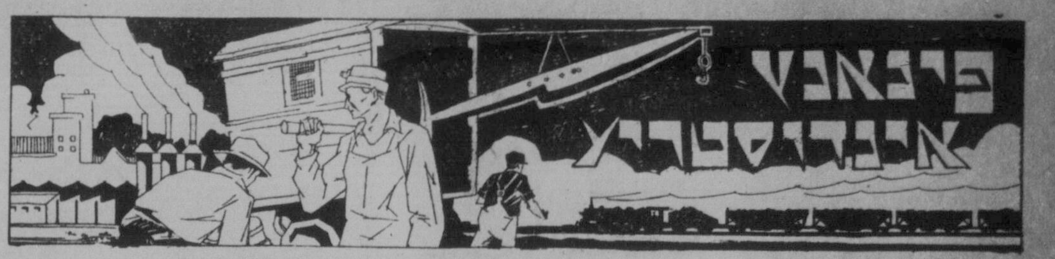

דייטשע קאפיטאליסטן ווילן בענעפיטירן פון סאוועטישן האנדל אויפ'ן חשבון פון אמעריקע און קאנאדע

בערלין. — זיבעצן אנפירנדע דייטשע פאבריקאנטן האבן זיך לעצטנס צוריקגע־קערט קיין בערלין נאך זייער געמיינזאמען באזוך אין מאסקווע און לענינגראד, וואו זיי זיינען געווען די געסט פון דער סאוועט רעגירונג.

באלד נאכ'ן אנקומען פון די אינדוס־טריאליסטן קיין בערלין, האט זייער פירער, דער געהיימראט פעטער קלעקנער, א שטאל מאגנאט, וואס באטייליקט זיך אין פער־ציק פארשיידענע אקציאנס געזעלשאפטן, באזוכט דעם קאנצלער דר. ברונינג, מיט וועלכן ער האט געהאט א לאנגן געשפרעך וועגן די רעזולטאטן פון דער רייזע. אינם דאזיקן געשפרעך איז ארומגערעדט געווא־רען א פלאן, אז די דייטשע רעגירונג זאל פארגרעסערן די סומע פון גאראנטיעס, וועלכע זי גיט דייטשע פירמעס אויף זיי־ער קרעדיט צו רוסלאנד. אינ'ם איצטיקן מאמענט באטרעפן די דאזיקע גאראנטיעס די אלגעמיינע סומע פון 75 מיליאן דאלאר.

אין א סטייטמענט פון מר. קלעקנער, וואס איז ארויסגעגעבן געווארן אין נאמען פון אלע זיבעצן אינדוסטריאליסטן, ווערט געזאגט, אז זיי אלע זיינען מיט דער זעל־בער מיינונג וועגן רוסלאנד. זיי האלטן, אז די נייע רוסישע באשטעלונגען, וועלכע דייטשלאנד קאן איצט דערווארטן, וואלטן געגעבן דער דייטשער אינדוסטריע די מעגלאכקייט צו באשעפטיקן א היבשן טייל פון אירע ארבעטסלאזע.

דעם גרעסטן טייל פון די דאזיקע בא־שטעלונגען פלעגט די סאוועט רעגירונג ביז אהער פארטיילן אין אנדערע לענדער אנ־שליסנדיק אמעריקע און קאנאדע. אינ'ם איצטיקן מאמענט איז מען אבער אין מאס־קווע שטארק אנגעצויגן אויף אמעריקע פאר דער אונטערזוכונג פון דער שיף־קא־מיסיע און פארן ארדער פון טרעזשורי וועגן "עמבארגא" אויף האלץ, ווי אויך אויף קאנאדע פאר דער "עמבארגא" אויף אלע סחורות. מען טראגט זיך דעריבער דארט מיט דעם געדאנק צו ליקווידירן דעם האנדל מיט אמעריקע. מען פלעגט דארט אויסשרייבן פון אמעריקע בלויז טייל־לען פון אזעלכע מאשינען, וועלכע ארבעטן שוין איצט אין רוסלאנד, און אלע נייע מא־שינען און אינסטאלאציעס באשטעלן אין דייטשלאנד.

די "דזשארדזשיק", די ווהייט סטאר מאטאר שיף — דאס לעצטע ווארט פון טעכניק

פון די שיף הויפן פון הארלאנד און וואלף בעלפאסט, מעלדעט מען, אז די נייע שיף "דזשארדזשיק" וואס ווערט איצט געבויט פון דער "ווהייט סטאר" שיף ליניע גייט אן זייער דערפאלגרייך.

די "דזשארדזשיק" וועט זיין א גוט צו־געפאסטע שותפ'טע צו דער שיף "בריטא־ניק", די גרעסטע אין דער וועלט, וועלכע האט אנגעפאנגען צו שווימען לעצטן יאר און האט זיך איבערצייגט צו ווערן זייער פאפולער אין דער באדינונג צווישן לי־ווערפול—קווינסטאן—ניו־יארק.

פון יולי 1930 ביז'ן סוף יאר האט די "בריטאניק" געפירט איבער אכט טויזנט פאסאזשירן און זי איז פולשטענדיק נאכ־געקומען אלע דערווארטונגען פון דעם ריי־זענדן עולם.

די "דזשארדזשיק" וועט זיין 680 פוס לאנג, 82 פוס די ברייט, 43 פוס און 9 אינטשעס טיף און וועט וועגן איבער זיבן און צוואנציק טויזנט גראס טאן. די שיף וועט האבן פלאץ פאר טויזנט און פינף הונדערט פאסאזשירן גלייך פארטיילט צווישן קעבין, טוריסטן קעבין און דריטן קעבין, און אזוי ווי די "בריטאניק" וועט זי זיין געבויט אויף א העכסט לוקסוס רייכן אופן פאר די סארט רייזעס.

די דזשארדזשיק וועט זיין אויסגעשטא־טעט מיט צוויי צילינדער, דאבל־עקטינג, פיר סייקל מאטאר אינדזשינס פון האר־לאנד "בי" טייפ און "דאבליו" טייפ און מיט אנדערע אויסשטאטונגען פון דער נייסטער דערפונענער טעכניק און וויסנ־שאפט.

די "דזשארדזשיק" טראגט דעם נאמען פון קעניג דזשארדזש דער פינפטער, פון גרויס בריטאניע און אירלאנד און עמפע־ראר פון אינדיע.

האט איר טראבל מיט אייערע טייערס?
טעלעפאנירט צו מיר
מיין פילינג סטיישאן איז אויף
קארנער סאלטער און דאפרין
און מיר גיבן די בעסטע סערוויס אין שטאט. מיר וועלן נעמען אייער קאר און ברייגנען זי צוריק אין בעסטן ארדער, און אונזער סערוויס איז פריי.
ווי אימער וועל איך אייך געבן מיין פערזענלאכע אטענשאן
GRAND SERVICE STATION
מאיר זיפורסקי,
אייגנטימער
PHONE 54 574

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס,
פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג
טעלעפאן 26 892

די אינטערנעשאנאל
סיקס-ספיד ספעשל
מיט
זעקס ספיד פאראויס — צוויי ריווארס
בארים פאר אלע לאודס
שטארקער, רוישלאזער אינדזשין
געפרעסטע, שטאלענע טשעסיס
לאנגע, אלאי־שטאלענע ספרינגס
פיר-רעדער ברייקס

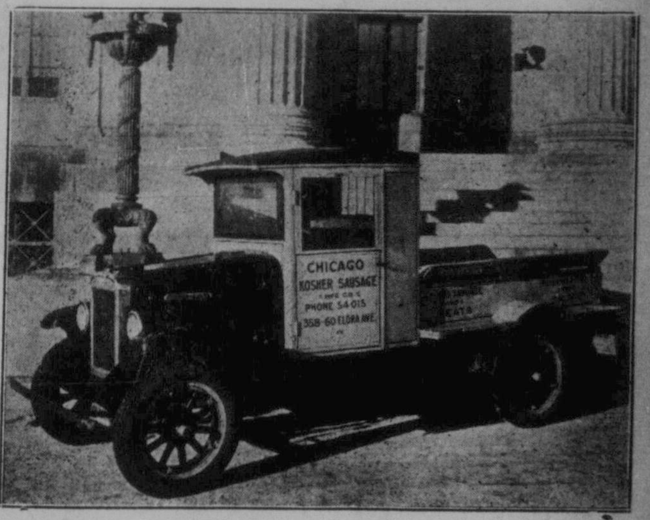

מר. אווערבאך, פון שיקאגא כשר סאסעדזש, האט געקויפט דעם דאזיקן טראק דעם 5טן מאי, 1928.

דער דאזיקער אינטערנעשאנאל טראק ווערט זינט יענער צייט גענוצט טעגלאך אין דער ארבעט, און גיט וואונדער־בארע פערפארמענס.

מר. אווערבאך איז געווען אזוי גוט צופרידן אז ער באזיצט איצט צוויי אינטערנעשאנאל טראקס.

מיר האבן א טראק צוצופאסן אייערע ביזנעס. לאזט אונז דעמאנסטרירן פאר אייך

The International Harvester Co. of Canada Limited

פעקטארי ברענטשעס אין

BRANDON, MAN.	LETHBRIDGE, ALTA.	VANCOUVER, B. C.
CALGARY, ALTA.	REGINA, SASK.	WEYBURN, SASK.
EDMONTON, ALTA.	SASKATOON, SASK.	YORKTON, SASK.
N. BATTLEFORD, SASK.	SWIFT CURRENT, SASK.	WINNIPEG, MAN.

אינטערעסאנטער איבערזיכט אין אינדוסטריע און האנדל

ניו־יארק. — אן אינטערעסאנטער אי־בערזיכט וואס רעפלעקטירט אויף דער טענדענץ פון די פארשיידענע ליינס אינ־דוסטריע און האנדל פון דער סטאנדארד סטאטיסטיק קא., פון ניו־יארק, איז דא פארעפנטלאכט געווארן.

אגריקולטורעלע מאשינעריע: מען דער־ווארטעט קלענערע איינקונפטן אין דעם ערשטן האלבן יאר, לגבי פאר א יארן.

בוי־טעטיקייט: —רעזידענץ הייזער בוי־ען זיך נישקשה, אבער די קאנסטרוקציע פון אינדוסטריעלע און קאמערציעלע פלענטס איז באשרענקט.

קופער: — ניט קוקנדיק וואס דער פארלאנג האט זיך אביסל פארבעסערט, פונדעסטוועגן קאן מען אנהאלטן די איצ־טיקע פרייזן בלויז אויפ'ן באזיס פון בא־שרענקטער פראדוקציע.

פארם פראדוקטן: — די פארדינסטן פון די פארמערס וועלן זיין קליין א גאנצן יאר.

הויז זאכן: — נאר דאן ווען די אר־בעטסלאזיקייט וועט זיך אפשוואכן קאן מען דערווארטן אן אויפלעבונג אין דער דאזיקער ליין.

אייזנבאנען: — ס'איז ניט צו דערווא־רטען, אז די גראס איינגאמע אין דעם ער־שטען האלבן יאר זאלן זיין גינסטיק לגבי פאראיארן.

ריטעיל טרעיד: — ס'איז געווארן אביסל לעבעדיקער לעצטנס.

— שטאל: — מען דערווארטעט א שטופענווייזע פארבעסערונג.

די הוצאה אויף שפייז פאר א פא־מיליע פון פינף

(לויט'ן אמעריקאנער חשבון)

ניו־יארק. — איצט אין דער צייט פון ארבעטסלאזיקייט, זיינען פיל מענשן גע־צוואונגען צו לעבן זייער עקאנאמיש און אויסגערעכנט. אין פיל פאלן איז פשוט קיין אנדער ברירה ניטא. עס שטעלט זיך אפט די פראגע וואס עס דארף קאסטן צו שפייזן א פאמיליע, דאס הייסט, צו שפייזן זי אזוי עקאנאמיש ווי מעגלאך׳ אבער ניט שטעלן אין געפאר זייער געזונט.

אפילו ווען א באלעבאסטע זשאלעוועט אויסצוגעבן אן איבעריקע פעני, אין דער צייט ווען דער מאן איז אן ארבעט, מוז זי אויך פארשטיין אז ווען די קינדער, צום ביישפיל, זאלן ניט קריגן גענוג נאר־האפטע שפייז, וועט דאס זיין זייער שלעכ־טע עקאנאמיע.

מיט'ן צוועק צו ראטן באלעבאסטעס ווי אזוי צו ספענדן דאס ביסל געלט אויפ'ן סאמע עקאנאמישסטן שטייגער און אין דער זעלבער צייט ניט נעמען קיין טשענס מיט'ן געזונט, האט די רעגירונגס ביורא ביים דעפארטמענט אף אגריקאלטשור אין וואשינגטאן, אויסגעארבעט א בודזשעט, אן עקאנאמישע שפארזאמע רעכענונג פאר א דורכשניטלאכער פאמיליע׳ דעם מינימום וואס דארף אויסגעגעבן ווערן פאר שפייז ארטיקלען. פרייזן פאר עסנווארג זיינען נאטירלאך ניט אומעום גלייך, אומשטענדן זיינען אנדערש אין פארשיידענע געגנטן און עס איז אויך פאראן א געוויסער אונ־טערשייד צווישן רייכערע און ארימערע געגנטן פון א שטאט. נאר דא רעדט זיך וועגן דורכשניטלאכע פרייזן און וועגן קראמען, וואו מען רעכנט ניט איבער.

פון דעם חשבון ווייזט זיך ארויס, אז מען קאן א פאמייליע פון פינף, וועלכע באשטייט פון צוויי דערוואקסענע וואס טוען ארבעט, פון א אינגל אין עלטער פון 10 ביז 15 יאר, א מיידל פון פיר ביז אכט יאר און נאך א קינד אונטער דריי יאר׳ — אז מען קאן אזא פאמיליע פון פינף נפשות שפייזן פאר ווייניקער פון אכט דאלאר פער וואך.

לויט דעם דאזיקן בודזשעט קומט אויס, אז פאר סיריעלס דארף אוועקגיין $1.32 א וואך. דהיינו: ניין פונטיקע ברויט — לעבלאך צו זיבן סענט א ברויט אין 63 סענט, פיר פונט גאנצע ווייצ'נע מעל פאר 40 סענט. איין פונט רייז פאר פינף סענט, דריי פונט קארנמעל פאר ניין סענט, צוויי פונט גריץ פאר זעקס סענט און א פונט אוטס (האבער) פאר ניין סענט.

די הוצאה פאר מילך איז ווי פאלגט: $1.50 פאר 18 פיינטס מילך און דריי גרויסע קענס געקענטע מילך פאר א קווא־דער.

פלייש, אייער, קעז און א. וו. דארף בא־טרעפן $1.14 לויט דעם בודזשעט. דעריין גייט אריין דריי פונט ביליקע פלייש, איין פונט קעז פאר 32 סענט, איין טוץ אייער פאר 33 סענט און א. וו.

פאר פעטס איז דער סך הכל 54 סענט א וואך. פרוכט און וועדזשעטייבלס בא־טרעפן $2.10 א וואך. דאס נעמט אריין זיבן פונט געוויינלאכע ווייסע קארטאפל, פאר 18 סענט, זיבן פונט זיסע פאטייטאס פאר 33 סענט, דריי קענס טאמייטאס, פאר 45 סענט׳ און א פונט טרוקענע בעב־לאך, דריי פונט וועדזשעטייבלס, ווי למשל ספינאטש, 27 סענט, פינף פונט בוריקעס־מערן און א. וו. פאר 26 סענט, פיר פונט עפל פאר א קוואדער, א דאזן אראנזשעס פאר א קוואדער און א פונט פלוימען פאר זעקס סענט.

דאס אלץ באטרעפט $7.30 א וואך. אכט דאלאר א וואך, קומט אויס, דארף אלץ דעקן.

נאטירלאך, אז די דערמאנטע שפייזן שטימען ניט אינגאנצן מיט די געוואוינ־הייטן פון אידישן לעבן. דער אונטערשייד איז אבער צו גרויס. די רעגירונג עצה'ט אויך צו פארגרעסערן די מאס מילך און פון טאמייטאס אין דער דערמאנטער דיע־טע, ווייל דאס זיינען די ביליקסטע וואס מען קאן קריגן פאר'ן געלט, באטראכטנ־דיק די ווערדע פון די שפייזן פאר'ן גע־זונט. דאס אויבנדערמאנטע איז אויך נאר דער מינימום שפייז אין וועלכער מיר נוי־טיקן זיך׳ ,עס זאל ניט אנשטיין א געפאר פאר אונזער געזונט.

CHESTERFIELD HOUSE
פאר טשעסטערפילד און טשערס צו נידעריקע פרייזן
סליפ קאווערס ריפערס און איבערציאונגען אויך גענומען פון עקספערטן
639 PORTAGE AVE.
2 טירן איסט פון שערברוק סטריט
דזשארדזש האר, אייגנטימער
טעלעפאן 33 362

פיינט אייער הויז איצט
שיין, גוט און ביליק
ראיעלע ארבעט און צופרידנהייט
MAX GORDON
484 FLORA AVE.

24 אמעריקאנער קארפארײשאנס פארמאגן 43 ביליאן דאלאר

ניו־יארק.— ארום איין זיבעטל חלק פונם גאנצן נאציאנאלן פארמעגן פון אמע־ריקע ליגט אין די הענט פון 24 ריזיקע קארפאריישאנס, וועלכע פארמאגן צוזאמען א טאטאל אסעטס פון 43 ביליאן דאלאר.

דער בעל טעלעפאן סיסטעם, מיט א טא־טאל אסעטס פון איבער 5 ביליאן דאלאר פארנעמט דעם ערשטן פלאץ אויף דעם ליסט פון די דאזיקע 24 קארפאריישאנס וועלכע שליסן איין 7 אייזנבאנען, 5 בענק, 5 פאבליק יוטיליטיס, 4 אינשורענס קאמ־פאניס און 3 אינדוסטריעלע פלענטס.

יעדע איינע פון די דאזיקע קארפארײ־שאנס באזיצט אסעטס פון איבער א בי־ליאן דאלאר.

די צווייטע נאך בעל טעלעפאן איז די מעטראפאליטאן לייף אינשורענס קא., מיט א טאטאל אסעטס פון $3,010,560,051.

נאכהער קומט די טשייס נעשאנאל באנק מיט א טאטאל אסעטס פון $2,697,328,855; יונייטעד סטיל קארפאריישאן פאלגט נאך מיט א טאטאל אסעטס פון $2,286,183,685.

סאוטערן פאסיפיק האט א טאטאל אסעטס פון $2,297,770,543; פרודענשעל אינשורענס קא. פאלגט נאך מיט א טא־טאל אסעטס פון $2,266,768,637 און די פענסילווייניא אייזנבאנען — $2,078,388,384.

אנדערע קאמפאניעס אויף דעם דאזיקן ביליאן דאלאר ליסט זיינען:

גאראנטי טראסט קא., נאשיאנאל סיטי באנק פון ניו־יארק, נימו יארק סענטראל אייזנבאן; סטאנדארד אויל קא. אף ניו דזשערזי; ניו־יארק לייף אינשורענס קא.; קענעדיען פאסיפיק אייזנבאן; דזשענעראל מאטארס קארפאריישאן; עטשיסאן טאפעקא; קאנטינענטאל אילינאי באנק ענד טראסט קא.; יונייטעד סטייטס [illegible] קארפאריישאן; יוניאן פאסיפיק אייזנבאן; עקוויטייבעל לייף אינשורענס קא.; טראנס אמעריקע קארפאריישאן; קאנסאלידיטעד געז קאמפאני אוו ניו־יארק; אמעריקאן ענד פארייגן קארפאריישאן; באלטימאר ענד אהיא אייזנבאן און סיטיס סערוויס קא.

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפינג סערוויס
ס. א. פארטנאל
— מיט —
דזשא. לוס און קאמפאני
Chartered Accountants, Auditors
202 פאריז בילדינג, טעלעפאן 21 746
רעזידענס טעל. 24 524

פאר דער קיך — פאר'ן טיש

נייע פסח'דיקע כלים

גאלוואנייזד פעילס — 19c

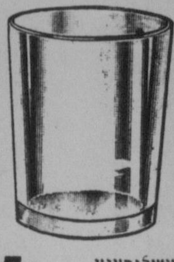
געשליפענע טיי גלעזער — 5c

מיר האבן צוגעגרייט פאר אייך, ווי אלע יאר, א גרויסן און שיינעם אויסוואל פון אלער־ליי כלים לכבוד פסח, סיי פאר דעם טיש און סיי פאר דער קיך. מיר זיינען זיכער, אז ווען איר וועט אפילו ארומגיין פון עק צו עק, איבער גאנץ וויניפעג, וועט איר ניט געפינען קיין שענערן, גרעסערן און מער צוגעפאסטן אויסוואל ווי אין אונזער סטאר. נאך מער, מיר זיינען איבערצייגט, אז אונזערע פרייזן זיינען ביליקער ווי אנדערשוואו.

קומט און געפינט אויס פאר זיך זעלבסט

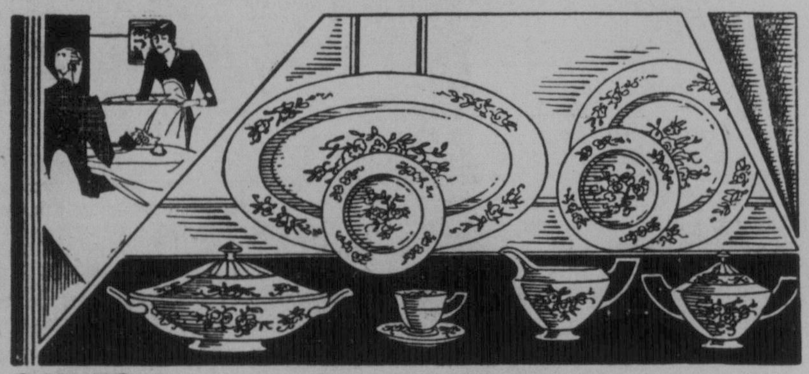
$17.50 — דינער סעטס פון 96 שטיק. רעגולאר $35.00, סייל פרייז

טשייניקעס
ענעמל טשייניקעס
49c, 98c
און העכער

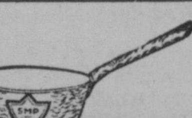
פענדלאך
10c און 15c

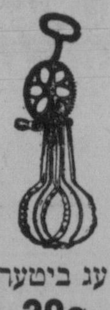
עג ביטער
20c

פריי פאנען 2 פאר — 25c

פלייש מאשינקעס
85c

פרוכט און טיי סאר סערס. רעג. 15 סענט, איצט בלויז — 5c

קיילאכדיקע ריר אייזנס — 5c

הילצערנע מולטערלאך
50c
האק מעסערס 15c צו 20c
ענעמל קאך לעפל ווייסע ספעשל צו 10c און 15c
גלאזווארג
א שיינער ווייך אדער משקה סעטס — 75c
טיי זייערלאך יעדער — 5c
הילצערנע לעפל יעדער — 10c

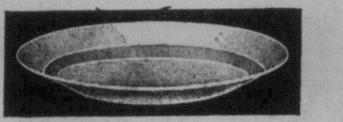
פלאכע טעלער, פון 7c און העכער
סופ טעלער, רעגולאר ביז 35 סענט, צו 15c

ענעמל און אלומינום פענדלאך
25, 40 און 50c
און העכער

טיי סעטס

$1.49 — טיי סעטס פון 21 שטיק, רעגולאר $2.75, פאר

בעזימער
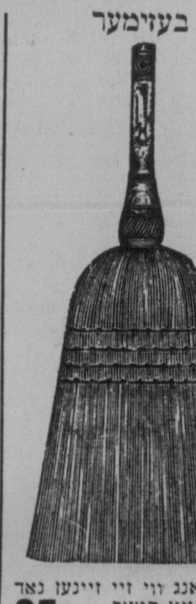
אזוי לאנג ווי זיי זיינען נאך פאראן אין סטאק, סייל פרייז — 25c

קייק ביטער

5c

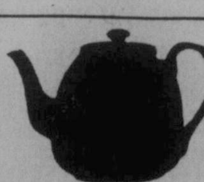
טיי טשייניקלאך צו — 15c

קאפס און סאוסערס, רעגולאר 35 סענט פאר — 15c

TADMAN HARDWARE CO. LTD.
Phone 51-167 — 866 Main Street
מיר דעליווערן אין אלע טיילן פון שטאט

אַט איז אַ צימער וואָס צאָלט פאַר זיך רענט

...געווען א צייט ווען דאס איז קיין צימער ניט געווען. דאס איז געווען ניט מער ווי א נוצלאזער פלאץ אונטער'ן דאך. שפעטער האבן מיר זיך דערוואוסט ווי גרינג עס איז צו אויסנוצן דאס פלאץ מיט ט ע ן/ט ע ס ט און מיר האבן עס פארוואנדלט אין א פארוויילונגס צימער.

אבער די גרויסע איבערראשונג איז געקומען ערשט נאכדעם. ווען מיר האבן איבערגעבויט דאס צימער מיט ט ע ן/ט ע ס ט האבן מיר אויך אריינגעשאטן אינסולייטשאן צווישן דעם דאך און דעם איבעריקן טייל פון דער הויז. די היץ איז ניט מער ארויסגערונען. דאס הויז איז

מיט אמאל געווארן מער באקוועם און דער קוילן ביל איז געווארן ווייניקער.

איצט, דאס וואס מיר שפארן יעדעס יאר אין קוילן, באטרעפט א שיינע פאר דאלאר ווי אן איינקונפט פונ'ם צימער און אין דער זעלבער צייט נוצן מיר אויך דעם צימער.

מיר האבן געקאפט צוויי פויגלען מיט איין שאס . . . מיר האבן צוגעקראגן נאך א צימער און מיר האבן פארקלענערט די אויסגאבן פון באהייצונג אויף כמעט א דריטל. ניט אזוי שלעכט פאר ט ע ן/ט ע ס ט.

INSIST ON TEN-TEST INSULATING BUILDING BOARD ACCEPT NO SUBSTITUTE

פאר פולע איינצעלהייטן, אפשאצונגען און א. וו., רופט אפ

WESTERN DISTRIBUTORS

The T. R. Dunn Lumber Company Ltd.

WINNIPEG, MAN.

TELEPHONE 26 097

פארקויפט ביי אלע גוטע לאמבער דילערס

"דארע" מוטער פון 8 קינדער געווינט 10 פונט אין 4 וואכן

מאן זשאלי, פ.ק.—"בין געוועזן דאר, שוואך, אפגעצערט, אכטונג געגעבן אויף 8 קינדער". זאגט מרס. עלאי גאניאן, דזשוניאר. "האב פרובירט אייראנייזד איסט. געוואונען 10 פונט איז 4 וואכן. פרישע כוחות".

זייט ניט "דאר", שוואך, נערוועז. נייע אייראנייזד איסט גיט צו 5 ביז 15 פונט אין דריי וואכן. העסלאכע איינגעפאלענע ערטער פילן זיך אויס. ביינערדיקע גלידער רונדיקן זיך אויס.

פלעקן פון הויט פארשווינדן, נערוועזיטעט, פארשטאפונג, אומפארדייאונג, פארשווינדן איבער נאכט. נייע ענערגיע ערשטן טאג. רייכע רויטע בלוטן.

אייראנייזד איסט איז צוויי גרויסע טאניקס אין איינעם — וואג בויענדע ברויער'ס איסט (הייוון) און קרעפטיקע בלוט־געבנדע אייזן. פיל מאל שטארקער ווי ניט מעדיצינישע הייוון, רעזולטאטן אין האלב צייט.

הויבט איצט אן געווינען געוויכט, געזונט, פארמיידט געפאר פון ערנסטע קראנקהייטן. נעמט די דאזיקע אנגענעמע טאבלעטס. קיין הייוונדיקער טעם, קיין גאז. אויב ניט צופרידן מיט די שנעלע רעזולטאטן, וועט איר קריגן אייער געלט צוריק פון מאנופעקטשורער. קריגט היינט אייראנייזד איסט פון אייער דראגיסט. פילט גוט מארגן. נאך וואג שנעל.

טעאטער און קינא

באַנטי שלעפּט די שטריקלאך אין פלעיהאוז

די גרעסטע און שפאסיקסטע פון אלע סקאטישע קאמעדיעס וועט געשפילט ווערן פאר א וואך צייט, אנפאנגענדיק מאנטאג דעם 30טן מארט אין פלעיהאוז טעאטער.

גרעהעם פאקעט פרעזענטירט די בארימטע מאריגאלד קאמפאני מיט דזשין קלאיד און סאפי סטיוארט אין "באנטי שלעפט די שטריקלאך".

א סך געלט און צייט איז אוועקגעגעבן געווארן און א סך מוחות האבן געארבעט צו מאכן די דאזיקע פארשטעלונג פאר א גרויסן דערפאלג און — עס איז געלונגען. "באנטי" איז א קאסטיום פארשטעלונג און דער שפאס און די אמוזירונג פון דער קאמעדיע איז אזוי שפאסיק היינט ווי עס איז געווען ווען עס איז צום ערשטן מאל געשפילט געווארן אין לאנדאן פאר דער מלחמה דאס איז א פארשטעלונג וואס איר וועט וועלן זען ווידער אמאל און נאך אמאל. זעט עס קומענדיקע וואך אין פלעיהאוז טעאטער געשפילט פון אן ערשט קלאסיקער קאמפאני. די דאזיקע קאמעדיע וועט אויך געשפילט ווערן מיטוואך און שבת מאטינע.

—(:־:)—

אין פּעלעס טעאטער

היינט און מארגן ווערט געוויזן "דעריליקט", איינע פון די שפאנענדסטע בילדער "טרילס" און ראמאנס מיט דזש. בענקראפט אין דער הויפט ראל. אויך ווערט געוויזן זייער אן אמוזירנדיקע קאמעדיע, סעריאל, קארטון און פיטשורעטס.

קומענדיקע וואך, מאנטאג און דינסטאג וועט געוויזן ווערן דאס זייער אינטערעסאנטע בילד "וווהייט העל אף פידזבאל" א בילד וואס איר וועט שטענדיק געדיינקען, אויך וועט געוויזן ווערן א פיינע קאמעדיע, נייעס און פיטשורעטס.

מיטוואך און דאנערשטאג וועט געוויזן ווערן דאס בארימטע בילד "פיינטעד פייסעס" (געפארבטע פנים'ער). דאס איז א דראמאטישע געשיכטע פון א קלאונס ליבע און זיין נקמה. אויך וועט געוויזן ווערן א קאמעדיע, נייעס און קורצע אינטערעסאנטע בילדער.

איבערראכטאג פרייטאג, דעם 3טן אפריל וועט דער טעאטער זיין אפן פון 12.30 בייטאג.

אינגיכן וועט אין פּעלעס טעאטער געוויזן ווערן דאס בארימטע בילד "רעזורעקשאן".

—(::)—

אין רידזשענט טעאטער

אנפאנגענדיק היינט וועט אין רידזשענט טעאטער געוויזן ווערן דאס בארימטע בילד "מאראקא", מיט דער בארימטער אייראפייאישער מאווי אקטריסע מארעלין דייטריטש אין דער הויפט ראל, צוזאמען מיט גערי קופער און אדאלף מענדזשאו.

קופער, אין דער ראל פון א סאלדאט אין אן אויסלענדישן לעגיאן אין פראנקרייך, און מענדזשאו, ליבן זיך ביידע אין מיס דייטריטש און זי האט דעם אויסוואל "מאראקא" איז אן העכסט שפאנענד בילד וואס האט אויסגענומען ביי אלע מאווי ליבהאבער. דאס איז די גרעסטע ליבעס דראמע פון דער ריידנדיקער סקרין. זעט דאס באלד אין רידזשענט טעאטער. איר וועט דאס בילד געדיינקען פאר א לאנגער צייט און איר וועט זיך זייער אמוזירן. אויסער "מאראקא" וועט אויך געוויזן ווערן א שיינע קאמעדיע און אנד.

די פאמיליע אין דער היים

וואס טוט זיך אין קליניק

איינינקע סאסייטיס האבן לעצטנס אריינגעשיקט זייערע ביישטייערונגען פארן מאונט כרמל קליניק, איינשליסנדיק צוויי־שען זיי זיינען געווען די היברו סיק בענעפיט הונדערט, בני עזרא פופציק דאלאר (קיי'ס קאמפיין) פראפאיסקער סאסייטי פופצן דאלאר (באראדיצקי קאמפיין) גירלס אקזילערי צוואנציק דאלאר. אויך זיינען צוגעשטאנען צום קליניק די פאלגנדע ארגאניזאציעס:

ליבערטי פרי לאאן, דעלעגאטן: ב. קראיטבערג, א. קאפמאן; ניקאלאיעווער הילפס פאראיין, דעלעגאטן: ל. זענטנער, א. מיינער; אינדעפענדענט ליג, דעלעגאטן: ב. שעפשעלעוויטש, ד. שפינעל.

* * *

די ליידיס אקזילערי האט באשלאסן צו באטייליקן זיך אין דעם קומענדיקן "בייבי קאנטעסט" וואס דער קליניק האט לעצטנס אונטערגענומען צוזאמען מיט ר. קאהען אלס פארשלאגער פון דעם געדאנק. פרייזעס וועלן ארויסגעגעבן ווערן צו די געזונטסטע קינדער וואס וועלן אונטערזוכט ווערן פון א סטעף דאקטוירים. די עלטער פון די קינדער איז באגרעניצט פון זעקס חדשים ביז צוויי יאר אלט. און אפליקאציעס פון קאנדידאטן דארף באגלייט ווערן מיט אן איינצאל פון $1.25 פאר יעדעס קינד. צו באקומען אין אפיס פון קליניק אדער ביי אלע מיטגלידער פון בארד.

* * *

דער פסוק פון "שלוחי מצוה אינה ניזקין" איז נישט מקוים געווארן. די אלטע איבערגעגעבענע און געטרייע מיטארבעטערן פון קליניק מרס. פ. באומאן האט ארויסגייענדיק פון א מיטינג אין קליניק זיך אויסגעגליטשט, אומגעפאלן, און זיך, צום גרויסן באדויערן פון אלע אנוועזנדע צעבראכן א פוס. עס איז דער ווונש פון אלע מיטגלידער פון קליניק צו זען מרס. באומאן אינגיכן געזונט און צוריק אויף איר פאסטן אין קליניק, ביישטייערנדיק איר טייל ארבעט ווי ביז איצט.

* * *

אויסהערנדיק דעם באריכט פון פארזיצענדן פון קליניק מעדיקאל סטעף דר. קאברינסקי וועגן דער ארבעט פון מעדיקאל סטעף, האט די בארד באשלאסן אויסצודריקן א דאנק צו די דאקטוירים וואס ארבעטן אזוי אומדערמידלאך צו העלפן אלע קראנקע אין קליניק וואס קומען נאך הילף.

* * *

אויף דעם לעצטן מיטינג פון דער עקזעקוטיווע איז אויך דורכגעפירט געווארן א טרויער רעזאלוציע פון מיטגעפיל צו מרס. ראזנבלאט, מיטגליד פון בארד, צו דעם גרויסן פארלוסט וואס זי און איר משפחה האבן געליטן דורך דעם טויט פון איר מאן מר. ראזנבלאט ע"ה. זאלן זיי שוין פון קיין צער און עגמת נפש מער ניט וויסן.

שבת פ' ויקרא, איז אין אשכנזי שול פארגעקומען די בר־מצוה פון מרס. וויסמאנ'ס זון, א פלימעניק פון מר. און מרס. בלים. דער פרעזידענט מר. מ. דארפמאן און דער וויצע־פרעזידענט, יצחק אייזנבערג, האבן פארבעטן מר. בלים ק"ה"ת מכבד זיין די געסט מיט עליות. דער בר־מצוה האט געזאגט די הפטורה און האט געהאלטן א דרשה פארן עולם. א באדייטענדע סומע איז מנדר געווארן פאר דער שול. די פאלגנדע געסט זיינען אנוועזנד געווען: מר. און מרס. בלים, מר. קאהען, די ברידער קאהען, פון דער פירמע בלים און קאהען קא.; די ברידער דיימאנד און מר. פעק. נאכ'ן דאווענען האט מר. בלים פארבעטן דעם עולם צו קידוש וואס איז געווען צוגעגרייט אין שול.

* * *

מען מעלדעט פון עדמאנטאן —

אז די עדמאנטאן טשאפטער הדסה וועט אפהאלטן א סילווער טיי, דעם 6טן אפריל, אין דער היים פון מרס. וו. דיימאנד 9924, הונדערט און זיבעטע סטריט און, אז די עדמאנטאן טשאפטער הדסה האט זיך ניט פארפליכטעט צו געבן $25.00 ביי דער פארזאמלונג מיט חנה טשיזשיק, ווי עס איז געווען געמאלדן.

* * *

אפגעפארן קיין וואנקאווער

דזשא פרידמאן איז אפגעפארן קיין וואנקאווער דינסטאג, 11 אזייגער ביינאכט מיט דער סי. פי. אר.

ער בעט אונז איבערגעבן א הארציקן זייגעזונט צו אלע זיינע פריינט און באקאנטע.

* * *

פייערן היינט פאריזער קאמונע

היינט, 9 אזייגער אין אוונט, וועט דער אידישער ארבעטער קולטור צענטער פייערן די פאריזער קאמונע. א מוזיקאלישע פראגראם וועט דורכגעפירט ווערן מיט דעם אנטייל פון דעם אוקראינער מאנדאלין ארקעסטער און א צאל אנדערע פארשיידענע נומערן.

די פייערונג וועט פארקומען אין פרייהייט טעמפל און דער א. ק. צ. לאדט איין אלעמען צו קומען.

* * *

א שיינע סורפריז פארטיע איז געגעבן געווארן דעם 6טן מארט, אין 286 פריטשארד עווע., פון מר. און מרס. ס. נעמטשאנאק און מר. און מרס. ס. ראבקין לכבוד מר. און מרס. א. ראבקין פון 390 מעגנוס עווע., צו זייער 16 יאריקער חתונה יובילעי. די סורפריזטע זיינען פרעזענטירט געווארן מיט זייער שיינע און ווערטפולע מתנות. מיט זייער שיינער מוזיק, געזאנג און טענץ האט דער עולם פארבראכט ביז שפעט אין דער נאכט. די אנוועזנדע זיינען געווען: מר. און מרס. א ראבקין, פרומע, לואי און פרידא ראבקין, מר. און מרס. נימטשאנאק, לואי, דזשעק און פרידא נימטשאנאק, מר. און מרס. ס. ראבקין, פעני און לואי ראבקין, מר. אב. גימלשטיין, מר. און מרס. י. דיקסאן, מר. און מרס. מ. ניידיטש, מר. און מרס. מ. גארבאוויצקי, פרידא גארבאוויצקי, מר. און מרס. באראניצקי, מר. און מרס. ה. שורוועל, קלארא און רחל שורוועל, מרס. ב. סאבלעט, מרס. ח. טאמסאן, מיס דארא טאמסאן, מיס מיני גערמאן, מיס שרה דווארטשיק, מיס שרה אבראמסקי, מר. דזשא טאמסאן, מר. בעני טאמסאן, מר. ס. זלאטניקאוו, מר. עליק דווארטשיק און מר. מאיר סילווער.

—(::)—

לאנסער, סאסק.

ווערטער רעדאקטאר:

ביטע צעטיילט די 10 דאלאר ווי פאלגט: 5 דאלאר פאר מעות חטים; $2.50 — בית יתומים און $2.50 פאר'ן מושב זקנים.

מיט אכטונג,

מרס. ז. בעלאס.

מיר פאָטאָגראַפירן אלצדינג און איבעראל

חתונה און פאמיליע גרופעס
זעט די אנפירנדע נארט ענד סטודיא
SHAPIRA'S
228 SELKIRK AVE.
Cor. Main St. PHONE 53 641

יונגע פיאניסטן גוט אויפגענומען פון גרויסן עולם ביי איר קאנצערט אין מוס דזשא

סארא באקון

מיס סארא באקון, פיאניסטן, טאכטער פון מר. און מרס. באקון פון מוס דזשא, סאסקאטשעוואן, (א פלימעניצע צו מר. און מרס. טש. טעדמאן, פון טעדמאן הארדווער קאמפאני, לימיטעד, וויניפעג) האט לעצטנס געגעבן זייער א דערפאלגרייכן רעסייטל אין מוס דזשא, אין דעם אודיטאריום פון סט. ענדריו'ס יונייטעד טשוירטש.

ארום אכט הונדערט מענשן זיינען געקומען הערן דעם קאנצערט פון דער יונגער פיאניסטן. דער קאנצערט איז אראנזשירט געווארן פון א ספעציעלן בירגער קאמיטעט אין וועלכן אלע "סערוויס קלובן" זיינען געווען פארטראטן, דער פרויען מוזיקאלישער קלוב, דער פרויען קאנאדער קלוב און

דער קוואטא קלוב פון מוס דזשא, מיט דר. וואוואן אי. בלעק, אלס פארזיצער.

דער רעסייטל איז געגעבן געווארן מיטן צוועק צו שאפן די נויטיקע סומע געלט צו דערמעגלאכן מיס באקון, אז זי זאל קאנען ווייטער שטודירן, איצט אין דער קעניגלאכער מוזיקאלישער אקאדעמיע, לאנדאן, ענגלאנד, מיס באקון, האט לעצטן אקטאבער מאנאט געוואונען די איינציקע סטיפענדיע (סקאלארשיפ) פון דער דאזיקער אקאדעמיע, וואו זי וועט קאנען זיך פארפולקאמענען אי איר פיאנא שטודיום און קומענדיקן סעפטעמבער מאנאט וועט זי אוועקפארן קיין לאנדאן צו שטודירן אין דער אקאדעמיע.

מיס באקון האט געשפילט צו איר רעסייטל מוזיק פון בראהמס, שומאן, שאפען, מוסארגסקי, פאלמגרין, גוסענ'ס און א צאל אנדערע קאמפאזיטארס.

די ציימונגען פון מוס דזשא לויבן זי זייער פאר איר פיינעם שפילן, סיי פאר איר פיינעם טאן, אזוי גוט ווי פאר איר אינטערפרעטאציע, גלענצענדער טעכניק און צארטער ליבע בכלל, צו דער מוזיק, וואס זי האט געשפילט. "זי האט א 'טאוטש' פון אן ארטיסט", שרייבט איין ציימונג וועגן איר רעסייטל.

די רעסייטאליסטן איז באלוינט געווארן מיט א צאל בוקעטן בלומען און מיט לאנגדויערנדע אפלאדיסמענטן. איר וויניפעגער לערער, לעאנארד ד. היטאן, האט איר צוגעשיקט א שיינעם בוקעט בלומען, און איר פריערדיקער לערער, סיריל העמפשייר, פון מוס דזשא און איצט פון רעדזשיינע, איז ספעציעל געקומען צום קאנצערט איר ארויסהעלפן, אויך דער "סטערלינג מעיל קווארטעט" האט זיך באטייליקט אין דער פראגראם.

דער מוזיק־ליבהאבנדער עולם, פון מוס דזשא, האט אויסגעדריקט די הויכשעצונג צו מיס באקונ'ס קונסט, וואס זי האט דערווארבן א דאנק איר פעאיקייט, טאלאנט, און דורך יארן פון שווערער ארבעט.

Phone 22818 **Peerless Laundry** Phone 22818

"אומפארגלייכבאר אין פעאיקייט און אויפזיכט"
הערט זיך צו יעדן מיטוואך, 8.00 אין אוונט
אין סי. קיי. וואי.

NEW PALACE THEATRE
סעלקירק און פאוערס
דאס הויז פון נאטירלאכן קלאנג
דערוואקסענע יעדע צייט, 25 ס. קינדער, 10ס און 15 ס.

באמערקונג: אין פארלויף פון דער וואך פון 30טן מארט, און דער וואך פון 6טן אפריל, וועלן די בילדער געביטן ווערן 3 מאל א וואך. פולשטענדיקע ענדערונג פון פראגראם יעדן מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג.

היינט און מארגן ווערט געוויזן (דזשענעראל)
ריטשארד בענקראפט אין
"דעריליקט"
איינע פון די שפאנענדסטע בילדער, טרילס און ראמאנס, אויך קאמעדי, סעריאל, קארטון, פיטשור.

קומ. וואך, מאנטאג און דינסטאג בלויז 2 טעג
א בילד וואס איר וועט געדיינקען
"וווהייט העל אף פיטז פאלו"
מיט גרעהעם מעקנאמי
אויך קאמעדי, נייעס פיטשירעטס

קומ. וואך, מיטוו. דאנערשט. (דזשע.) בלויז 2 טעג
דראמאטישע געשיכטע פון א קלאונס ליבע און זיין נקמה
"פיינטעד פייסעס"
מיט
דזשא. אי. בראון און העלען פאסטער
אויך קאמעדי, נייעס, קורצע זאכן

אינגיכן קומט
"רעזורעקשאן"
מיט דזשאן באלס

באמערקונג: ספעשל מאטינע פרייטאג, אפריל 3, וועט דער טעאטער זיין אפן 12.30 בייטאג.

PLAYHOUSE THEATRE

מאטינעס מיטוואך און שבת
א וואך צייט, אנפאנגענדיק מאנטאג דעם 30טן מארט
גרעהעם פאקעט פרעזענטירט די מאריגאלד קאמפ., מיט

דזשין קלייד
און
סאפי סטיוארט
אין דער גרעסטער פון אלע סקאטישע קאמעדיס
"באנטי שלעפט די שטריקלאך"
פון גרעהעם מאפאט

אוונט פרייזן: ארקעסטער און באלקאני סירקל	$1.00
באלקאני	.50
באקסעס און לאזשעס	1.50
מיטוואך און שבת מאטינע: ארקעסטער און באלקאני סירקל	.75
באלקאני	.50
באקסעס און לאזשעס	1.00

אייערע אויגן זיינען דערצו בארעכטיקט

אלס נילד אפטישאנס שטייען מיר אויף דעם זעלבן שטאפל צו דעם "מעדיצינישן אוינן ספעציאליסט" און צו אייך ווי דער דראגיסט אין צו אייער פאמיליען דאקטאר. איר וואלט קיינמאל ניט געבעטן אייער דראגיסט ער זאל פארשרייבן א רעצעפט פאר אייך — איר דערווארטעט אבער, אז ער וועט אויסריכטיק אויספילן אייער דאקטאר'ס פרעסקריפשאנס. אזוי איז עס מיט א גילד אפטישאן. ער מאכט און פאסט צו די גלעזער וואס דער "מעדיצינישער אוינן ספעציאליסט" שרייבט צו — און גילד אפטישאנס זיינען באוואוסט איבער די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע פאר זייער פעאיקייט און פולקאמענהייט.

איך בין דער איינציקער "גילד אפטישאן" אין וויניפעג וועלכער האט א קאמפליט פלענט פאר דער פינקטלאכער צופאסונג, שלייפונג און אויספילן פון מעדיצינישע אוינן ספעציאליסטן פרעסקריפשאנס פאר אוינן גלעזער. איר וועט זיין צופרידן אנצונעבן פרייזן און ווייזן אייך אונזער הויכע קוואליטעט אוינגלעזער.

GUILD OF PRESCRIPTION OPTICIANS OF AMERICA

ROBERT S. RAMSAY
Prescription Optician
333 DONALD ST. PH 87 951

REGENT
MAIN STREET — NEAR LOGAN
היינט, שבת און מאנטאג ווערט געוויזן
"מאראקא"
(דזשענעראל)
מיט מארלין דייטריטש, גערי קופער און אדאלף מענדזשאו
דערוואקסענע, יעדע צייט 25 סענט

צו אונזערע אידישע פריינט אין וויניפעג און אין מערב קאנאדע באטן מיר אן א שנעלע און ריזאנאייבל געפריזטע באדינונג אין
דעזיינינג ענגריווינג
עלעקטראטייפינג
סטערעאטייפינג און קאמערציעלע פאטאגראפיע
אדרעסירט אייער נעקסטן ארדער צו
Rapid Grip and Batten Limited
290 VAUGHAN STREET
23 859 WINNIPEG 28 951

אולסערס, קראנקע פיס
אלטע וואונדן און וויינטיקן
וואונדערבאר געהיילט מיט זעם־באק
Ointment 50c Medicinal Soap 25c

A. MUIR
אוטאריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

כשר לפסח

צו כשר'ן פלייש אויף פסח . . .

פאר אלע צוועקן פון קאכן און פאר אייער טיש, נוצט ווינדזאר זאלץ, עס איז שטרייננג כשר לויטן אידישן דין. עס פארשפרייט זיך גלייכמעסיק. די עקסטרעמע ריינקייט וועט סטימולירן די נאטירלאכע פלייווא־ס אין אייערע געקעכצן און איר וועט מער הנאה האבן פון אייערע שפייזן. ווינדזאר זאלץ ווערט גענוצט טעגלאך פון די כאמע פינקטלאכסטע און איבערגעגעבנסטע אידישע פאמיליעס איבעראל. געמאכט אונטער דעם טעגלאכן אויפזיכט פון אונזערע אייגענע עקספערטן כעמיסטן. פארלאנגט ווינדזאר זאלץ . . . באוואוסט איבעראל אלס די "ריינסטע און בעסטע".

אנדערע באליבטע ברענדס
ווינדזאר אייאדיזירטע זאלץ
דערלאזט ניט צו קיין גויטער.
ריגאל טייבל זאלץ לויפט פריי.

שרייבט פאר פרייען ביכל

"דער ראמאנס פון זאלץ" . . . א סך ספעציעלע נוצן פאר זאלץ אזעלכע ווי . . . "ווען איר קערט, באווארפט די פלארס מיט זאלץ צו פארמיידן אז דער שטויב זאל ניט פליען".

WINDSOR SALT
CANADIAN INDUSTRIES C-I-L LIMITED
CANADIAN INDUSTRIES LTD.
WINDSOR, ONTARIO

ברייוו אין רעדאקציע

חשוב'ער רעדאקטאר: —

לעזנדיק אין "דאס אידישע ווארט" פון מארט דעם 20טן, דעם אויפריכטיקן אויפרוף פון רבי פרענק פאר מעות חיטים פון דער יונייטעד היברו רעליף, וועלכער מיר גלויבן האט זיכער דערגרייכט יעדנס אידנס הארץ, יחידים אזוי גוט ווי ארגאניזירטע קערפערשאפטן. ווארום ס'איז איבעריק צו דערציילן אז די נויט דעם יאר איז א סך גרעסער ווי ווען עס איז פריער, דארום האבן מיר, מענער און פרויען פון דער אינדעפענדענט פרי לאאן אסס'ן, באשלאסן ביישטייערן צו דער יונייטעד היברו רעליף פאר מעות חטים די סומע פון $46.30, אום מיר זאלן מיט א ריינעם געוויסן קענען זאגן ושמחתם בחגיכם. צוזאמען מיט דעם בריוו שיקן מיר אייך א טשעק אויף דער אויבנדערמאנטער סומע, און זייט אזוי גוט, גיט עס איבער צו דער יונייטעד היברו רעליף.

מיט דאנק,

מינער און פרויען

אינדעפ. פרי לאאן אסס'ן.

גוטע פסח־דיקע מאלצייטן

פונקט ווי די מאמע וואלט געקאכט וועט איר קאנען עסן

אין לעווינס רעסטאראן

כשר, ריין, פריש
און
צו מעסיקע פרייזן

א דאנק דעם וואס פראדוקטן זיינען ניט טייער, וועלן מיר רעכענען פאר פסח'דיקע מאלצייטן א נידעריקן פרייז.

עסט אין לעווינס קאמערשל כשר רעסטאראן
און האט הנאה פון פסח

מיר שטעלן צו מאלצייטן פאר אלע אונטערנעמונגען אויך אויסער אונזער אייגענעם פלאץ.

LEVIN'S
Commercial Kosher Restaurant
47-49 MARTHA ST. PH. 25 219

עסט און טאנצט אין דעם
מארלבארא האטעל
וויניפעגער סאמע פאפולערער דאון טאון האטעל
פאר באנקעטן, טענץ און אלע געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונגען
SMITH STREET PHONE 86 371

MACDONALD'S 10¢ CIGARETTES

ווירדזשיניע בלענדער

אייך דאס וועט אייך קויפען 10 ריכטיגע סיגארעטס, אויב איר וועט פאר־לאנגען מעקדאנעלד'ס נייווי קאט פאר'ן ווירדזשיניע רויכערער — אדער מעקדאנעלד'ס ברונעט פאר רויכערערס בלענדער.

DRY CLEANING and DYEING

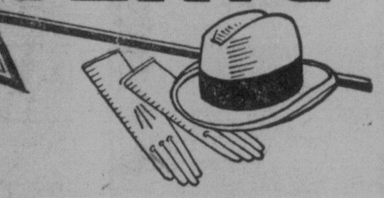

לאזט אייערע קליידער און היים פוירנישינגס מאכן פריש און שיין פאר׳ן ספרינג!

ניט בלויז קומען מיר נאך די קליידער און מיר דע־ליווערן זיי אין דער קורצסטער צייט ווען מען פאר־לאנגט עס פון אונז. נאר אונזער באדינונג האט איין איינציקע סטאנדארד און קוואליטעט קיין אונטערשייד ווי פלינק דאס זאל ניט געמאכט ווערן. מיר זיינען אין א צושטאנד צו הענדלען פלינקייט און צוזאמענצונעמען גאנצע לאודס און איר בענעפיטירט.

לאזט אונז באהאנדלען אייערע סוטס, קאוטס, דרעסעס, דרייפס, קארפעטס און אלע היימישע ארטיקלען וואס נויטיקן זיך אין גוטער קלינינג היינטיקן ספרינג.

טעלעפאנירט 37 266

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט געגעבן צו אויסערשטאטישע אָרדערס — מעילט אָדער שיקט דורך עקספרעס היינט. אדרעסירט דעפארטמענט „קעי".

די דאזיקע בראנטשעס זיינען דא פאר אייער באקוועמלאכקייט.
808 MAIN ST. Phone 55 188
1062 MAIN ST. Phone 55 200
201 KELVIN ST. Phone 501 666

Perth Dye Works Limited

די גרעסטע דראי קלינערס און דייערס, וועסט פון די גרעיט לייקס.

נ. פארטנאי, מענעדזשער

482-4-6 PORTAGE AVE.

MEDICAL MASSAGE

אנאָנסמענט

Mrs. B. A. Koyle

רוסישע פעלדשעריצע
אקושארקע מאסאזשיסטין
האט איבערגעצויגן איר אפיס
אין
840 Somerset Block
Phone 89 228 Res. 56 906

מיר גאראנטירן דעם זייגער צו גיין ריכטיק אָדער געלט צוריק
נ. טשערניאק
זייגערמאכער
35 יאר עקספּיריענס. 5 יאר ביי איטאנס.
נעמט אן ארבעט צו ביליקע פרייזן
מיר קומען נאך דער ארבעט און ברענגען עס צוריק
561 קאלעדזש עוו., טעלעפאן 56 691

מכירת חמץ
פארשרייבט אייער חמץ
ביי
הרב חיים צבי בר׳ יוסף הערסאָן
רב פון וויניפעגער שטאט קאמיטע
אדרעס:
289 פריטשארד, פאן 52 922

הרב הגאון ר׳ חיים צבי בר׳ יוסף הערסאָן
וועט ריידן
מאָרגן, שבת הגדול
4.30 בייטאג
אין חברה משניות שול
סטעלא עוועניו
קומט הערן די שבת הגדול דרשה פון דעם נייעם רב

ארץ ישראל מצה
6 סענט א פונט
הונדערטער אידן האבן געקויפט די מצה און זיי זיינען צופרידן.
קומט און איבערצייגט זיך
איילט זיך צו ווייל קיין סך מצה איז שוין ניט פארבליבן.
Palestine Matzo Co.
519 SELKIRK AVENUE
WINNIPEG, MAN.

ב"ה
מכירת חמץ
ביי רבי הורוויץ
אין הויז
492 פלאָרא עוועניו
אָדער אין
כנסת ישראל שול
קאר. סטעלא און טשארלס

פסח קומט!
טוט זיך אָן אין א
נייעם סוט אויף פסח
סוטס פון אויסגעקליבענע ווארסטעדס
$35.00 ביז $40.00
MUTUAL TAILORS
305 WINNIPEG PIANO BLDG.
Phone 22 634

איסגעצייכנטע פעדיאטרישנס (קינדער ספעציאליסטן) וועלן זיין די ריכטער אין דעם בייבי קאָנטעסט וואס וועט געהאלטן ווערן פון דער
מאונט כרמל קליניק

אפליקאציעס שטראָמען אין דעם אפיס פון דער מאונט כרמל קליניק פון על־טערן פון דער גאנצער שטאט וועלכע זיינען פאראינטערעסירט צו וויסן וואס פאר א פלאץ זייערע קינדער פאר־נעמען אין די רייען פון געזונט און גוּ־טען צושטאנד. דער דאזיקער קאנטעסט איז אפן פאר אלע קינדער פון איין מאנאט ביז צוויי יאר אלט. די קינדער ווערן צעטיילט אין 4 קאטעגאריעס. לויט זייער עלטער און פרייזן וועלן אויסגעטיילט ווערן אין יעדער קאטעגאריע. אינפארמאציע קאן מען באקומען טעלעפאנירנדיק אין אפיס פון דער מאונט כרמל קליניק. דער שלום טאג וועט אנאנסירט ווערן ארום צוויי וואכן אין אפריל.

די מעדיצינישע וויסנשאפט האט איצט אויפגעטאן וואונדער פאר די ליידנדע פון
צוקער קראנקהייט
אין דער פארם פון קאנטראלירן די שפייזן וועלכע זיי געברויכן. אין דער זעלבער צייט האט מען אויך דערפונדן פאר דעם פסח׳דיקן געברויך א געוויסן סארט
היידזשיעניק מצה
וועלכע ווערט געבאקן ביי דער פירמע
הארָוויטץ און מארגארעטען
די דאזיקע מצות ווערן געבאקן פון א ספעציעל געמאלענער מעל פון וועלכער א גרויסער פראצענט פון די סטארטש איז ארויסגענומען געווארן, וועלכע אנטהאלט אבער א גענוגנדע מאס "ברען". די היידזשעניק מצות אנטהאלטן ניט קיין זאך מער ווי היידזשעניק מעל און וואסער.
צו באקומען אין אונזער סטאָר 570 סעלקירק עוועניו
ארער טעלעפאנירט אונז אייער ארדער און מיר וועלן דאס דעליווערן
M. KATZ
91 LUSTED ST. WINNIPEG
PHONE 56 353

פעדערנע קאָלדרעס
געמאכט צו אָרדער און איבערגעמאכט פון אייערע אייגענע פעדערן
אויך וואלענע אלע סייזעס
אייער אָרדער קאָן געמאכט ווערן דעם זעלבן טאָג.
THE PERFECTION QUILT AND CUSHION MFG. CO.
267 Selkirk Ave. Ph. 52 546
מיר מאכן אלערליי ריפּעירס

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

פאר 3 מאנאטן. $2.15	[illegible] ס. פאר "אנייס לייז"
פאר 6 מאנאטן. $4.00	פאר א וואך. 20 ס.
פאר 1 יאר. $7.50	פאר א מאנאט. 75 ס.

:: צו פאררענטן :: FOR RENT

NOKOMIS BUILDING
הארגרייוו און קאמבערלענד
ווינשנסווערטער פלאץ
צו פאררענטן. פאסיק פאר לייכטער מאנופעקטשורינג אָדער אפיסעס. ני־דעריקער אינשורענס רענט.
THE J. McDIARMID CO., LTD.
201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

צו פאררענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאן 56 668.

צו פאררענטן א זעקס רום מאָדערנע הויז. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פאררענטן 3 רומס מיט א באד, זייער שיינע און גרויסע רומס, אפ־סטערס. פריוואטער אריינגאנג, אין 556 סטעלא עוועניו. זיך ווענדן אין 484 פלאָרא עוועניו.

צו פאררענטן א סטאָר, גוט פאר א גראָ־סערי און קאָנפעקשאָנערי. גוטער לאָקיי־שאָן אויף סעלקירק עווע. זיך ווענדן אין אָרעצקי׳ס דעפארטמענט סטאָר.

צו פאררענטן א שיינעם 3 רומיקן סוויט, ארייניצומופן דעם 1טן אפריל, אין 420 מאָניטאָבא עוועניו.

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

עקספּיריענסד בוקקיפּער איז ווילּיק אנצו־נעמען ארבעט ביי דער שטונדע. אינקאם טעקס פאפירן אויסגעפילט. טעלעפאנירט 27 633.

געשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אפארטמענט בלאָק, 12 סוויטס. יער־לאכער רענט $7,230. אלע פאררענט. וועט נעמען אין אויסבייט און קעש.

דזשענעראל, שטעטל פון 1,200. סטאק $20,000 צו 70 סענט. אומזאץ $60,000. לייכטע טערמינען.

גראָסערי און קאָנפעקשאָנערי, קארנער לאָקיישאָן, סטאק $1,000, וועט פאררענ־טען די פיקסטשורס. אומזאץ $800 א מאנאט.

באַרגענס אין אפארטמענט בלאָקס, שטאָטיקע פּראָפּערטי און אין אלע סארטן געשעפטן.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דאַרפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

טייפּרייטערס
באנקראָט סייל, רעמינגטאָן, אנדערוואוד וואודסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

היים און אָפיס פוירניטשור פארלאנגט פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER
פוירניטשור געמופט
PH. 26 062 121 ALBERT ST.

CARD READING
ווארפן אויף קארטן און פראגעס פארענט־פערט. מיר רעכענען ניט קיין באשטימטן פרייז. 252 קענעדי סטריט.

סוועדישע מאסאזש און עלעקטרישע טריטמענטס פון מאסעאור, גראדואירטער אין אלד קאנטרי. פאר אפאינטמענטס טע־לעפאנירט 87 283 פון 9 ביז 12 און פון 2 ביז 7. 390 מעקדערמאט קאר. עלען סט.

SEMO SKIN REMEDY
היילט עקזעמא, פסאריאזיס, אלע הויט קראנקהייטן. אויסערלאכער קאנסער גע־היילט. בראדוואוקעס און פלעקן ארונטער־גענומען אָן ווייטיקן. $1 און $2 א פלעשל. אלע מעיל אָרדערס אויסגעפילט.
די גאנצע ארבעט גאראנטירט
C. H. McDONALD, L.M.F.
252 Kennedy St. Winnipeg

M. B. MORANTZ & CO.
Accountants and Auditors
אונזער באדינונג שליסט איין
בוקקיפינג, אודיטינג, אינקאם טעקס סטייטמענטס, פינאנציעלע סטייט־מענטס, אינוועסטיגיישאנס, קארעס־פאנדענץ און סטענאגראפיע.
אפיסעס, וועמעס ביזנעס קאנען ניט באַ־שעפטיקן א שטענדיקן פארוואלטער, קא־נען באקומען די דאזיקע באדינונג פאר זייער א קליינעם קאסט.
מ. ב. מאָרענץ און קאָ.
Office: 277 Selkirk Avenue
Phone 56 984 Res. 55 902

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

לערנט זיך טייפּרייטן
פארזאָרגט זיך מיט א קאפיע פון "טאטש מעטאד טייפּרייטער אינסטרוקטאר", א פראקטישער קורס וואס לערנט טייפּינג אין א קורצער צייט. פרייז 30 סענט.
H. NEWALL
220 Bannatyne Ave., Wpg.

סוטס און אָווערקאוטס גענייט צום מאס. הויזן צוצופאסן צו קאוטס און וועסטס. "מיר קאנען צופאסן צו אייערע"
DOMINION TROUSER CO.
גרעסטער אסארטמענט פון פעטערנס אין קאנאדע.
290 PORTAGE AVE. WPG, MAN.
(Over Lyceum Theatre)

סייפס — סעקאנד־הענד
אין די מייסטע סייזעס, ביליק. טערמס, אויב געוואונשן. אלע סארטן סייפס גע־עפנט און פארריכט.
CANADIAN DIEBOLD SAFE CO.
183 Notre Dame Ave.

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

א גרויסע בריק רומינג הויז, באהייצט מיט סטים. 20 בעדרומס. ווערט $15,000. ספעשעל $8,500. מיט ריזאנאבל קעש פיימענט.

2 שיינע אפארטמענט בלאקס אין דער נארט ענד.

קומט און זעט אונז ווען איר ווילט קוי־פען א ריכטיקע היים.
MORGAN, NICHOLSON, LTD.
Toronto General Trusts Bldg.
Phone 27 351

קאטידראל עוועניו איסט
9 רום נייע באנגאלאו, הארדוואוד פלארס און פיניש. הייסע וואסער באהייצונג. דאס איז איינע פון די פיינסטע היימען אויף קאטידראל עוועניו, און דער פרייז איז ריכטיק.
HALL
204 Kensington Bldg. Ph. 88 109

צו פארקויפן א נייע הויז אין גלענוואוד קרעסענט, אויף ריווער סייד
6 רומס און א גרויסע סאן רום, א באַ־הייצטע סליפּינג באלקאני, הייסע וואסער באהייצונג. פינישינג און פיקסטשורס נאך דער לעצטער מאָדע. טעלעפאנירט 52 233 אָדער 55 429.

8 רום פולי מאָדערן הויז, אויף איינער פון די שענסטע גאסן לעבן מיין סטריט. זייער שיינע, ליכטיקע צימערן, גאראדזש. פייער פּלייס. פרייז בלויז $4,000.

7 רום פולי מאָדערן הויז, באיד עווע. נאענט צו מיין סטריט. הארדוואוד פלארס מאָדערן אויסגעלייגטע צימערן. מוז פאר־קויפט ווערן פאר בלויז $3,600.

בילדינג לאָטס, עטלאכע זייער גוטע לאטס אין נארט ענד, ביליק.

אויב איר ווילט א הויז, זעט
ה. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

סוויטס צו פארדענטן פון 2 ביז 5 רומס

באלפוריא אפארטמענטס, קאטידראל עוועניו.
גלאב אפארטמענטס, סט. דזשאנס עוו.
נאבל בלאק, אלפרעד עוועניו.
קארמאן בלאק, בארנס עוועניו.
רענפריו בלאק, מאונטען עוועניו.
רענט פון $30 און העכער.

געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.
אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.
סוויטס און הייזער צו פאררענטן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

גאראנטירטע גענוצטע קארס
אלע סארטן און מאָדעלן
אויב איר ווילט אן עכטע גוטע גענוצטע קאר צו א פאסיקן פרייז, זעט
W. J. BOTTLE
Carter-Latter Motors Ltd.
Phone 89 367 Res. 502 179

ספעשל פרישע אייגס, גענגריידעט, גאראנ־טירט, האלסייל און ריטייל. אויך גענוגענע שמאלץ פסח׳דיקע. אלעס צו ביליקן פריי־זען ווענדן צו מר. שווארץ, 278 בארנס עוועניו, טעלעפאן 54 900.

צו פארקויפן א סאליד וואלנאט 4-שטיק בעדרום סעט, גענוצט בלויז 2 מאנאטן, מוז באלד פארקויפט ווערן. זיך ווענדן אין 458 בארנס עווע., טעלעפאן 63 384.

$ $ $ $ $ $ $ $ $ $

א שיינע, כמעט נייע, סטאקא באנגאלאו, פון 5 גרויסע, ליכטיקע רומס און באַ־הייצטע סאן רום, שטייט אויף איינער פון די שענסטע גאסן איסט פון מיין סטריט אין סט. דזשאנס דיסטריקט. וועט פאר־קויפן מיט $300 קעש, באלאנס $57 א מאנאט. רופט אָפּ
MR. LAWRIE, OF
J. J. SWANSON & CO. LTD.
601 Paris Bldg., Phone 26 349
אווענט 56 471

ספעציעלע ווערטן

1930	פאנטיאק סעדאן	$795
1930	שעווראלעט קאוטש	$550
1929	שעווראלעט קאוטש	$450
1929	שעווראלעט קופע	$450
1928	שעווראלעט סעדאן	$400
1928	שעווראלעט קאוטש	$375
1927	שעווראלעט קאוטש	$250
1927	שעווראלעט טורינג	$175
1931	פארד טודאר (שפאגל ניי)	$675
1928	פארד קופע	$350
1927	פארד טודאר	$225
1926	פארד טודאר	$175
1926	פארד טודאר	$195

CARTER-LATTER MOTORS, LTD.
Pontiac Representatives
Fort St. at St. Mary's Ave.
Dial 89 367. Open Evenings

מאניטאָבא דראג סטאָר
587 סעלקירק עוועניו
נעמענדיק אין אנבאטראכט די שלעכ־טע צייט, האבן מיר באשלאסן צו רע־דוצירן די פרייזן אויף פרעסקריפשאנס און מיר אנאנסירן אז פון היינט אן וועלן אונזערע קעש פרייזן אויף די פרעסקריפשאנס פון אייערע דאקטוי־רים רעדוצירט ווערן אויף 35 פרא־צענט. פליז לאזט אונז אייך געבן א פרייז אויף אייער דאקטארס פרעס־קריפשאן איידער איר גייט ערגעץ ענ־דערש וואו.
טעלעפאָן 52 117

איך וויל אז איר זאלט געדיינקען אויב איר דארפט אינשורענס פאר פייער אוטאמאביל פלייט גלאז האלדאפ לעבנס פארזיכערונג פאנט מיר 52 619 אדער 21 989
A. HARRIS
אָרעצקי

אויב איר פארלאנגט גוטע ארבעט און ביליק ווענדעט זיך צו
סילווער און פאָפעסקי
גוט באוואוסטע
קארפענטערס, קאנטראקטארס
און בילדערס
מיר מאכן אלע דזשאבס, פון דעם קלענסטן ביז׳ן גרעסטן
SILVER & POPESKI
351 Aberdeen — 334 Aberdeen
Phone 52 733 Phone 56 362

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

וואנצן און קאקראטשעס
פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

לייענט און פארשפרייט די איינציקע אידישע טעגלאכע צייטונג אין מערב קאנאדע — "דאס אידישע ווארט"

פארט גערי דייערס און קלינערס לימיטעד

טעלעפאן 54 063

און אין צייט פאר דעם
ערשטן סדר

א דאנק אונזערע מאדערנע מעטאדן אין דריי קלינינג און דייאינג קאנען מיר גאראנטירן צוריקצושיקן צו אייך אייערע קליידער אין צייט צו דעם ערשטן סדר, אזוי ליכטיק און ניי פונקט ווי ווען איר האט זיי געקויפט פון סטאָר.

לייגט ניט אָפּ

אויף קיין נאך איין מינוט. נעמט צוזאמען אלע אייערע קליידער — קאוטס, סוטס, דרעסעס, העטס, טאיס, סקארוס און גלאוס און א. וו. מיר וועלן עס פון אייך צונעמען און צוריקברענגען צו אייך אויסגעריינקט און אויסגעפרעסט צו יעדער צייט ווען איר ווילט זיי האבן.

טעלעפאָן 54 063

Fort Garry
DEPENDABLE
DYERS AND CLEANERS LTD.

NORTH END BRANCH
1028 Main St., Phone 54 063
עלען ראזנבלאט,
בראנטש מענעדזשער

PLANT AND HEAD OFFICE
324 Young St.
ב. וו. סילווער,
דזשענעראל מענעדזשער